

Jú jmi 'l̥ tsa kö wɨ

*Lengua chinanteca
Ojitlán, Oaxaca*

Cuarto grado

NOMBRE DEL ALUMNO (A)	
ESCUELA	GRUPO
POBLACIÓN	
ENTIDAD FEDERATIVA	

Este libro de texto ha sido elaborado por el Gobierno de la República y se entrega en forma gratuita a los niños de las escuelas primarias del país.

Los juicios y opiniones de los maestros, de los padres y de los alumnos son muy importantes para mejorar la calidad de este libro. Sus comentarios pueden ser enviados a la siguiente dirección:

COMISIÓN NACIONAL DE LIBROS DE TEXTOS GRATUITOS

Rafael Checa núm. 2 col. Huerta del Carmen
C.P. 01000, México, D.F.

Las obras de arte que ilustran las cubiertas de los libros de texto gratuitos son representativas de las grandes etapas del arte mexicano. Constituyen un valioso respaldo educativo y son motivo de orgullo nacional.

SEP

Libro de texto en lengua chinanteca de Ojiltlán, Oaxaca.

Elaborado en la Dirección General de Educación Indígena de la Subsecretaría de Educación Básica de la Secretaría de Educación Pública

Autor

Juventino Silva Escobar

Colaboradores

Reina Felipe Jiménez, Bartola Morales García y Juan Morales Sabino

Diseño Gráfico y Formación

José Antonio López Ramírez y Ma. Dolores Hernández López

Ilustración

Javier Garnica Vigil

Fotografía

Archivo Iconográfico de la Dirección General de Educación Indígena

Ilustración de Portada

“La ofrenda”, 3.84 x 5.63 m.

Pintado por los niños mixes de la comunidad

Santa María Tlahuitoltepec, Oaxaca.

Filemón Martínez Martínez, Ignacio Sánchez Morales, Francisco Gutiérrez Vásquez, Horacio Martínez Cardoso, Hipólito Gutiérrez Hernández, Dagoberto Gutiérrez Jiménez, Severo Martínez Gómez, Alejandro Vásquez Vásquez, Alejandro Díaz Díaz, Dorotea Martínez, Juliana Hernández Gómez, Anatolia Pérez Gallardo, Lucía Díaz Jiménez, Hermelinda Vásquez González, Maximina Vásquez Vásquez, Leonardo Orozco López, Sergio Martínez Cardoso, Máximo Martínez Gutiérrez, Gregorio Vásquez Cardoso, Pedro Gómez Vásquez, Esteban Vásquez Vásquez y Constantino Díaz Díaz.

D.R. © **Colorín colorado. El arte de los niños indios. México, 1993**

Reproducción autorizada por el Fideicomiso para la Salud de los Niños Indígenas de México, A.C.

D.R. © Secretaría de Educación Pública, 1995

Argentina No. 28

Col. Centro, C.P. 06029

México, D.F.

ISBN 978-968-29-7860-9

Primera edición 1995

Décima séptima reimpresión 2013

Impreso en México

*La Patria (1962),
Jorge González Camarena.*

Esta obra ilustró la portada de los primeros libros de texto. Hoy la reproducimos aquí para que tengas presente que lo que entonces era una aspiración: que los libros de texto estuvieran entre los legados que la Patria deje a sus hijas y a sus hijos, es hoy una meta cumplida.

A seis décadas del inicio de la gran campaña alfabetizadora y de la puesta en marcha del proyecto de los libros de texto gratuitos, ideados e impulsados por Jaime Torres Bodet, el Estado mexicano, a través de la Secretaría de Educación Pública, se enorgullece de haber consolidado el principio de la gratuidad de la educación básica, consagrada en el Artículo Tercero de nuestra Constitución, y distribuir a todos los niños en edad escolar los libros de texto y materiales complementarios que cada asignatura y grado de educación básica requieren.

Los libros de texto gratuito son uno de los pilares fundamentales sobre los cuales descansa el sistema educativo de nuestro país, ya que mediante estos instrumentos de difusión del conocimiento se han forjado en la infancia los valores y la identidad nacional. Su importancia radica en que a través de ellos el Estado ha logrado, en el pasado, acercar el conocimiento a millones de mexicanos que vivían marginados de los servicios educativos y, en el presente, hacer del libro un entrañable referente gráfico, literario, de conocimiento formal, cultura nacional y universal para todos los alumnos. Así, cada día se intensifica el trabajo para garantizar que los niños de las comunidades indígenas de nuestro país, de las ciudades, los niños que tienen baja visión o ceguera, o quienes tienen condiciones especiales, dispongan de un libro de texto acorde con sus necesidades. Como materiales educativos y auxiliares de la labor docente, los libros que publica la Secretaría de Educación Pública para el sistema de Educación Básica representan un instrumento valioso que apoya a los maestros de todo el país, del campo a la ciudad y de las montañas a los litorales, en el ejercicio diario de la enseñanza.

De esta forma, el libro ha sido, y sigue siendo, un recurso tan noble como efectivo para que México garantice el Derecho a la Educación de sus niños y jóvenes.

Jú jmi 'lɛ tsa kö wɨ

*Lengua chinanteca
Ojitlán, Oaxaca*

Cuarto grado

PRESENTACIÓN

Este libro de texto está dirigido a las niñas y los niños indígenas que cursan la educación primaria, tiene el propósito de favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura de la lengua indígena que se habla en su comunidad.

Se espera que este libro sea utilizado en forma creativa, tanto por el profesorado como por las niñas y los niños, en este ciclo escolar y los subsecuentes, para dar respuesta a los problemas particulares que se presenten en el desarrollo de la expresión escrita y la comprensión lectora.

En el libro se encuentran diferentes textos, algunos hablan del entorno físico de los alumnos, objetos y cosas que hay en la comunidad, y otros se refieren al entorno social y cultural, pues relatan las costumbres, fiestas y leyendas de la región.

Su elaboración estuvo a cargo de profesores indígenas bilingües con experiencia en la enseñanza de su lengua materna así como con profundo conocimiento de la cultura de sus comunidades. Para la redacción, los autores consideran el enfoque comunicativo propuesto en el *Plan y Programas de Estudio para la Educación Primaria 1993*.

Este libro de texto podrá ser enriquecido a partir de las observaciones y consideraciones que profesores, padres de familia, comunidades y organizaciones civiles indígenas realicen acerca del lenguaje utilizado, los contenidos, las ilustraciones, el formato y la presentación.

Laili' yi

Ejä kajmoa yi la majä ko' simi' tsarö' jna' tsa 'lǽ jújmi ki' tsa kö wǽ, tsa tsa'na imaki yi, majä mang wǽ li'ñga jmo' sǽa jña ngǽ chía lajǽ 'lǽ tsa jejuǽ ikuaa.

Echi yi ima 'ni tsoǽ jña simi' tsa tatǽ yi ilö' 'la, jña jo tsa mafá tǽwǽ', majä jmalea likuǽ' jña jmarea lajǽ eli' itä'a.

E'lä jú jǽ enatö ñi yi la, echga eki' exa jejuǽ lajä laifä' tsa, lai jmoa jmǽ, jña lajǽ emalǽ náa itä' tsarö'.

Tsajuǽ tsoǽ tsarö' akuo kuotǽ majä kalǽ yi la, tsai tsakuǽ' lajä laitä' tsarö' tsa kö wǽ. Jña jǽ jú jä kakäa jú jua' ñi yi akuǽ jmiñi kie sati tǽmí.

Eli jmachi wǽ jna' yi la nijua' asi' 'nä jna' aji' jä nakä jna' mati kajmoo, tsalikuǽ tsarö' jú, tsalǽ' see jmi simi', lajǽ tsai tsa 'ñaa 'lǽ jú jmi, kuajǽa laí nasi wo', jña ne' natö ñi yi la.

PUEBLA

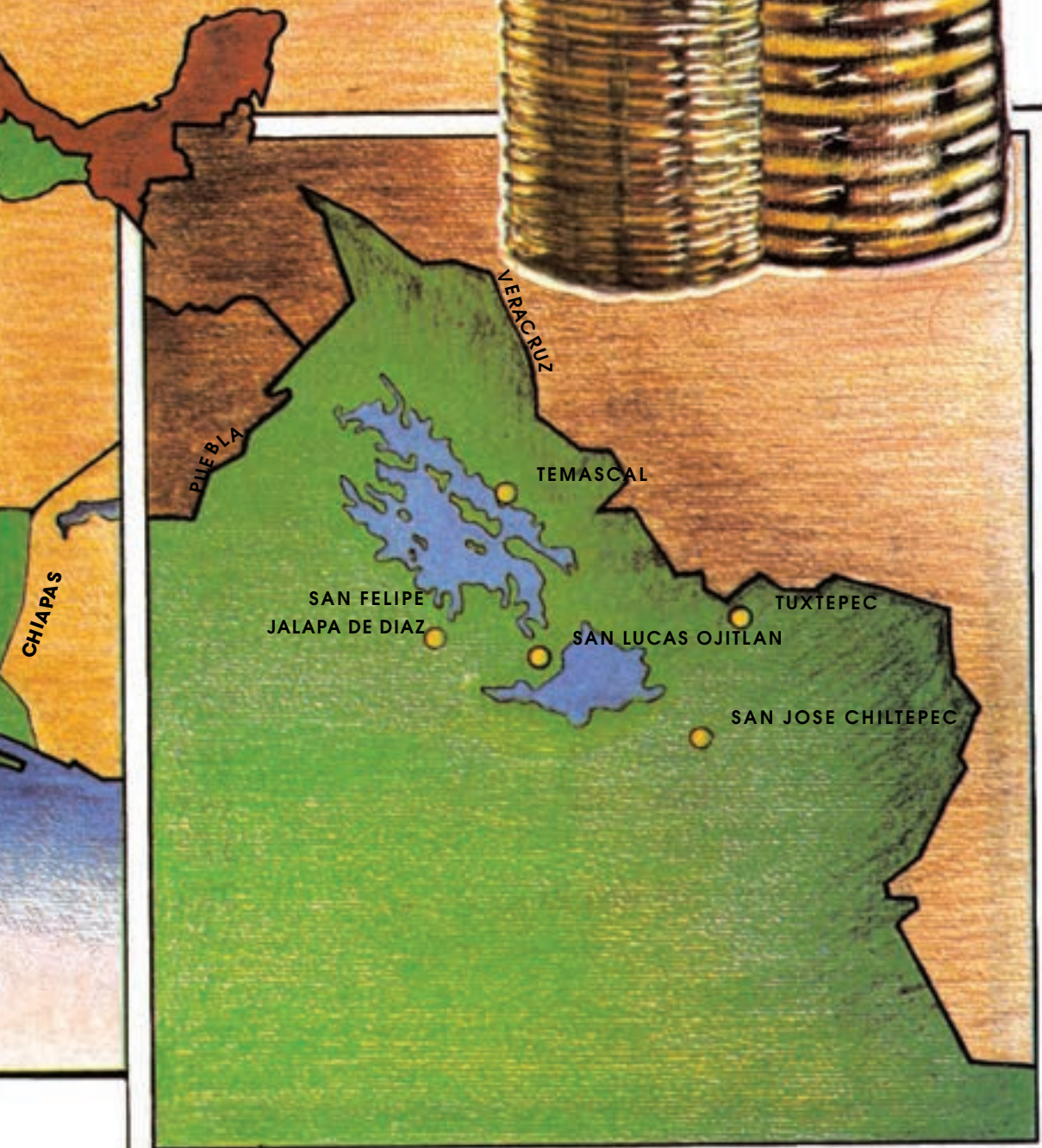
VERACRUZ

GUERRERO

OAXACA

Oaxaca

OCEANO
PACÍFICO

CHIAPAS

PUEBLA

VERACRUZ

SAN FELIPE
JALAPA DE DIAZ

TEMASCAL

SAN LUCAS OJITLAN

TUXTEPEC

SAN JOSE CHILTEPEC

LÖ' ENATÖ ÑI YI

LECCIÓN	EJIA ÑI YI	ÄJĪ'JIA
1.	NIJUA' ECHI AJMO' KÖ E'LĪ JĪ'	12
2.	LOKUA MĪ TÁ	20
3.	TSA JMO IÑI'	29
4.	JÄ JUMQ MA'NENGI JUĪ 'YĪ	37
5.	TSA LĪ' TSĪ	45
6.	Ö SĪMI' TSA'NĪ	53
7.	'NĪ ÑII JÚ	61
8.	PEE SÖ JA'	69
9.	CUPÁ CHI' LĪ	77
10.	JÚ AJ MO Ö TSA	85
11.	JÚ KI' LÍ JĪ TSA	93
12.	Ö TSA J Ä SEE	101

LECCIÓN EJIA ÑI YI

ÄJĪ'JIA

13. KĪ EAJMO JÄ TSA -----110-111
14. ELI ATA'A JMġ ITĪ JEJUġ KIÄ-----118-119
15. ELA' MANATÄ' TSARÖ' UXPANAPA-----126-127
16. KÖCHÄ TSA ASA ATÄ' A UXPANAPA-----134-135
17. ETA' TAJMO TSA TÄ' UXPANAPA-----142-143
18. ETA' JMO TSARÖ' TÄ' KO ITĪ KUA' TE -----150-151
19. E KUÄ NI'NÓ' JŊA ELġ MOÓ-----158
20. TSAJUġ SEE MALġ NÁA-----166-167
21. E JŊA JEJUġ 'YÄ JEJUġ KIÄ -----174-175
22. ELA' NATÓ' JEJUġ MI' ITĪ JEJUġ KĪA-----183
23. E'LÄ ÑII EKO LAJġTSA -----195
24. ELA' MALġ JÚ KIÄ NÁA-----202-203

NIJUA' ECHI AJMO' KÖ E'LI' JI'.

kö ta'lo majä' jä tsa je ki', eja ajæa imarikiä jä samit' marit jliä kö na'ma, eja akia na'ma marit jli' jäa, kö mati alä samit', asit' a tsa nma' kö 'ni wti eli jna alä wti tsa chit marit jli' jna ki, eja tsa kö' jna 'ni, asa chit lajä kö' jna, lajä jmo ö ja' ngit' majä kuanee ela' lit' jü ki'a etsó chit lajä ejma'a jä tsai tsa ma ajmo kö echi, ja' i ngit' ja' ajit' tijna jna', jo' ajua' samit'.

Maölæ tä'a jui mati ajia jä tsolo, eja angit'a tsolo, etsó chit lajä ekö' samit' jna mati alit' läa marit jliä na'ma, erelit' kö'a 'ni, wti anit' ajmo ikä tsa lamá pii ajnit' eku'a, jæ 'ni kö mati alit' tsatä, tsa kaä jna mati asoo lijmoó tá ewit' ajit' wti imá ajmo kö echi, eja erelit' kö'a 'ni, kajæ' na, lika jma tsangit' ja' sit' tsa kö' jna 'ni, asa lit' kö' jna wti ejmo' ngit' iö ja' kuanee ela' lit' jü ki'a, tsa natä' 'naa ja' sit', kö mati ajia jä tsit' eja angit'a tsit', etsó chit lajä ekö' samit' jna mati ajmo kö echi aläa imarit jliä kö na'ma, eja jua' tsit' erelit' kö' tsa nit' anit' jmo i tit' na, sä' ja' tä' ninó, jna namó jma' kuo'a jna eja erelit' kö'a wti nit' jua' kö echi ajmo' ewit' jii'. Ka jæ' na nama' tsa kö' jna 'ni, jna 'ni ejmo' ijä ja' jöma' kö' jna mati alit' jä. Kö'la' natä'a jöma' ajia jä lokua, no' lokua etsó rælit' lajä ekö'a jna mati ajmo kö echi ki' samit' akit' na'ma marit jliä, mati aläa jua'a ekö'a jna, asa chit lajä mati ajmoö kö echi e'lit' ajit'. Jna rit' 'nä asa ngit' chit eja 'noo jææ ela' marit jli' samit', eja ake samit' ijä, jmarit jli' jäa na'ma, (eja ake tsai na'ma) lait' marit jliä na'ma, jii' ajua' tsai, ya' eli ajni'a, jna kua ja' ræ ritikiä nit' anit', tsa atará samit' ritit' na'ma, jna jöma' alä tsa i.

Ealĭ 'máa 'ma jña sí'ñi ki' tsarö'.

Mati ja eta'a jmi w_o itĭ jejuĭ ite' jna' tsa t_ø'a tsa kö wĭ, aĭa lajĭ 'ma ĩ mĭ ku'a, 'ma jmoa sí'ñi, jña 'ma wo'a jó 'ma chijnia sí'ñi jña jmoa ete' ju'. Tsajuĭ' tsarö' ajmo tá iaĭa 'ma ki' tsarö', etá jä aköa i' tĭla' kuo 'ma jña lö' ite' la' jmakö 'ma, lajĭ jejuĭ inó iatĭ' jmi ajmoa lajä, eja ajma 'máa wiji samá wiji samá 'ne tsarö' má tsá jmi itĭ jejuĭ kiä eja a'no tsa talĭ' tá iwĭ' lai jmoa, majä alĭ ' yä tsĭ lajĭ tsarö' jña jĭ eajma 'maa w_o ki' tsá matá kiä yi w_o ki'.

Kö chä tsarö' samá te' 'ma ki' asa kú atĭ tsai, lö' alĭ 'maa sí'ñi ki'a, jña köchä tsa sa akä 'ma sí'ñi eajmo tsa talĭ' tá iwĭ' sí'ñi iatĭ'a w_o tsĭ.

Lajĭ tsarö' tsa atĭ kú jä, köchäa alĭa ete' ju' ki', köchän alĭa w_o ó 'ñi jejuĭ, köchäa alĭa w_o inó jña, iköchä kö aĭa kú ki, asa ealĭa eja tañi' tä' köchä tsarö' lalĭ'ni.

Köche 'ma alĭ 'maa jä, sa atĭ' jmi ite' eja enat mĭ jña jo ema aki' tsarö'. Nana kuĭne ki' sí'ñi, eli' kuoñi jma' atĭ' tsarö', majä sayä' manĭ eja ajmoa lajä jña ajnia na'ya' sí'ñi.

Jmo 'ni ela' lĭ' sí'ñi ajmo tsa ki' tsarö'.

Jú jmakë l'í

Köchä jna' tsa 'lɛ́ jú jmi, 'lɛ́ jú nast jma mi' tsɛ́ eni' jna' jú nijua' tji kōmi' saji lajã lai 'lɛ́ jã jna', sɛ́ ejã l'í lajã wɛ́ asë ema asɛ́ jú kiã juɛ́ imaja, ejã lö' jã 'lɛ́. jna' nijua' ngɛ́ chi jna ejã l'í lanɛ́ lalɛ́'ni enasɛ́ jú 'lɛ́ jna' lailɛ́' jú natö tɛ́wo ni.

kí jni
kí kua
sano
bo
yé

kë jni
kë kua
seno
wo
'yé

Jú kuo tö' jmo jna' jú natö tɛ́'yi ni majã ajmo' jú ikã simi' rö' jna ngɛ́'a engɛ́ chia.

Jã tɛ́'na 'ye makua rɛ́ mijlɛ́ kí jni.
Jã tɛ́'na 'ye makua rɛ́ mijlɛ́ kí jni.

Kö kí kua ichi 'yé machi rö' tsamɛ́ sɛ́'mi.
Kö kí kua ichi yé machi rö' tsamɛ́ sɛ́'mi.

Jã sano ngɛ́ wo
Jã seno ngɛ́ bo

La' jma jä' 'nä sɛ́ ñi mayi kia' majã ajmo' ikã simi' rö',
kiã 'nä í, 'ikã' asɛ́.

Lailí' jú lisá chq tsarö'

Lajä lï jú tʰə'a jú lisá, jú jä jä jú lö' ekʰ tsɿ tsa chq, lailí' jú achqá "nijua' echí ajmo' kö e'li'ji'" jú lö eakʰ tsɿ tsai' jä tsa achq jú si eatʰ tsɿ tsarö' ejä alijö, ale chaa ikä tsarö' latí ialí ñí tsajuʰ.

Ejä jua' jna' jú lisá lá wʰji lajña ja' lɛ , lailí' samí', tsoloo, tsɿ jña lokuq, asë ma ajɛ si e'lɛ ja', nana nijua' jú lisá jɿ lajua' i'lɛ tsa 'lɛ tsa

Nij ua' ma angí chí' kö jú lisá sʰi 'nɿ kö jú tʰwo ní, majä kö mati alí majä acha'a ikä sɿmí' rö'o.

Laí jmoa yi sĩa ikä rö'a

Ilá e'e 'ni la' ijmoa yi sĩa ikä tsa lí' rö'a, nijua' sa jú
'nea s'á tsa, si jú jä jú 'lɛ jmitä jna' ajö jú tɛ' tsa jú ka'.
Jña jɛ esí 'ni ela' lí' jmakɛ jú natëa ñi yi laí chitö
tɪwɔ ni.

Echitëa ají' alɪ yi, esí', alö' kiä, jña ejmɪ ñi' alɪ.

Ela' s'ä tsa sĩa yi ikä.

Ejú' 'nea s'á tsa.

Eí'a jú.

Jña i asɪ yi.

Lalá jmoa kö yi sĩa ikä tsa rö'a

Ají' alɪ yi, alö' kiä jña ejmɪ ñi

Ela' s'ä tsa sĩa yi ikä' _____

Ejú' 'nea s'á tsa. _____

_____

_____

Eí'a jú _____

Tsa asɪ yi. _____

Jmo' 'ni yi la, jña jø 'ni laili', majä ajmo' ikö eli' lala
mati alijä.

Chí ä Tee ikiä kie kia si' agosto
jmññii jñi sati tōmí.

Pili Kare Morë

Ejä si yi la jkä' majä juñ 'ni tsama atí' tsama alíchi
ø yejä ye así jä jna yi ikä'. Tala' 'nijmññí' alí chi øa,
lajä ajlä latí iache ikuä tsamí, ijä a'ye'a ki ñii omí,
kö eaí'a, köñii eana'a, köñii enaá, jña iköñii eajñia
ø, jña mati atí tō jmi jōma' akí echi øa, la' jmññ jä
atí'a ilalí'ni.

'Ni tō' chá mati ají' yi lá kii, ela' tä'a jña sirö.'

Siku Mora Kare

Mati ate' yi ki' lajñ simi' rö 'nä majä kua jmo' la'
jmajäa, lajñ jú asía ikä iköchä simi' ela' lí' jú asía ñi
moyi ki', jña jñ elijmo' iköchäa ki' nijua' sarø alí

Lajä lî' mati chaa jú jña tsa, e'lä jú 'lœœ, nijua' wo acháa jú jmakö' mi' jña, tala' kée chi, eja tœ'e jma kö 'naa jú, jña samá natë jma kö mi mi' laili'la (.) jña samá chitë mi chichi chikö mi' laili' echitö lá (,), laji elá jmo ngi chi jna' jú chaa wiji lî' jma kö 'naa jú. Rœ jœ 'nä elä' nast jú natö tiwo ni majä ngi chi'i.

Jä siki'la rikiä ñi' i' kö chiminá.
Täkua' kuatsi yi' 'ma cha'jñi.
Sée kiä kö tuche ku.
Siká chirö' si' mi chijmí.
Tsi kiä i' 'ya' ku' kuila kí ma'.

Eli 'lœœ jna' jú jmakö aní wí emangí chi jna', nana nijua' kö 'lœœ asa ngi chii.

Sii 'ni jú lalá tiwo ni, majä jœ tsoti etsóo angí chi' 'nä laji jú ma ajmo' ni 'ni.

LOKUA MI TÁ

Kö' jui mangi jä lokua naq esajne'a tá, ejä achea ikua jä tsa kualí' Rø emia tá, jua'a si'a Rø asa tá kia', mayejä ngi sajnee tá, ejä aji' Rø jú, ela' kuo' 'ni tá kua tsa pi' mi' 'ni, asa tä'a jmo' tá laijmo tsa kä'. Na si esá kö laili jmo' nijua' etso 'noo jmo', jña majä jø etsoo tä' jmo' tá laijmo ja' kä', kuaji' kē ja" noo majä wi' 'ni, loo ja' mati ali' jä jöma' ñakö'o, echi jua' lokua ejmo jna kuané saki' i jmi, ejä ajmale lokua ngi 'noa ela' sä'a ja', ejä aña jña kö je tsóó ijä itsa jña kua' mati awo'a ri chejmi, kö mati aku# kua' tsa makuá jña lokua je tsóó kua kóa jña kö minakö, ejä jua' kua' mati ajä kua kó loo, eñijmo', kua tsa kua kó 'ñe jna ilá asē jña elikóo, ñakóri jna' asa 'noo kó', eli sachi jua' kua' i kuakóo, eajmalea ti' köö jä, maölø takóa mati angí lokua, jo' asa ma angí 'ni aji' i tsí' wini aki' köö köta, ejä jua' kua', wi chikö jna i tsí, jo jua' lokua ñitsi jna i tsí ajö aki' köö wi tsa jö jna, lö' takó jä, kö mati ajua' lokua tirijña' juo' 'ni jmoo majä øtí' köö, maölø ke kua' tirijña' ti'a köö mati aki' lokua köö chajó wi, chiköa, tsa ajö lali' jäa kua', eajmale lokua wia loo kua'. Ealiñi iköchä kua' lokua atä' tsóó aji'a kua' ejä ajmalea 'naa lokua si asa iatsä'a lokua, ejä así'a mi'loo mijö jä kua' 'na lokua 'noo majä ti' iji'a, wi eli aji'a kua' rö'o, jmakä 'ni lokua si'a mato' ti' köjó jmi jua' wi ijna sa eliki', e' lä' jui ma aña, ma añiku' wi asa eliki' sa ilá, nijua' jua'a asa liä jmi wi tsapi' mi' jna, ejä si'a ka' jna ñichi' i majä ä'a jmi, nijua' tiji a' yia majä akua'a ka' kuatsia, si kö mati ache'e chajo jmi majä asi'a asote jna ä jmi majä jöma' ché jna, jo jua' mi'loo, tsa ngo aña 'naa lokua, ejä así'a kua' jú ali' jäa, jña lokua jua' ema ali' jú tsa tsoo jua' 'ye, mati atí jmi jä tsa achatä' lokua jña mi'loo, tsa ajtatsi lokua ka' mi'loo, kö mati achatä'a chajó jmi ase jma si' mi'loo

jmi jmo eja ache kua' si' loku a na ä 'ni jmi jatsi' ni
 ka'a, jña jua' mi'loo kuá 'ni wí asq eli' ki' tsa jna tama'
 jma jatsia jmi, mati maritsi' loku ka' kua' ja jua' loku
 lani li' li' tsa tá' jmi jmojuu tama' jña, kua tsachi' wí jna
 jña tsangt ni wo, eja achi kua' chi ni jmi jua'a ela' jua'
 'ni, eja jua' loku lajä jua' tajuí ma' ni, jó jua' kua', kö'
 la' ato'a chi ni jmi kö' la' ajua' loku, ja' 'li' ni kö' jna
 ja' sisi ka' ni ijua' sakti' tsí köa jna, kö' la' a'yä kua' ni
 jua'a ela' jua' 'ni, lajä jua' tajuí ma' njá, lakua 'lø jäa
 loku talia kua' mati achata'a tüköjo kua tsanata'
 'noa eku', kömi' i angia mati asä'a loku achi 'ñia kuoa
 tsamaji' a loku mati ajua', kua kiä 'ni kö nakö chi
 majä ijä jmajä' jna, tsango kua', talajä ajmakä loku
 mi'loo, jua'a jlari' ku kömi' tama' ta chi'ni, nijua' ajö
 jna tsakö' kua' 'ni, ani jani' tsí mi'loo ajläa kuo loku
 imá chi'ni, si kö' sali' ala mi'loo tsa akui' loku. Ani
 ajmo loku ikä ikö chä ja' si, lati iatía kie loo ja', eja kö
 mati makiäa laji kie lóó majä achea ikua Rø, asi'a tsa
 ealiti tá aki' kii nama' 'noo jmajui' jna, eja aji' Rø ju ikä
 loku, asq la' lijmajui' 'ni, jø lö'ni ajmo' jña tsapi' mi'
 'ni, ewi jmo' nijua' alijui' 'ni, eja lö' rukua' 'ni jmaka'a
 ani akui' rukua loku eja alí ka' eli' ilali'ni.

Ela' listi simi'

Ejä li'ñia' simi' s̄i lö' esa jña lö' ej̄æ, nijua' jmoa echit̄ea ñi moyi ki', jña jo jmach̄ea ts̄i mati at̄i ial̄i 'na, nijua' t̄ji ajmale' e jmo' ala', asa ju' li'ñia' s̄i' laj̄i ej̄æ' esa jña eli' ñikua'.

Nijua' 'noo s̄i' lai jmoa tá, as̄a kö s̄i' 'ni laj̄i tá jmoa tsa, ej̄ä sali jmó'o laj̄ä w̄i e'lä ñii tá s̄á, nijua' t̄ji 'no 'ni s̄i' t̄i eki' tá kö ñii eki' tá s̄i' t̄i lail̄i' tá jña ku' je ché, er̄æ mi' k̄ä' 'ni lai al̄ile jmoa tá, lat̄i ialó ku' lai jmoa iñi' 'ni.

Ejä s̄i' eki' n̄iku' t̄two n̄i maj̄ä r̄æ nḡi chí'i ela' s̄ia jña r̄æ nga' kiä 'ni í.

Laí loo ku' je ché

Laj̄ä jmoa jmach̄ia iloo ku' je ché etij̄ia j̄ia laj̄i nó chíi w̄o jo p̄aa nijua' il̄i' je tukui, ej̄ña tala' liki nó w̄i laj̄ä r̄æ koo nó nijua' r̄æ mak̄i, jña jm̄i chíi 'yé j̄ia, maj̄ä koo laj̄i mi' nóo, jña as̄a jña lal̄i' j̄ä, laj̄ä jña lat̄i iat̄a' jm̄i maj̄ä, mawá w̄o jña 'yia m̄iku' manḡ. En̄iju' t̄ö 'ni sumá, maj̄ä j̄ömq' jmale' tsarö' kj' j̄i', mati aw̄' j̄i' j̄ä, nóo t̄ö' paa tsarö' jña jo j̄ia om̄i j̄ö nóo, mati al̄i j̄ä j̄öma' cháa abono ej̄ä jmo er̄æ nats̄i ku', w̄i lö' i' likui' w̄i' j̄lu' ku', nijua' ajmooḡ j̄ä tsa jmó tá je laj̄i ema as̄i n̄i jna, er̄æ mal̄o ku' ki'a. S̄i as̄a ch̄ä tá ilö' 'laa w̄i kö mati al̄i n̄ee ku' ej̄ié t̄ö'a maj̄ä salisöo ku', w̄i jm̄i tsáa ju' chí monoo, ej̄ä jmoa laj̄ä tala' liki ku' w̄i kö mati r̄æ mak̄i ejmale' köö tsaki' maj̄ä j̄ömq' 'moa t̄ju' 'ñi.

Ema ajø' 'ni laí sia mati ea laill' kö esá, wí iajmo' 'ni
laí jmoa tjuí imaja ja.

Sii 'ni ilá eki' ejmoa tá, si ji lajá kiä 'ni kö eki' ejmoa
tá lai ma ajmo' jä 'ni juí imaja majä rø lichí kiä'.

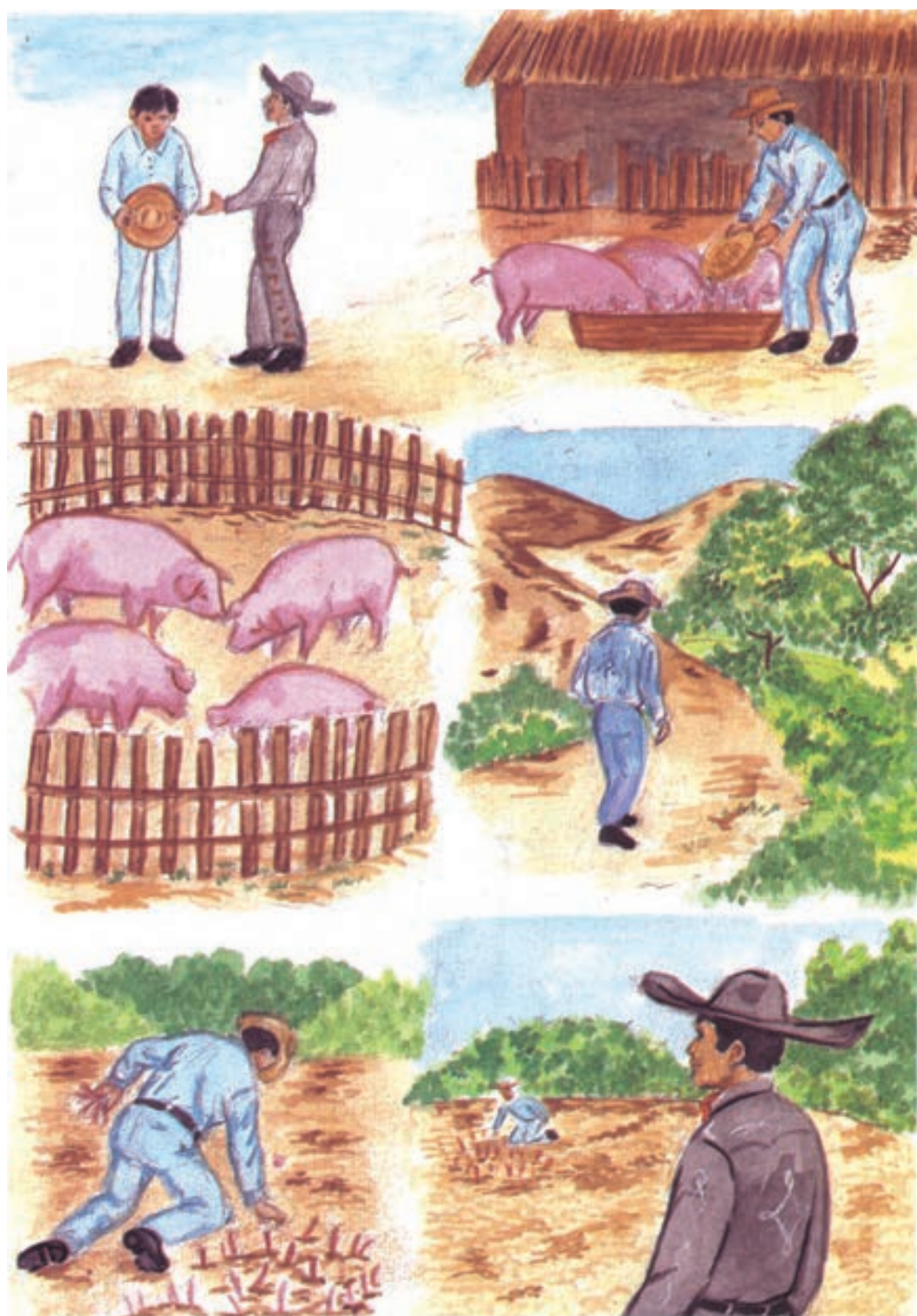

Lailí' kö yi

Ewa' tá li kö yi eja chi jmo'o í, jña wí e'lä jú chga ñi yi eja e'ng' limo jna', majä limoo lailí' jmikuí jña jì e'lä ñii nalí' yi majä rø nati lajä lailí' yi chitö tìwö nì.

Ejä relí' kö yi, nijua' natö lajì ema aé nì jna', eja mati ajø' kö yi rø kiä 'ni í enatö lajì emá aé nì jna', jña jì ema ma' 'ni nijua' angí tsofí kiä' ela' lí' kö yi.

Chitë 'ni ñí moyi lá ela' kî tsi' alî, jña jo é jmo tsa lajî
dibujo natö ikö jó mayi lá.

A series of 20 horizontal black lines, spaced evenly down the page, intended for writing.

Laili' jú 'lɛɛ jna'.

Jú laji ni 'lɛɛ jmitä, jú lajä chga jna' lö' eli', jña lö' esä jeju' ite' jna'. Ejä te'e jú laji wi jú lajä 'lɛɛ jna', laili' jú natö tiwo ni.

Ye kiä kig jñi si' julio atä jmi i see kga eja jɛ kuɡ'nga tsaju' tsarö', köchä tsa kuɡla ené 'ma' ojuo' jña iköchäa añitä' kuɡ' jña ji esä tsa lajä kua' nga jeju' wi ili' jmi, eja sa ajmoa tá wi ejuo' tso jua'a nijua' ajmoa tá jmi ki' i see.

Ejä asi' 'ni jú ni majä ajɛ' 'ni laili' jú tɛ'a jú laji. Wi esa iköñii jú mati jmoa mi tsa jú 'lɛ laji tsami' tsarö', jña ji jú ka' jä jú 'läa tsaji' kuo, wi ajö tsa laji 'lɛ tsatä jma' ti 'läa tsai, jña jú nakia' jma' 'lɛa, jña asg kö lichaa jú jä ikä laji tsarö'.

Chitë 'ni tiwo lá nijua' ma ani' eju' 'lɛ tsarö' si'a tsaji' kuo jña jo jú 'lɛa mati miä ki' tsa tsó', nana nijua' ijua' kö jú lá sama ani' eli chitë' 'ni jú laji ni.

TSA JMO IÑÍ'

Jä tsa 'ni iñi' mawo jmi# ngia 'nta iñi', asq la' li' itta ku wi jma mi' iñi' tsa'n# eja kö mati altwo ngia akta tsi lala ngi jmita etani jna lo' i tu' jna ngi, asq ache kö jmi# lasi'a tsami kiäa 'noo ño lajä mak# tsi t# jeju# si# ma'noo ñii ñi'ni iñi' wi asq tsa'n# iñi' ite' la jna', lajä li etsa 'n# iñi' tsi# majä t# kömi' ku, an# te'e etá ñi jmita jna', ya' ech# jua' tsami kiäa nijua' etsóo ma aki' ni tsi', tsala' mañii jna, jmale jmo jai 'noo kää 'ye, eajmo tsami jai, eja mati ajna jmi# ikö jä erø masi' lé ki'a tsango akää ju# jña asi'a tsamikiä tsa majuo' ñi 'ne tá jna ju# ingo lá, tsa akä ju#, kö mati awo'a i ju# eja ajña kö ñi' 'mam# ii', ikua jña jä ajøa kuats# jä m# yi' 'ma, jña ajmale m# o' eja a'lää m# j# tsali kuä' 'ni eja ñio' wi eja ngi' n# iñi' lá majä t# eku' jna, lakua løø jä ajuq m# chi laju' e'ne 'løø m#, eja atta kö iñi' atöa t#ni m#, ekua kë m# iñi' kö' la' aia ju# kiäa iñi' jä, kö mati ja ku'a eja ajña jua'a iñi' lá ku' kö wi asq jmi sa iló na ñiku' lat# iat# iá jmi jna ikua ku' iñi' jä ajmole mi' t' tta, asq ajma mi' a tsi, lajä asi'a m# erili t# jna taku' 'nä jö j# ekuä' 'nä li, eja atta kö iñi' ajmalea chiju#, eajmale m# ku' chiju# iñi jä, mti jøa aløku' m#, kö' la' aia ju# la', kö' la' mati achea irö kö ju'kuua eja ajmalea ku', ikua ku' jä tsa atä' kö ju# jai chejmi ju'kuua, ijä jatä' chi'lu ku'a ju# jai jä, eja a'lää chi'lu, j# tsali takuä' 'nä tä' ya' ku' 'nä juo', atta kö jai aju# tsajatä' ja ju# chi'lu ajmalea ku' ju# jai jä, la' taku' jä chi'lu akäq ju# kiäa iñi' ki', kö mati achea jeju# ijä i' nta iñi', tsa ajmale 'nta iñi', jña eatsa iñi' na'ni si# ema a'lo mati atsa, eja aki# tsi# tsajña jna ati 'ye manga' tsa noo tá jna sasá tá ilá, eja ang# a jä tsa, asq ma'a esá tá ilá, wi tá

ma'noo jmo, ja jua' tsai eli ta asa esa ta, nijua' etso
 jna' tsaliku' 'ni keo' ni tala jna' ta, atj eku'a akuo tsai,
 ko matii ajna e'ye ngoa na'nea ta eja achea ikua ja
 Rø animia ta, wi laja mati' na Rø matø'a tsai tsa tali'
 ta, eja ajua' Rø eli ta asa, esa wa ta, tsama aliku' 'ni,
 asama aliku' tsaku' jna ngj' 'noo ta, ya' tsa kuaku' 'ni
 tijia joma' kuo' kuajmo' ta, ko mati aliku' ja tsai jua'a
 si'a Rø, tsa aliku' jna eta' nijmo, eja jua' Rø, ko ni
 isakuo li' kuné ki' yjjo 'noo kuaké' eata' chajo nijmi'ni',
 jo echi jua' tsa ta'ni i, ase ejma che'a lijmo wi ta
 ma'nea, si taja ma'nea ta laji, ajo taju', tsa asi Rø 'le
 jua'a mang kuajnaa ija iata' ni, nijua' sa atso'a mang
 ajj'a, tsanatä' ju' ni sijj wi lö' sijj masá na, ko mati ae
 'le chajo ja, ajmalea tsoo ni', komi' jna irö ni si asa te'
 chi ki'a tsaké ni, atj eawo'a tsóo ni' komati lata 'yia jia
 ni jmi joma' ajnaa, maölø ritsia nijji mati kuatä' chi'lu
 angj'a tsa ela' li' eli ri'yee tsj', eja 'yee tsj wiji sa aliti
 ta ma aki' Rø ema nichj ni isakuo tsamj jöa ata' chejmi
 erö jna jna jje eja mi' tsj wi 'ne jna ma animj ta, jna
 tsajj'a jna nijua' sa aliti ta, eli sa'løø 'ni na, kua jna
 akuo'o eku' yeja mati ma'ni ku'u kö këkua, eja tj' ki jna
 jmaä 'ni, kua 'na'a jna ja ja' ju' tsaké ejna wi e'yi ni
 jna, eja a'naa ja 'mä majä añi chichia ó nijä, majä
 kuajj'a tsai, tsanga' i këa ni ja añiköa tñi Rø, eja ae'
 Rø tsamj jö ni ja, mati ajø tsamj jö Rø eja jua'a etsóo
 ni ki no' pa, eakö tsamj i ni ki' jna ajua'Re ya' tsa
 jma'ma' ki' jna' nj wi etsóo Rø jmoa ta, asè ema ate'
 jmo ta kiä lanj, jna majuo' ajua' Rø esai' ta née
 jo ajua' tsai. Mati ajna ja achea ikua Rø angj'a tsa
 eta' nijmo, ja jua' Rø, laja alj tuhe ki' sijö asayi'
 emate' tsjö jna juoli si eanakä' mati asayi' eja 'noo
 kua kia' jna kuate'e tuhe 'noo ja' tsaké wi jna tuhe
 li', jo jua' tsai tsani jna, mati achea ija enakä' laji tsjö
 jna juoli' tama' ajmalea jj', kö mati atj kölø kuqa kösä

mi' ma aji'a jña ajmale tsäa jmi'chee elj le nakī mī juolī
 jña tsiö kuoa ejä ajma mi'a tsi, la' kuami' jä tsiä mati
 at' mī' tia, ejä ajja mī', jä 'ni kö' la' 'ni kuä' la' ,jä jua'
 mī' elj anī lī' kualā' tsa chite' jna' lī, nq sä' kö emasä'
 jña tsa tsai' 'ni nījua' sa jmachā' tsi' jna, jna i' aku' tī'
 jmi' makia' iñi' ejä aku' eku' jna, jña li' maa 'ni akuo' o
 jna eku' jmi'jä, nq tī' ijmaä 'ni wī asq tä' jī' laji' enī, kua
 e'lä nī, ejä akuo' Rø 'ni tá nī majä tī iji' a 'ni, asē emā
 ate' e jī' enī, lajā 'no jmo' tala' ñite' rö', 'ma natā oo
 tuche majä kö tsate' jna' tsiö jña juolī, kölø ajña tsai'
 chijø mati kuatä' mī' ja' ju' tamā', ejmalea tó' tsiö jña
 kö chäa juolī, kö mati alj jua' a lö' 'nī nq ealiji' 'ma'
 marä kia', jä jua' tsai' echī līmq 'ni, jī lī' ma 'ni akuo' jna
 eku' jmi' jä jmi' maku' jna, lani jmaä 'ni laji' tsa ku' i'
 majä tī ijmaä 'ni jmi'st, jömq' nga' tsa téa laji' kī loo,
 mati achä' a tiñi Rø ejä jua' a elj tá, i' ja' takē lé lä,
 echī jua' Rø etsóó 'nia jmo' tá asē ema ate' jmo' tá lani,
 kö alq jī tá kī i, e'no kuajmo' 'ye majä jömq' kuä', jo jua'
 tsai' echī eñi jmo' jna, si kö nī jī tá ñijmo' wī tsaiñi' jna, tsa
 aku' i, kö mati ajna kachea tiñi Rø, etq' tó' ñijmo' kia' a
 nq, enī ma' noo makua chi' kö jokua' lī' kunée kī' sijo
 atq' tojmi' ejä 'noo kuachi', tsango i, jī asq ekiäa ijua'
 komi', kö mati achea lī' jmi', eju' tama' jmi' asē ema
 ate' yä, ejä kī tsiä namq' atī iji' Rø jna, ejä asq
 eakuo' a jna emaú ñi' tojmi' nī,
 Kölø anoa chijø oo tojmi', tsango na' nea chiwī majä tī
 iyäa tojmi', kö 'nami' iachea tsami' sa ajuä, la' chi jø
 jäa, ajmale jä mi o' tla' echimi' tsi' jäa aji' a mī, e'noo
 tijä ñijmo' esajø' laisä, ejä a' løø mī, kua tsaku' jna 'ni,
 ase' cha' tsi' mati ma' nī' iñi' akuo' jna eku' mati makua
 ku' i, nq atī ijmaä 'ni eñichī jokua' nī, tsango mī aia
 tojmi' achinea kuo' u' jokua' jä, majä añikö tsai' tiñi Rø
 jöma' nga' a, makēa ku kī' laji' ku alj 'läa.

Laí ea yi

Ase lajã jma lí' lalí'ni, laí malí' náa já tsotí matí ee yi, ijua' sama kuoa ma'lø sîmi', kuine já lí' jna' lajî tsa 'lø jú jmi ekoojna' 'lø mati tä' tsajuí, wí latí ñití jmatia jna' esa'lø wiji sa'ñaa 'lø tîjú ñi'. Ejã ajmo tsa talí' tá ka' ití ijmatí tsa yi, ekuoa şa jña jmo'a yi tîjú jmi 'løø jna' tsa kö wí. Jña lajã jmo' 'nä lajî sîmi' nîjua' atí' e'e yi, etajã jmo' kö juí' moyi ijã ichitö lö' ee' 'ni sîmi' rø, majã litã lö' e'no já 'ni, nîjua' sa angí chi' 'ni ngí' tsotí kiã'

Lailí' juí' mayi chitö tîwo ní jmo' 'ni majã rø lié' yi nîjua' atí' kiã'.

Ela' sî ee' 'ni.

Eyi' akiã 'ni.

Ilá natë' lajî e'noo é'.

Ejmit' ajmo' jña alö' kiã.

Ela' sî' 'ni.

Echia jú

Ema ma' 'ñä e'lä ñii jú sa lailí' jú sñ ilá majä t̥ ichi' jú,
r̥ kiä 'nä í majä li'ñaa jmo'.

Ntjua' t̥ji

aj̥' ñía e'lä

jú s̥'a 'ni.

           ɪɔw

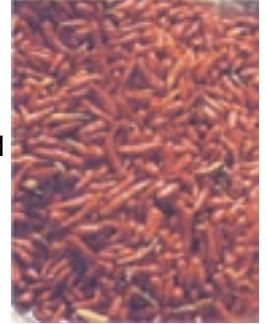

At̥ ja' ni o'

rukua'ntjua''lä

aku'u,

           ɔw

Laí nali' nt̥ sñ 'ni t̥wo jña jmo 'ni eja e'e, r̥ t̥jja kí t̥si'
majä sawa'tá li'kia'a.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Sa mati sae laisi tsa

Jmakö' ee laisi tsa jña jmakö' sae, eja kä' te'a mati saea, tsi engi chi laji tsa laili' tiwo ni, kö eja li' nijua' saea laisi tsa esaña i i' äa si engi chi laji lö', eja' jäa.

Tsamt chirö' st'mt.

Siká chirö' st'mt.

Jä ja' si' ju' 'ñii.

Jä t'na si' ju' 'ñii.

Laí nast jú t'yi ni, jmatí 'ni lö' enajmo' ijä it', jña jöma' así' ki jú kuo atí iatsä.

_____ chijmo tá je kujji.

_____ chijmo tá je kujji.

_____ chiku' yimo' chii ñi'jni.

_____ chiku' yimo' chii ñi'jni.

_____

_____

_____

JÄ JUMQ MA'NE NGI JUT 'YI.

initä ja' ni'no aji jumQ jnä sitU' rö' ,echia jmikui kia' 'ni ajua' jumQ ikä sitU' , mati ngi ' jut 'yi jmikui ejø' 'ni laji eli' jut nikua' , jnana jut wQ jma' ngi jnä chejmi, ejä majua' a, asQ majmo' asQ majmo' echi tsi' makua nijnä' jna jut 'yi jmikui ma' nQo mañi chii ka' a, ya' si ela' sä' 'ni na, asQ tä' a asQ tö jm# tä' a, erø nichii, ya' echi lajuQ' , mati otsato' o kualijä jna kö mi' , joo echi lä jnä' ni. Kö mati ati jm# jä ache sitU' ikua jumQ, namQ' alijä lä 'no jä 'ni kuangi' tiyi, ala' a lina mayejä nga' kuajnä, ya' sQo ka' a jä majä tsato' o, tsa asQo jumQ, kö mati rø makua tsia jömQ' ai sitU' , tsa ache sitU' 'yi tama' ajmale jumQ jø tiwQ, jøa lakä ite' si' ni, iriso kua, ite' 'ma, iriso je, laji lö' ejna ti' yi jmikui, maölø kuajøa mati asi' a sitU' tö' tama' liyee kua' wQ jø' jmitä, kuaya' a' yee jna jmikui a' yä' 'ni kia' , asQ iaji' sitU' ju' ikä jumQ kö ejä asi' a tsa tä sä' 'ni wini atä' a, ema' tä' a jua' jumQ, maölø a' lä sitU' jumQ kö mati ati jumQ ka' sitU' tsa atä, kö' tañi' o' jumQ mati majia tiwQ, jnä chajö nikö atä' a, eaji jut lakä sikuo' ki' a mati atä' jä, jö machQ tsia eji' jna ki añingi' 'yi jmikui, kua ilä li' ju' ni wQ lä, kui ilä rø lingi. Ni jm# atarä jumQ ijä, kö mati anQa timi' , jnä ale ngiaji timi' , wi ewi øa wi inai jut sikuo' ki' a, langi jä jumQ timi' ealiwQ jm#, ejä ngia lajä wi eko' a nijua' atä' a la' , jnä ji tsakut' 'nä jumQ chijut' jma' li' sikuo' ka' a, ejä li' lajä wiji ai jut mati atä' a imä kuatsia ka' sitU' , wi lajä ma aki tsi kö linito' ijua' awi ji' , wi emali' la' jma jä ja' , ela' li jut inatä' a, ani atsä eki' chQa jU ki' jumQ tsa ma' ne ngi jut yi.

Laí ngí'a tsa jú 'lă

Asq 'ñja jna' jña j̄t asq móo jna' laj̄t esá jña eli' ñikua', kuine lá ngí' jna' tsañi mati sare moo jna' lajã laili'.

Ejä 'ng' kia' 'ni tsa kuä' ñiti, nijua' at̄i' ikua ngí' tsa kö ejã esama'a, laili' ema al̄i náa, laitã' tsa, alö' tsa li', elã' loo esa kö jejūt, jña esat̄' es̄i, emama'a ejã ekuangi' a majã r̄j' a jú, w̄i lajã li' nijua' nakã' 'ni jú mati ñingi' t̄i tsa asq lich̄i ejã kia'a. Majã t̄i ingi' chi' i ejã chitë ilá elã' lijmo'o mati ngí' kö esá esama'a, elingi' 'ni lalã.

Laí ane jejūt kiã.

Ejm̄t ane jejūt kiã. _____

Jã' tsa acha jejūt. _____

Elã' masii tsa acha jejūt. _____

Ja' si' ñi má ajmo tsa. _____

Aji' jatã' tsa ajmo jejūt. _____

Aji' tijã ajmoa si' ñi. _____

Ajö lö' enasi jmg' lingi' tsa, elijmo jna' lö' ichi jna' majã ekã' si' jna', si er̄ kiãa i elã' jmoo, asq ejmo ijua' ewi la' angí' tsa, si ejã r̄li' nijua' alimoo jna' lö' ejã e'nee.

Esá jma kö ñii jú.

Samá l' ee kö ñii esa, lail' eé n' jna' echitö t'wo n' majä ng' chi'i.

Ja' sä ñi'no

'ya' ku' ku'

Jmi

Yeju'u

S'i

Señi nó

Nga

Jú

Ja' jmakuä tsa

Miñi

Tu

Ti'na

Señi

Tsi

chiti

kuajui

'Ni t_ö' t_ı' kia', s_ı't la' jma n_ij_ı sa j_na jmo' 'n_i el_a' l_i'
eachit_e' j_a 'ni.

Ja' nats_i lij_a

_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	

Ja' jma_ki t_ı

_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	
_____	

Eli jmó etsó jú 'lǽǽ.

Laj̄t̄ jú 'lǽǽ eli jmó jna' etsó laí tso jú jä lailit' jú jia tiwo
ni. Jña eliko' 'ni lö' ek̄t̄ tsi' ejä ech̄i 'ng. W̄i njua'
jmo' 'nä lai cha jú lá 'ng si'm̄t̄ mas̄t̄' ki' tsakä', kö
sikuo' ichiá jmi ñitoo, kö si'yee, kö ñit̄i lo' o, kö s̄t̄
nats̄i ju' moyi naw̄t̄, kö u jña kö mas̄t̄.

Asē e'lǽ mati ajmo' 'na lailit' laa.

Ejmoa t̄jñaa

I si' jä tsa tichi tsa si' kö mas̄t̄, siyee 'ya chi'ñii, kö
sikuo' chiá jmi, kö ñit̄i lo' o jña kö u.

Ejmoa imatö

Jä tsami' i sikui tsaju' chee tsa'ne t̄ichi, lö' kuo jma'a
jmo, tsa akuats̄i ñi mas̄t̄, jña i s̄t̄ moyi naw̄t̄ chia.

Ejmo aima'ni

Eajmale t̄saī t̄i moyi napo' o chi t̄saī, kö mati aw̄t̄ jñi
majä ajñia jmi ñitoo jña kö si'yee, jöma' at̄i' a mati alijä
jña ñit̄i,

Ejmoa imak̄i

Mati anati' chia majä akuoa t̄saī u jä majä j̄ea er̄e
naw̄t̄.

Ejmoa ima'ñiá

kö' ajua t̄saī chi, as̄a at̄i t̄s̄i a, ejä anoa kua, at̄ia si'yee
jä aséa `nea pä tsa at̄i jä chia, imajua mapa jä akui t̄
ichi 'ni si'yee lö na'ma l̄j̄ jä j̄t̄ chisä' tsa aw̄t̄ chi jä, jña
tsa akui tsamá chiti chiti chi tsa jä.

kö' juí ö sími' anatä tî ' 'lä jú 'ñaa 'lææ ejma kë lí' sí la'
 'nejua', asë eatî, kö ñi a'læa

Éæ jna
 Echii
 Éjna
 Ealî
 E'ñaa jmachia
 Engia
 Esöa

Eli 'yee
 Eæli'
 Eæ'æ
 Eajî'
 Eæ jmachia
 Etsoa
 Etî tsia

Natë 'ni aji' tî' jú natö tî'yi ñi jú kuo, natö tîwö

_____ sí'ñi najñi i.

_____ sí'ñi najñi i.

Nijua' _____ jmo' e'li'ji'

Nijua' _____ jmo' e'li'ji'

_____ iriá jmi juo'

_____ iriá jmi juo'

Ye añi' jä 'ni _____

Ye añi' jä 'ni _____

_____ mijli jña mojö'

_____ mijli jña mojö'

Malë _____ ikuo mati tsa jmoa tá

Malë _____ ikuo mati tsa jmoa tá

Lajî tsarö' _____ tsatä' Mata

Lajî tsarö' _____ tsatä' Mata'

Jɪ lajə lɪ jʊ jmi 'lɔɔ jna' tsa kɔ wɪ, laɪlɪ' jʊ nɪ', etɔ 'nɪ jɲu
lɪt'e kɔ esa, majə rɔ ngɪ chɪ'i ejə chitɛ laɪlɪ' jʊ nɪ.

Tsa taa

Tsa lóó

Sikuŋa

Sɪ'mɪ ïa

TSA LI' TSİ

Kö ialı manáa achatä' kië tsa kö jejuı inó, achqa jú jña lajı tsa talı' tá, asa 'ne tsaı tsatä' jo ki'a, ejä ma'nea jmo lajä majä lijuı wı' tsa jo ki'a, kö mati atsä 'lø tsaı ikä tsa tä' jejuı jä, jömq' angı tsaı ela' 'no 'nä tsato' o jo kia', ela' jmo jna' jña jo ela' jmo' 'nä. Kö mati ajı' tsaı jú ası'a tsa, mı' 'nä ejä 'no 'nä jmoö ki' jejuı, ejä ajua' tsa kö kua' 'nee jmo' 'nä, mati ajı' tsaı jú ajua'a esı' 'ne'e 'nä jmo wı asq lijmo kua'. Ejmale tsaı chqa Jú 'mqa, kö mati ajua'a kö ä 'nee jmo' 'nä, wı ejuı tsa manakı mati lijuo' jmi, jo echıı ejmoö jna', ya' lö' ja' jmı li lı' 'nä, asq wo jmı li, kö ní ala jma lıı, lajı tsa matä ijä asq aıa jú ajar tsaı, wı asë ema ate' jmo kö ä juo' kö ní, jña elı' na'ya, wı ijmo ä chıwı tsatä' jejuı jä matı, kö jmı, ejä asq la' lı' eıa, jña eajua' wı tsaı, ejä tä' 'nä jo kiä nijua' alı ä tı sama aö' tı'na tso, wı nijua' alı ä mati ajna wı' ase jmq tä' 'nä jo kiä, elı tı' 'nä ä, joo ajua' tsatä' jejuı jä erølı' laijua' ni 'nä. Kö mati ani jä ajmale tsa kië i jmo tá, eangó tııa majä alı juı' nakö e'lä tama', etajmoa tá esajña kö lø mi'a kö mati atı chani añijø tsalı' tá, emanıjuı tö chajó ä matsoo, ejä ası'a rö' enejú lıı ä na chani jña ema anıjuı tö chajo, kö mati ja jnaa kö' la' añijøa, kö mi' ala jı i, ejä ajmalea 'no laı jmo majä sa tsatä'a jo ki' tsaı, jä tsa ajua' asa chı tsakı' nı majä ö' tı'na tsoo, ejä jua' rö'a etsöo rølı', kö mati anö tı'na tsoo inı eajmalea ö', anı alı ajmo tsa majä sangtä'a jo ki' tsalı' tsıı, wı eao' tı'na tı sama alı ä.

Jä tsamí nakä'

Jä tsamí kö inó, eja tsoa tsakiä a jmi laji jmi# mati ati chañi' kö ala orø tsoa jmi#tä, la'ngi jäa aniju# jmi#, kö mati ali asó jña'a imango jäa, eja ngo séa 'na'a tsa, kö mati achea chijmi# erø si' kua' ki'a ijä imata'a jmi#, tsangi séa 'noa laku lali jmi#, ase iatsä'a tsamí i, ase ejmache' see jmia jmo, eja kö ajma 'yä tsja nakä' yijöa. Eaniju# jmi#, kö mati kuä' tsamí i ju' 'ni jmia jña matea jä yis' tsai mikj', asa ajmakä see jmia wi jmatea yi, ti tatsi'a sála' kuä' yijöa, jña lali' jä ma'nea jä yimi' i, eja jua' tsamí i asama atí jmi# ija' 'näa, ejua' jna li' mali jä' 'näa, jña nijua' aja' 'näa isajø jna tso' jña ase jma jña jöma' ni' i jña ase jma jña', nijua' sa ajmo' nä ko jú kij, jo ajua' séa jña sirö'a asq näa, si kö mati ngo tsamí i nale'e, asq ate'a tsa ajaä yi i, la' ajø jäa ni yimi', tsa ajmole o', kö mati kuä tsami i tsa aju# jna 'nä asq majmooa lani, namq' ni' i jña ase tö jmi# jma jña'.

Yi sĩa juŋ ichi ñĩ

Lajä lĩ' mati sĩa yi juŋ ichi ñĩ tĩla' jma kö jú jma 'ma'a,
ejä mati 'lɛ tsa asq 'lä jú natëa majä sa'mo' chee, si
lö' jä natëa lö' elingĩ chi tsa jmo' yi jä, lailĩ' tĩwo ni.

jmalĩ 'ni jña kö "x" elq' 'no tso yi

Tĩmi' kuĩ x Erĩ'ma' ijĩ'a yi Moyi akäa'ma'a

Ajĩ' alĩ yi Jejuĩ itä' tsa kö wĩ ikiä kia s' agosto jmiñĩ 1994

I ikä tsoo Séé Jua Kare telefono _____

Laisĩ tsa jña jmiñĩ natsĩ'a

Juŋ ikuaa sitiä orti 24

Laisĩ juŋ jña alö' chikiä si'ñĩ

Jejuĩ ikuaa Maloo, itĩ Ñikuĩ'

Laisĩ jejuĩ itsq yi

Inatö jú _____

Asa alĩ tá chijmóo atĩ tumi ejña jmiñĩ chä'a.

Tsa asĩ Sĩku Jua Jime

Laisĩ' 'ni jna jmiñĩ natsĩ'ĩ

Ikuaa Pini Jua 54

Laisĩ juŋ jña alö' chikiä si'ñĩ

Telefono 5 18 20

Firma _____

Jĩ eli chitë e'lä jú nijua' 'noo si lajä lĩ' emachĩ ku
chee, wĩ tĩla' jmakö jú kää 'ma'.

Ena aje' 'ni lai jmoa yi sia ichi n̄i, eja t̄' kia' 'ni tö' jmo' lai jmoa kö yi lá.

ljma kä' tsa ichi n̄i lá

Jmalí 'ni jña kö "x"ela' 'no tso yi

Timí' kuiti Er'ma' iji'a yi Moyi akäa 'ma'

Aji' al̄ yi _____ lkiä _____ st̄ _____ Jm̄ñi _____

I ikä tsoo _____

Laisi tsa jña jm̄ natsi'a

Jut ikuaa _____

Laisi jut jña alö' chikiä st̄ ñia

Jejut ikuaa _____

Laisi jejut itsoo yii

Inatö jú _____

_____

_____

Tsa asi' _____

Laisi tsa asi' yi jña jm̄ natsi'a

Ikuaa _____

Laisi jut jña alö' chikiä st̄ ñi

Telefono _____ Firma _____

Sö ki' tsa jmo tá je.

Mato' o jna' laj̄t̄ tsa jmo tá je
 etsá j̄ni laj̄t̄ ejä ejmo ech̄i ikä jna',
 jna ech̄i kömi' ju jmo jna'
 w̄i laj̄ä ech̄i 'ne laj̄t̄ tsa tä' Ñijm̄t̄.

Ase tö jm̄t̄ jma' né jna' 'ni
 w̄i asq̄ ch̄i te' e jna' ts̄t̄
 ejä 'ne jna' ekä' e'lä s̄i'ñi kui
 w̄i laj̄ä ma' r̄e te' jna' kö jú.

Ejmale jna ø tsarö' jna'
 sö ki' tsa jmo tá je
 e'lä jú tsó jūt̄ jna laj̄t̄ tsa nase ku ki'.

Sö ø tsa tañi
 laj̄t̄ tsa jmo tá je.
 etsó tsä jna' jm̄ichee
 mati j̄ni jna' w̄o kiä.

Atä Porfi j̄na tsakiä' a
 tsa kö tajmo' i' jejūt̄
 asq̄ tö jm̄t̄ ajmoa kó
 laj̄t̄ ema ajua' tsa.

Ay, ay, ay,
 eati' tsa ejä e'ne jna'
 ejūt̄ tsarö' jna' ajöo
 kua jma ché jna' ts̄t̄ eajmoa

Ejä 'ne jna' ejmo tá
 ñi kö juŕ' wö jña kö ñitŕ
 wŕ ejä 'nee Nijmŕ
 e'lä loo lakö wö ki'a.

Ay, ay, ay,
 Jmñi ki' atä Porfi
 anó 'ni Milliä sapata
 kuine ki' tsa jmo tá je.

Ewo jmñ akiä jna' jmowŕ
 lajua' tsama ta'nñ
 atŕ iatŕ jna'
 jöma' atŕ ialäa

Tsa añitä' tsarö' 'ni jña
 sŕ tsa ajŕ' juŕ ichi'maa
 ejä cha tsŕ jna'
 wŕ iajmoa echŕ ki' jejuŕ

Ay, ay, ay,
 etaŕ' ejä e'ne jna'
 ejuŕ tsarö' jna' ajöö
 kua jma chee jna' tsŕ eajmoa.

Jlá jmakut' 'nä ela' 'l~~øø~~ jna' mati ki'i tá ikä jä tsa,
majä jm_oa lajä lai 'ne jna', wi ajö etá ngi' jna'a
e'nee jm_oa laisi' jä jna'a, lani 'l~~øø~~ jna', lai natö t_wo
ni.

Sipéé ku_g kiä nakut séé mikut.

K_g kuä'a ñiti ema a'loo la,

Sij' mo moyi kia'.

Pini wó' 'lé tuche ni.

Risú jñii ñiti 'na kij.

Jmoo eku'u 'no_o.

Kuasää 'le t_ju' jná.

'Ni tö' si jña jú ki' táa la' natö t_i'yi ni.

Ö SĪMI' TSA'Nĭ

Eali náa laa chq ikä' nä, kö inó matä' ö sĭmi' tsa ali'nĭ
 lamá ĩ' yimi' kie ñii' jna tsomi' ĩ malĭ' jñi ñi', mati ajöö
 see jmia, asë ejmā sā kiāa, ejā ajmalea no tá ikä tsa
 tā' jejuĭ jā, si ejø' 'nä lailĭ' inó asq tá tā sa, jña wiji
 chijuĭ' si mi' ĩ, initä' jā sĭmi' samá'yea eku' kuo tsa kuĭ sĭm
 kö mati aliwo tš' sĭmi' ĩ lajā maku' jña masaku'a,
 ejā anata'a akāa juĭ tšĭ ĩjā' ikĭ tšĭa tšĭa tá, inatä' jāa
 ani'a kö ĩlĭ' kĭma', ĩjā a'noa kö ñi' kö ikuĭa, erø aköa
 moó majā akea ñi' kö jā, si kö mati mani ache jā
 yeatä mi', lajuā' jĭ tsa sa imango jmó jma tsó jāa ajø
 ĩrsä sĭmi' ĩ, ejā ajma jnea ñi, mati ajné ñi sĭmi' asĭ'a tsa,
 eli inĭ takuĭ' 'nä, asa kā' winĭ sā ja' akö' 'nä, mi' juĭ ja'
 sā ilā, ejā ajĭ' sĭmi' ĩ jú tsaani' jna' ilā ejā ajñāa, wĭ tsa
 'ne tá jna' nito'o. Ejā juā' yeatä mi' ĩ eli iwĭ'

kuatä' 'nä kua esá tá kij, ma ma'nee tĭju' 'ñii, jo ajua'
 sĭmi' ĩ echĭ nĭjuā' kuo'o jna' tá, ĩjuā' lö' eki' jna' akuo'o,
 wĭ lajā nito'o samá saaki' jna', echĭ juā' atä mi' ĩ esa

lö' 'noo 'nä eliki', köle mi' anitã'a tsa achã 'na ju' 'ñi
 yeatã mi' i, tsa kuñ mati achã 'nä jãã, kö mati ajna jä
 tsa ku' simi' akuo yeatã, jña etajã akuo yeatã i kö ju'
 ikuñ simi' i, jña asa tá akuoã lö' kuo eku'a simi', jña lajã
 jmñ mati kuo'a simi' eku' ejã sä'a juñ ngo ø simi', kö
 mati mapë' simi' i, ejã ajua' jä mosi kiã yeatã mi',
 majña' 'nä 'ye wi tsajã 'nä wi tsakö' tsa yeatã mi'
 jna, ejã samã ajöã, wi tsamalñ tönã ñalo ñi' jna, ejã juñ
 'nä wi tsang rö juñ ikua tä' 'nä, nñjua' 'no 'nä lä' lajã
 jmo 'nä mati jua' 'nä yi laju wã' 'na juã, majã mati
 manajã jmñ majã ate'e yeatã kuajøã ñi' uñi, majã mati
 anoa iyã atñ' jmakö tã majã atã'a ñi' uñi, wi lajã tñ
 ilã' 'nä, ejã kö mati atø yeatã as'ã simi' ñajua 'nä yi
 jmñ la kñ wi señi jñ', jo ajua' simi', chinga' alñe juã yi
 majã ajã jmñ kuñ, kö mati manajã atø'a yeatã mi' i, kö
 mati ajmo yeatã tñiyã eatñ simi' i, tã ato'a ñi' jmñ najã,
 anñ ajö yeatã kö' tsa malñ'.

Jmatí' 'ni laji engta ilá, majä jø tsoṭi kiä' etsó
angi chi' 'ni lö' eajmo'o, ichqa eki' ö sîmi'
tsa'ni.

1. Ela' sî eajmo' 'ni. _____

_____

2. Jä sîmi' lî'. _____

_____

3. Jä'tsañi' jña jä' tsamî. _____

_____

4. Ajî' maakuñ sîmi'. _____

_____

5. İ achē imatakuñ sîmi'. _____

_____

6. İ akuo tá ki' sîmi'. _____

_____

7. İ ajua' emákö' a sîmi' î. _____

_____

8. İ makö' sîmi' î. _____

_____

9. Ela' alä sîmi'. _____

_____

10. Ela' ajî' yeatä mi' î. _____

_____

Kö ch̄ä tsarö' k̄t̄ ts̄i nijua' kö esá ajm̄o' a ñi yi, jú tsó jm̄a' já, s̄t̄ ejä lima' nijua' ajmo' 'ni lai jua' yi, aj̄i' sarø chili', jña jo kömi' jú ch̄i chitö jña i köche jú tijú.

Jmo' 'ni kö moyi t̄t̄s̄i', kö mati anḡt̄ chi' majä achité' laj̄t̄ ejä t̄iw̄o, s̄t̄ laj̄ä laik̄t̄ ts̄i' 'ni l̄t̄'.

Ejmo' a yi

Ejä rø lí' ñia' jmo' yi nijua' jmitä jmo' o lajì kia' a, jña ajö lí' 'ni köö la s̄a la' jma kö ñí yi, jña j̄t samá s̄a jmakë ñi la' nali' wo, j̄t jmakë lí' ñii moyi, jña mama' 'nä ajö moyi jmo i' echì yi, ejä jmo echì yi lö' jú j̄a ñi yi.

Jmo' 'nä yi la' jmajä', majä asi' 'nä rö' ejä al̄t ma' 'nä, jña jmakë yi jo moyi jmo' 'nä, lajä lai tájmo' simi' tatä tiwo ñi.

Nijua' rø ajmo' 'ni e'lä ñii eljkuü

- . Kä' 'l̄e la' jma jä tsa s̄t moyi
- . Jmakë la' 'noa jú chitëa ñi moyi
- . Erø wi' ngi chi lajì ejmo' a
- . Eli 'ñaa j̄ø' lai s̄t tsa, jña ejmo echì jú la'
- . mati s̄t' lajì e'noo.

Ela' jmoa tá kö 'naa

Lajä li' ejmoa tá kö 'naa, ejmää rö' majä rø lichì tá tajmoa, lajì sîmi' løø ilä majä jua' a lö' i'ñaa, jña ijä litì lajì tsaì tsa sa'ñaa. Asa kö 'løø 'nä mati tachaa jú, lajä jmó 'nä, jmajä jmajäa 'løø, majä rø ngo ikö chä sîmi' rø' 'nä, jña jì e'na 'nä ja tsa sî lajì jú, lö' jú kî ejut' 'nä ikö chä sîmi' 'ng' sia.

Jña lajä jmo' nä mati 'løø 'nä lajì', lö' jú jä kä' 'nä lö' jú chì jma', wì lajä li' samá løø sî jú sakii jña echee jmi elì esachä' 'nä lö' ejä ejua' tsoṭì, ejä chä' 'nä nìjua' a'nee 'nä jña jo angì 'nä jä tsaì tsa mañiwì' la' wì 'nä, jña jo jmoa tá jä tá 'ne tsoṭì lima' 'nä.

Rø kiä 'nä i ela' lï' mati 'løø jna', majä lima' ejä lï' lajä
nijua' sä tsa, jo ja' esa ejmoa jña jo esa la' lï'.

Ö sïmi' tä' juï

Tsa takuï ñi' kö naköö juo'

Yeatä atø sïmi' tï ju' 'ñi

Tsamï kö' tsa

Mari jmachï eku'

Teba chi'le yi

'Ni tö' sï jü kuo ala tïwø ñi icha' eki' ja' jña jo tsa sa
ejmo

E'lä jú 'løø jna' lajt jmt, ijua' awtji' te'e, st njuua' akiä i lai'løø, erø lj limoo éjä ee jña ela' lt' jña jo ejmoa njuua' tsa ëë, laí nató tivo nt.

Siká jña Tari takó kikua. Lajuwäa takö miköö. Etajmoa st'ni jña st. Jma kö' koa jña jmt. Eajmo jni ani' jmtkui. Jmtkui jña jmt lajuua' eakö' lt' iwí'. I simi' tajø ili'ye jna.

Rø kiä 'nä i majä ngi chi' lai jua' ilá, jña ela' lt' jma kö 'na jú.

Siká jña Tari

takó kikua

Lajuwäa takö miköö
Jmtkui jña jmt lajuua' eakö' lt' iwí'.
I simi' tajø ili'ye jna.

Natë 'ni tivo alö' lt' jma kö 'na jú natö tt'yi nt.

Njuua' rø akiä' i samá lj' tsa jña samá lt' esá sá ejmo jña jo sá elt', st'ni jú alá ni moyi kia' majä røwt' li'ña, jña ngi chi'i, jña eli ngi' 'ni tsojt njuua' jø' juí'.

'NĪ ÑĪI JÚ

Ö tsa toñí matä' kö ju', jä tsami jña jä tsañi' manáa
 tä', asatö jm# tá ku kuo, wĭ nijua' kö ku mi' atĭa eja
 tsó, jo esĭ ajĭ'a enaĭ ku mi' ki'a la', eja kö mati alo jo
 ki'a, eja achaa jo jä ajmoa mĭwĭñii, wĭ lajã malĭ' náa
 mĭju jma' matä' tsarö' eja lajĭa majñi jo, kö mati atĭ 'nĭ
 mĭwĭñi eja añi 'nĭ tsañi' ĩ ikã tsa, eja matij mang 'nĭ
 mĭwĭñii jä atĭa 'nĭ ikú, jma kö ikú a'nĭa kö mĭwĭñii, sĭ
 jm# jä jm# makĭ ku, eja asĭ'a tsami kiã, sachĭ makã ku
 lá, mañii mañi 'nee tá tĭ jejuĭ iwĭ', lãnĭ te'e jm#tä etañii
 jma' juo' jna', eja ma'noo mañi tĭsĭ jú tso, kö mati ajĭ'
 tsami ĩ jú, ajua'a ya' echĭ kua 'ni, 'ye ñii eni 'noo 'ye
 majã jmo' jaj 'no jña jmakĭ' tĭ'na mi' jna emakã juĭ ĩñi,
 majã saĭ ku kã nĭ jna nijua' sa ajne tá jña ku nĭ jña', jo
 echĭ, eja ajmo tsami ĩ jai jña ajĭ'a tĭ'na, majã alea mati
 alĭ jä, jai jña tĭ'na ĩ ato'a ñi mora, jöma' ngo tsañi' ĩ,
 eatĭ tō jm# ĩ tsa tañii ĩ juĭ, kö ta' lo ajĭa jä tsatã mi' tsa
 latã lingĭ jĭ, eja angĭ atã mi' ĩ jua'a atĭ', kuo', jä jua' tsa
 tañi ĩ tsa ñi 'ne tá jna tĭnĭ tĭ ikua Rø, ya' ikua kĭ' tĭ'na
 jña' nĭ 'ni, tama' kuĭ mayejã asã maaku', eja akĭ tsĭ tsa
 tañi ĩ ela' ñia sĭ tĭ'na jña, jña kö' la' ajua' atã ĩ ekuo'
 'ni jú ela' kua jmo' mati ache' ikua jmo' tá, majã rø
 kuã' 'ni ikua jmo' tá, sĭ latĭ jä juĭ 'ni latĭ ialĭku' jna, jña
 jma kö ikú kĭ' la' jma köñi jú, kö' la' akĭ tsĭ tsa tañi ĩ ela'
 ñii atã sĭ ku kiã, eja achaa kö tsĭ ajua', etsó jña tĭ'na sĭ
 ja' ma ñikö' ojuĭ jna kjã mati alĭkuĭ. Ase ikuo jma kuo'
 'ni, jña esĭ kuo'a 'ni ku' ja' lajã tsãĭ tĭ'na nĭ kiã', kö mati
 ajua' tsa tañi ĩ ya' jo jä lĭ kua ki' juo'. Maölø mi' alĭ
 ku'a, mati ajua' tsatã ĩ nijua' 'noo lima' ela' kua jmo',
 ejuĭ jna 'ni la' jma köñi jú, jña ejua' jna lö' ichã la' jma
 kö ikú, ya' kualĭ' jua' tsa tañi ĩ tsama ngĭ jna tañi nijua'

sa atasí'í.

eajmale tsatä mi' i chq lai jmo tsa tañi i mati achea tiñi Rø. Lajä jmo' 'ni matij ache'e tiñi Rø, asa jmo' 'ni tñi ijt', lajä juí' 'nia lí'ya `ni, ejä maja tá ma'no, wí tsai' na Rø tsa 'lø jú kä, aní asä kö jú, kö ikú kí jú nì. Na ikö jú lajä jmo' 'ni asatö jm# jä' 'ni tsamí kiä jña sijnö Rø, majä sajt'a 'ni, wí lö' jä nijua' ajø Rø ajä' tsamí kiäa jña si tsamí jöa tsajt'a 'ni, jña lajtí tá jmo' ejä lichí nijua' jm#tä kiä' chikö lokua kuo' laa 'ni, wí lajä jmo Rø mati maja ña'a majä jt'a 'ni satí' ku kiä'a tuche kuo'a 'ni kuata'a jmi' to' jña simí' jmoa kua kiä' jmi, elichí jmitä tá kiä' nijua' i tu' kiä' chikö lokua nì, eatsqqa lö' ilí' tö ikú. Kö lá jt chqa majä atí 'ni ikú. Asq tö jm# tsai' nijua' ajmo' lai ma ajua' nì jna, ejä matii maña' lajä jmo'o ö loo tø'ø, lö' ja' kë kuu jña lé kiä' 'ni, wí ja' juí loo 'nee jñaa 'na, jña lajä jña' 'ni latí ianijutí' yajuí 'ni, jña asq tö jm# kuí'í, wí nijua' akuí' tsajtí' tsa kiä Rø 'ni, nqma' eatsä lajtí 'ni jú majutí 'ni. Ti ingo jä eajmati tsai lajtí jú jä jña eatásí'í lai ajua' jäa, eatí' tsa tañi i ku.

Lai jmoa moyi kää mati ea yi

'Nt̄ is̄ta jú jmak̄ē ñi kö 'na moyi mati chit̄ea jú jä, jú. ea ikä tsa jña jo s̄imi'.

Tijña chit̄ō aji' ja jú. Ki 'moyi t̄i' yi jó t̄ik̄i' chit̄ea laisi tsa ajmo yi ajmō' j̄ää, jña j̄t̄ echit̄ea laisi yi, nana nijua' tama' kuo laisi yi 'nt̄ m̄i mi' ala jmoa (...) elä 'nejua' etsoi', jña j̄t̄ echit̄ō emoyi, nt̄ ajmo'a.

Imat̄ō chit̄ō ela' s̄i eja echa' jä 'ni, majä j̄ø' 'ni er̄ø tso lajä laili' yi ijmat̄i' ja 'nt̄. jña jūt̄ lapi jma' jmo' elä majä sawa' tá tsañ nijua' nakä' 'ni.

Ima'nt̄. ilá jma' s̄i' 'ni laj̄t̄ eja e'no 'ni e' ikä tsa s̄i jña jo eja e'no 'ni lima', jña elijmo' 'nt̄ t̄ō jo 'nt̄ jūt̄' moyi alá, lö' eja lijmo' 'ni lö' echi ikä', eja nijua' 'lä majä achit̄ē' numero la' jmak̄ō, jöma' achipa' m̄i nañi.

Laili' t̄iwō nt̄ lijmo' moyi la

SEP:
Jú jmi 'l̄ē tsa kö w̄t̄.
Pág. 142

Ela' s̄i jú cha yi:
Lait̄i tsa.

"Mati aji' kuo jöma' kuo eku' tsa, ekuo jmi' ki' ja', ja' i ja' te'a lä. Jña ejmoa chiro, ekuo'a laj̄t̄ tsa< tsat̄ä', laili' siröa jña yijm̄ta, saj̄m̄ta, mati maku'a majä tsat̄ä tsa tsakuo jú majä r̄ø tä'a ju' ñi mati at̄ä'a t̄is̄īt̄."

Ema asi' 'nä juṭ imaja nṭ, ase lajā jma lṭ' na lai malṭ'
náa, jā tsoṭi ma'ñaa e yi, eja jṭ 'ne tsa talṭ' tá ie'a tsa
yi lati sṭmi' jṭ e yi majā kṭ eko'a tṭjuṭ itsoo, wṭ lajā lṭ'
ikā jna' tsa lṭ. jú jmi lali'ni ekoo jna' 'lṭṭ mati te'e
itā' tsa juṭ .

Majā rṭ tasi' mati atṭi' e' 'ni yi eja jmo' 'ni kō moyi
la'ma ajmo jā jna', majā sa tsakā', nijua' sama angi
chi', ngi' 'ni tsoṭi kiā'.

Jma kō 'na moyi te sṭ 'ni elá'.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

E'lä ñii la' lijmo moyi ma ajø' ajmo' jã 'ni laili' eliku' la' ni kã' l', wï kö mi'jú chitö la' jú nast ñi ikö moyi jã.

Mati ajii' kuoa jöma' kuoa eku' tsa, jmi' ki' ja' jña chiro, ekuo'a tsarö'a jña sajmi yijmia, mati maku'a tsatã' tsatã' tsatã' tsakuo jú majã ø tä'a ju'ñi.

SEP

Jú jmi 'lø tsa kö wï
Pag. 142

Ela' si jú chã yi:
Laiti tsa.

Mati ajii' kuoa jöma' kuoa eku' tsa, jmi' ki' ja' jña chiro, ekuo'a tsarö'a jña sajmi yijmia, mati maku'a tsatã' tsatã' tsakuo jú majã ø tä'a ju'ñi.

Ji jmo 'ni ikö moyi lamã ajø' ni 'ni tiwo ni.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Esä jü jmo' a majä t̃ iliwá oa, eja chi jmo' a jü lá kuí majä sa tsakä' a mati jmo' a lajt̃ jü nast̃ t̃ jü jmi kiä jna' tsa kö w̃.

Eajmo kö esali jmo',
 jmo' 'ni eajmo majä
 lima' 'ni eajmo, nijua'
 ajmo' eajmo elijmó
 jna' etajmo tsa sa ejmó.

Rø' rikuř .erijña'
 rukuaa
 irilkiä, eja rijña'
 rukuaa
 irikuřä. Nijua'
 rikuř' rø
 ke rukua' irikuř',

'Ni tö' chitë jü lala t̃wo ni jña jmo' ni eja e'e

Lajä malí' náa lö' ma kie 'ñia ñii, asä tsoṭṭ tsarö' mae yi jmiḡä jña asä makuḡa ma' ləḡ jú jmi wí lajä majua'a asä chi jú 'kiä, wí asä la' lışṭ jña jṭ asa ləḡ eja ma'nea tsai jú jmi kiä. Kuine lá tsarö' jna' asä alitṭ yi wiji sangṭ chia lajṭ jú 'lə. tsoṭṭ eja satö jmiḡ atso'a yi. Jña esṭ ikö chä tsarö' awṭ ñitṭ mati alṭ juí'a tsa 'naa ñitṭ, eja te'e jna'tañi' ilalṭ'ni wí ajö yi jä maeḡa yi ngṭ chi jna' lö' mangṭ chi 'ñe tsoṭṭ machi ə ikä jna' tsa kö wṭ.

Emalí' náa

Elí' lalṭ'ni

Lai ma achá ni jna', namḡ ajə tsa talṭ' tá, asä i manaṭ jú jmi kiä jña maná ma'nea tsai, eja wṭji asä la' lṭ' itsḡ ko' jú jmi, eja ejmatṭ jṭ jna' jua' esṭ jña ejmo', ñṭjua' ae' simi' ala mang wṭ' lí'ñaa jmo' yi jña sṭa lajṭ töö jú, jña ñṭjua' alitṭ simi' lalá engṭ lajṭ jú ñi' i jmo'a jña sṭa tṭjuṭ itso.

Jmo 'ni já chitëe kö emalı' náa iñi'i jña kã'a malı'
lalı'ni lai ajɛ' jä 'ni ajmo jna', emá ea yi náa, jña lai ea
yi lalı'ni.

--	--

PEE SÖ JA'

Kö jeju_t mi' alisä jä tsomi' tsa ajma s'ia Pee, eanijut jmi_# tsa akuä tsomi' i, lai kuä laj_t simi' jö tsarö' tsa tañi kuä, tala' jmi_# akuä tsomi' i asa tö jmi_# ajj'a ijua' jä ja' mi' sä ñikua', nijua' ajäa jä ti'na mi' ja' ajo likuo jña jo t_t ja' etajä jmoa i, an_i iakuäa ech_i ts_t jma'a ajmo ikä ja'. Kö mati at_t jmi_# ajmalea jmo tá, ajja kö che juo' nga', ejä aló 'lä ku_t ki'a, eaeä köche ku_t jä majä a'ña mikui, ku at_t jäa alä jä kua, kö lost jña kö 'ñi wa'. Emasi' kua kiäa mati al_tñia elisá kö jmi_# iw_t ikua jä Rø tsai tsakua ju_t lakä jä, s_t jmi_# jä jua'a jmoa jmi_# iku_t tsami jö Røa, tsai t_t tsami jö Rø tsa atø' tä' jä kuajut si, w_t lamal_t jäa sö ja', ejä lia ela' ma ki'a jmi_# tä'a kuajut i si, ejä aia ju_t asi'a see kö ti'lo jmo e'lä jai 'noo 'ye w_t e'ye kuii ñii it_t jmi_# ikua Rø, ejä an_o sea eni, kö mati al_t jai majä alea akuo'a tsojö, tsango Pee kuatsia ka' kua kiä,

maölø ïa juí mati aji jä chikí', atí' kuo'ó Pee jua' chikí',
 jä jua' Pee tsañi tññ jna, tñ ijmoa jmñ ikua Rø, jña jna
 kiä jua' chikí' e'no mañii mañijø elä' jmoa jmñ ju' 'ñi
 Rø, ya' si elä' kuo'ó na asq iliñichi', tsapi' mi' jna ijua'
 tu' ñitsi' 'ni litä' jna, ya' nñjua' 'no 'ni kuo' lajä tsali jña
 jna `ni, tsa atä'a kí' tu' ñitsi, kö mati ani tsa ajña kö ilí'
 ñi'no wo 'mñ, kö mati ajna jä tsa natä' la', eja tñ
 chañi' mati ajña jä sano, ja' makua kö kïno kó juí,
 angí'a Pee mati ajña tsa atí' kuo'ó, jä jua' Pee tsañi tñ
 itñ jmñ jna ijä ikua Rø, asq majña' jna kiä jua' sano
 ema'noo mañijø elä' tñ jmñ ikua Rø, eja jua' Pee ase
 jma lijña 'ni wí ö jna' malí' jña chikí', ya' tsa 'yí jna jua'
 sano ijua' ñi' mora nñ kia' 'ni tä' jna, kua ii jai lakí asq
 litä' 'ni wí nñ akú' jai ki, asq ku' jua' sano, lajä ku' nñjua'
 akuo' 'ni jna kö juí' jai mati aku'u, chikí' tñ a'løø así'a
 Pee, jña ño majä juí jna' lí', ya' nñjua' etso saku' jai ki
 jöma' jña 'ni, tsatajña sano, tsatä' juí tä kö jmñ jä, kö
 mati a'lo jmñ imatö jä aní'a kö ikua jä tsa jñ juí jejuí itso
 jä, así'a tsa ki' si'ñi jä sama

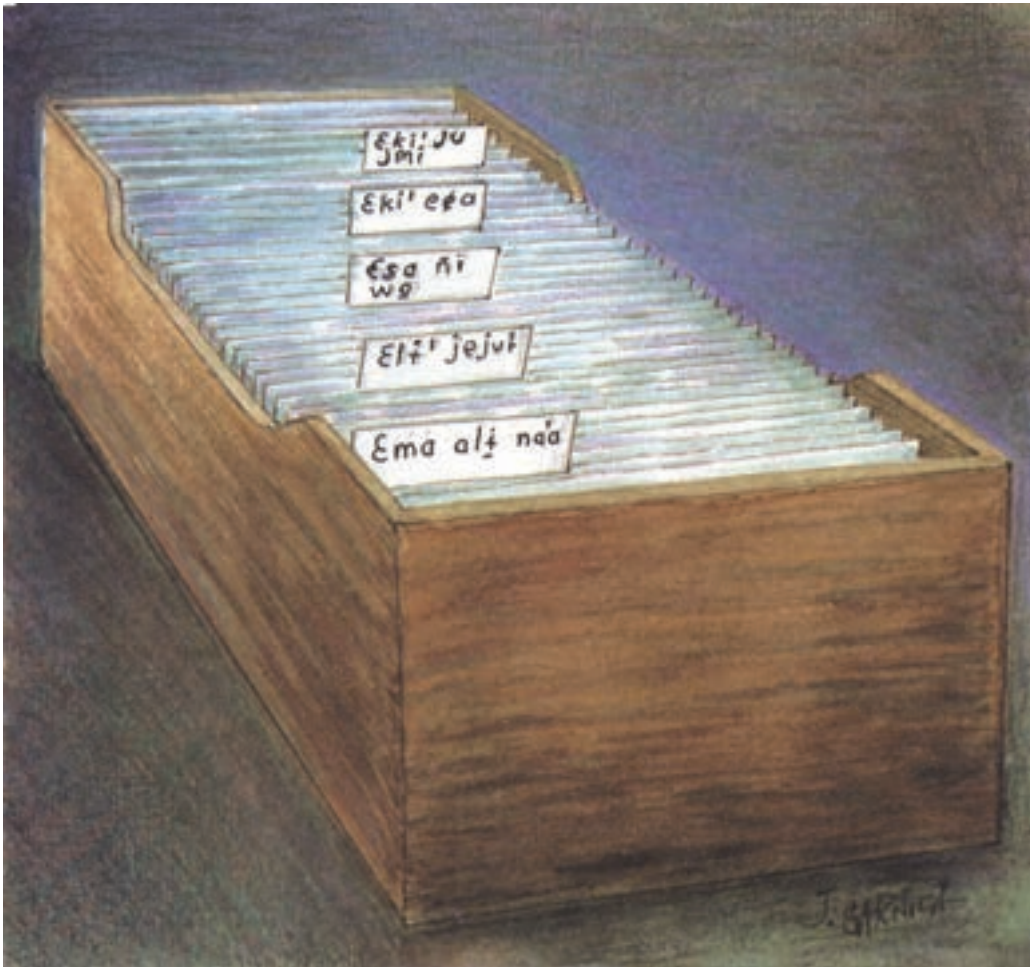

kuo' jna kio' kia' majña kö ni na, tsañi jna 'ye t̃ ijmoa
 jm̃ ikua R̃, eangi tsaï mati ajäa kua jña Pee, ajua' a
 jña kua ñ k̃tsi' kuasä' kuajut asa te'e kua kiä', kuachi
 manatä' nasä' kuajut ja' kä' jña ja' pē' ajö ja' ta lañ,
 ëa kua kiä pee wiji pi' ja' jña taa, ejä aji' Pee jú ela' r̃
 'noo jmo tsama j̃a jna, asa ejmo nijua' sa asä' kuajut,
 nijua' aj̃ jna ela' jmoa jm̃ ikua R̃. Lö' ni' iachga jú
 tsa akuñ tä', si sanó jña k̃' lajã ajmoa, w̃ kö mati akuñ
 Pee, tsa natä', at̃ ikua R̃ ijã ijmoa jm̃, si ema
 ajmar̃a jú eta' natä'a, i sano añil at̃ irikiãã richga jú
 jña tsami kiä jua' a tsaï t̃ yijö tsa ate'e tä' kuajut si,
 nang̃ nijua' asē eate' tsala' makua yijö, i k̃' t̃ö' añi is̃'
 kuajut añing̃'a kuajut ela' jmó majä u' ni si, ejä ach̃
 kuajut ejä u jna si nijua' ajua' a kuajut tä' 'l̃ chi mi', na w̃
 lö' jä i' l̃ tsa lö' kuajut mi' l̃, as̃ t̃ö jm̃ u jna si lajã, ejä
 nijua' a' l̃ la' nati tsa, kö mati matä ñii ja' i' lajã jú
 la tsa na' naa at̃ irikuñ Pee, tsa ak̃ juñ mati ajna jä
 jömg̃' achatä'a ine jm̃, etajã l̃' kö jni isä'a kuajut i,
 mati aï Pee ñi' jni jä eangi lajã tsa taj̃ wiji pi' kua kiä
 Pee jña ta ja', kö mati ajã Pee kuajut ach̃ia 'ñi wa' ki'
 majä ajmalea jua jña kö alã si kuo R̃ t̃ö tsa, nijua, sa
 aï tsa aï tsaï, mati ja t̃ö Pee si ejä jua' chik̃' macha ts̃'
 né' lai jua' a, ela' jua' ang̃i Pee ikã chik̃', ejä ajua'
 chik̃' lajã jua' 'ni kuajut tä' 'l̃ chi mi', la' at̃ö jä Pee si
 ajua' a esi ngo ni né' kuajut tä' l̃ chi mi', tsa ajña lijã
 kuajut, eai si, jña tsa at̃ Pee 'ye jö R̃, jña at̃a ku jña
 si' ñi la' eajmg̃ ÷ ja' mi' i' ja' majña jäa, j̃ tsa aji' R̃
 kuo Pee t̃ jejuñ s̃ jm̃ wo jä.

E'lä ema asi' 'ni ju*u* imaja n*u*, ejmo' 'ni ju' ñiti maja li'naa
 ejä enajmo' ju*u* t*u* ikuo' o laili' moyi te, si eli' kö 'na jä,
 enatö lö jú ki ema ajmat*u* ñiti. Na e'e 'ni lajä lai 'moo
 moyi jä, wi ejmo tá jä ikä' t*u* ju*u* ikuo' 'ni jmat*u* yi, ejä jma'
 'ni kö ito' o, majä sa tsasä jña sawa' tá chä 'ni nijua'
 ali'na' ju*u* itsö n*u*, laili' echitö t*u*wo nijmo' itsa to' o.

Nijua' ajmo' kö itsa' mo moyi alá kia' elijma' 'ni eli'
 kuo' moyi wa' jña eli jmo' 'ni eli' ju' lai' no 'ni lijmo',
 si kö rø jmo' 'ni.

E'lä ñii la' lichá jú lailí' enatö moyi antjuṭ ni, lalá lichá jna.

Ö ja' chitä'

Mati ja jja che ajma' chiki, 'ya' riwṭ, jña jú, ajmarəa jmoa tá kö ñi ekä ta jma' jua'a, ejä ajmarəa jú lai jmatäa rö', ja' i ja' tṭ' tsaji ki', ekuoa eliki' ikä ikö chä ja' i, kö mati ajmalea jṭ eki' 'ya' tijṭa atṭ' ki', köləə añiji 'ya' tsajä' tṭ' ju' 'ñi, si'a ikö chä ja', kuañi jəə jna esa liki' wṭ tsa alṭ kuä' 'nä itá jmo' tá, jo ajua' ikö chä ja' tajṭ jä, kö mati atṭ' chañi' ache 'ya' tṭ' jua'a, ma maki' kö jai emalṭ ma, tsanga 'naa chiki jña ju naku', emane wṭ ki'a naá jmṭ' ki' tu jña chi nate' juṭ', kö mati ajna jä atṭ' ki' chiki tö', jṭ' eja tṭ' chañi' mati jä' chiki jua'a kuañi jəə jna esa liki', na nate' 'nä mati alṭ eliki', ja' pi' mi' ejä tama' kṭ tsia lia ekuo' ja' jna eku', la' kṭ jä tsia ajəa isi' jä si, ejä aja to rukua si majä ajmalea o' tá tama' atṭ' ianga chi si ajmalea jno' jña nakö atṭ' iajöa, kö mati ajö si, ja' ajmajä chiki majä aku' ja' matá jmo tá. Kö ima 'ni jmṭ' atṭ' tsaji ki' jú, jṭ' tsajä' jú mati ja tṭ' chañi', jua'a kuañi jəə jna sama alṭ eliki', si lajä aji' ju jmṭ' ni jä asä tṭ' na ajäa, ejä asṭ' a jú 'ye, jna jṭ' juo' majä ku' chiki jña 'ya' wṭ' jəə' 'ni asä ja' ajä cha'lo jä, kö rə chalo' 'ni namó kṭ majä jṭ' jna mati na'ng jäa, ni jua' ngṭ. 'a ni jna lajä si'a tsasa ingo, kö mati atṭ' chañi' ngo jú 'ye añite'a ja' mata jṭ' jua' ema alṭ ma, maku' 'nä, ejmale ja' ku', si lajä ajmo 'ya' lama jña namo jä aku'a ejä tsa ajö köchá jú ase ijma aji'a.

Ema ajmo' 'ni ela' ajmo ja' lä náa, nana chitë'ni
t'wo n' wla' jmo ja' lä ikä tsa lali'ni.

chiki.- _____

Jú.- _____

'Ya'.- _____

Ejma käa rö'

Ejä jua'a ekäa rö' , ajö ease ejma jmoa, ejä jua'a ekäa rö' ere 'læa ikä tsa st, laili' simi' rö'a tsakä' tsast jña lajt sirö'a, eli 'læ jú ejma käa tsa laili' jú e'yi tsa jmitä ijua' ei ore eli 'læ jú la tt'ye, tqa'lo, taanii jña taajna, esat' jú st li' læ laili' jú njii, jt eli 'læ jú ijua'ewi' ore jña ijua' ewi jmitä jña jt elisi' lajt tsa jna' jú alá lö' tsama ae ni jna'. Lajä li' nijua' asq la' a'lä tsa mati ajja ojui jña jo achato'o ju' 'ña, esa móo jna' lai 'yia rö' jña see jmi jna' kuo'a tso juá'á ewi li tsoloo tsa jna, asa la' li' ae' tsa ejä asq e'ña. Jña jt eljua' tsa asa ñitt li' tsä'a ejä asq e'ña, majä sa si' tsa 'ni lalá jña eli 'læa jú sh, jú sachi, ejä 'yi 'ni ijua' iwi tsa' mati ajja'a laili' jú ma asi' ni jna' 'nä, jña eli 'læ'ni jú sh nijua' sa iñi'.

Cupá chí'li

Maná ajmo jä tsau' juř' tsa makua chí kö ñi' nó juo' imatä' e'lä ñij ja', ejä ajmalea ki tsami kiä ikö chä ja', ema anijuř jmi jmoa lajä, tsa juř ja' tso matä' 'ma, kö mati atı' ki' jú, akia jú 'ye, añikiäa ja' lati ju' 'ñia, ejä ajmale jú tso o', ejä kö mati anijuř jä 'ya' angı'a jú eli ñio', kua ejä kua' ingo tsami kiä kua kiä tsau', jña, jua' a mati nga' nijua' ngo natee tsami kiä tsajı' a jna, ajö elio' ñio' najø' la' tsatéa, tsa natä' kö mati ache' ya' oo kö tó naköö ikuai tsau', ajua', jı jna tsami kiä jú júř mi' nijua' sa'noo jma' 'ni, ejä ajua' tsau' ña ñatea nijua' etso tsañi', ejä ngo 'ya' kö mati aıa to juř ita jni lajı tsami kiä ja' eapa tsau' ñi 'ya', tsa akuř 'ya' kuiti tama' sä'a ñi ingpá jä, kö tañi' ası'a jú ja' sı si' sate'a, wı ası iate jna, kö matii achä' júju' ñi tsa ajmale o'

la' ikua o' jäa anijuŋ jä señi nó, mati ajæ señi nó
ikua o'a ngí'a jú eli ñio', kö' la' acha jú lai alŋ,
ejä ajua' señi nó ajma o' najæ' la' tsate tsami
kiä', tsa ajña jú kuaoo', ti ajña jä jú jöma'
natä'a ikua tsau', tsakä tama' señi mati ache
tæ'a 'ya' jua'a, mana jŋ' tsami kiä jú nijua' sa'no
jŋ' 'ni, ejä jua' tsau' ña tŋa nijua'etso 'no tæ'
tsami kiä jú, ejä ngo señi, lamá ngo jäa aki'
tsau' kö köö chajo chiki señi nó, etá tso aq' señi
aji' ñi, kö mati achä'a isi' jú jua'a etso satä, ja'
sŋ si' cupa chi'li si' ii tama' tŋ mijú kuane sate'a,
ejä a'naa chi'li (lokuq) latŋ iatsä'a, kö mati
atsä'a chi'li tsama kua kuŋ kö ki jlu' jŋ' 'ma, ejä
achqa ikä chi'li lai aji'a ajmo tsau', kö mati atsä
chqa majä ajua' chi'li, tsala' matŋ' 'ni tsami
kiä', i si' jua' jú asi' chi'li, ejä ajua' chi'li 'ñea jna
ñite tsami kiä', ejä sama i jú wŋ ja' pi' mi' chi'li ,
sŋ lajä jmo' noo kö kua' jmiyi' kua kiä' jña kö
pa titó', sŋ ejuŋ' jä kua kiä' ijŋ' a kuajuŋ ojuo' jna,
mati atŋ jmiŋ' jä eni ngo jú añilaa kö kua' jmi yi' jña
kö pa tito', mati kuä' jä jú tsa natä' ikua tsau', juŋ
inatä' jä ajma ræa jú ela' jma'a tsau', i chi'li
asi'a jú tsa kua 'maa 'ni kö ki naköö, tala' ti jña
tsau', sŋ lajä tö' kua' jmiyi' mati atŋ kuq tŋ isi' 'ni,
jña jŋ' lajä jmó jña titó' jo ajua' jú, ejä mati

achea ko to ikua i tsau', atø'a tsa jua'a mang
 jŕ' tsami kiä jú, eja akuŕ' tsau' to ima kuaia, ajea
 tilá tinŕ' asë eajäa, mi' ja wi' ajma kää jua'a, i ni
 tø kua jia tila, kö mati a'läa i jna lä, 'nia li' chi'li
 mi' ajua' tsau' juo' angia asi'a chi'li, ja' kä'
 makuatä' ilä asë emate' tø tsami kiä jú ni jua' tá
 jä ñg' reli' kua' 'ni kia', eja jua' chi'li tsañi' jna si
 jña tsami kiä jú, jä ajua' tsau' 'ni ma' ni jua' 'no jö',
 wi' kö' siññi jotŕ' jna 'ni, eja tama' ma achichia ka' lokua
 si ilŕ' ata' tia wi' tsa a'li lali jã chi'li imakua, kö' la' ajmoa
 a'lia imá kua jä lokua jŕ' ilŕ' ata' tŕ'ä, eja mi' ja wi' ajma
 kää, nama' atŕ' isä' 'ni eja atŕ'ä chaja ka' chi'li, jŕ' tsa
 a'li chi'li iatä' jä tsau' ilŕ' a'nga kö naköö, jña ore jä at
 chi'li kuo tŕ' isŕ' jú majä atöa kua' jmiyi jä isŕ' chi'li, la'
 atŕ' jä chi'li kua' jmiyi apga chí tsau', eja kö mati a'ya
 tsau' chi jmiyi jma' nako' kua, kö' la' ajea isŕ' lokua,
 jŕ' ema atŕ'ä ka' lokua, kö' la' ñi naköö atä'a, juo' ani'
 ñia tala jä ami chi'li pa titó' ikä jú, jña kö matii atŕ'ä
 eaki' lali jãa chi tsau' kö' la' asä' tsau' chi tjtó' tö'
 manako' kuaa mati ajea, jöma' ajua'a si'a chi'li te
 tsami kiä jú juo' tama' tö' ma ajma'a jna atŕ' titó' jŕ'
 mana jna, asa 'no jö kuine ki' jä tsami, jöma' atø chi'li
 tsami kiä jú, ani' ali echga ki' jä jú, tsama naŕ' tsami kiä.

Nijua' ma'ñaa lijmo' yi t̥ j̥ú jmi, e'lä elijmo' esi' t̥ j̥ña
j̥ú jmi, nijua' kö esá 'no liñi tsa. lajã lai chitö t̥wo ni.

Eko kua

Tsa tal̥' tã kiã see jmi s̥imi' kiã ñit̥ Pini Jua, esi' chi
kuañi 'M̥ t̥' a laj̥ tsa tã' laj̥ jeju̥, majã tsa j̥a iko
kua, ye tumi ikiã kekia r̥ts̥ kö s̥' julio, i ki lile ko kua:

kua tã Túu Contre Sá	kua y̥i k <u>o</u> j̥ña S̥iku Morë ku <u>g</u>
-------------------------	---

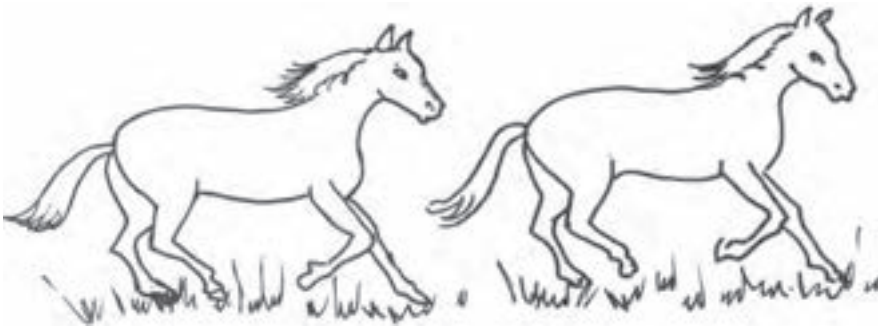
Kua 'lä Beli Muño' Mat̥i	k <u>o</u> j̥ña	kua naa Sii Ramö R̥tsú
-----------------------------	-----------------	---------------------------

Lima 'nä laj̥ tsa tsatã' it̥ jmi# laa.
ekuo tsa tã' ilá

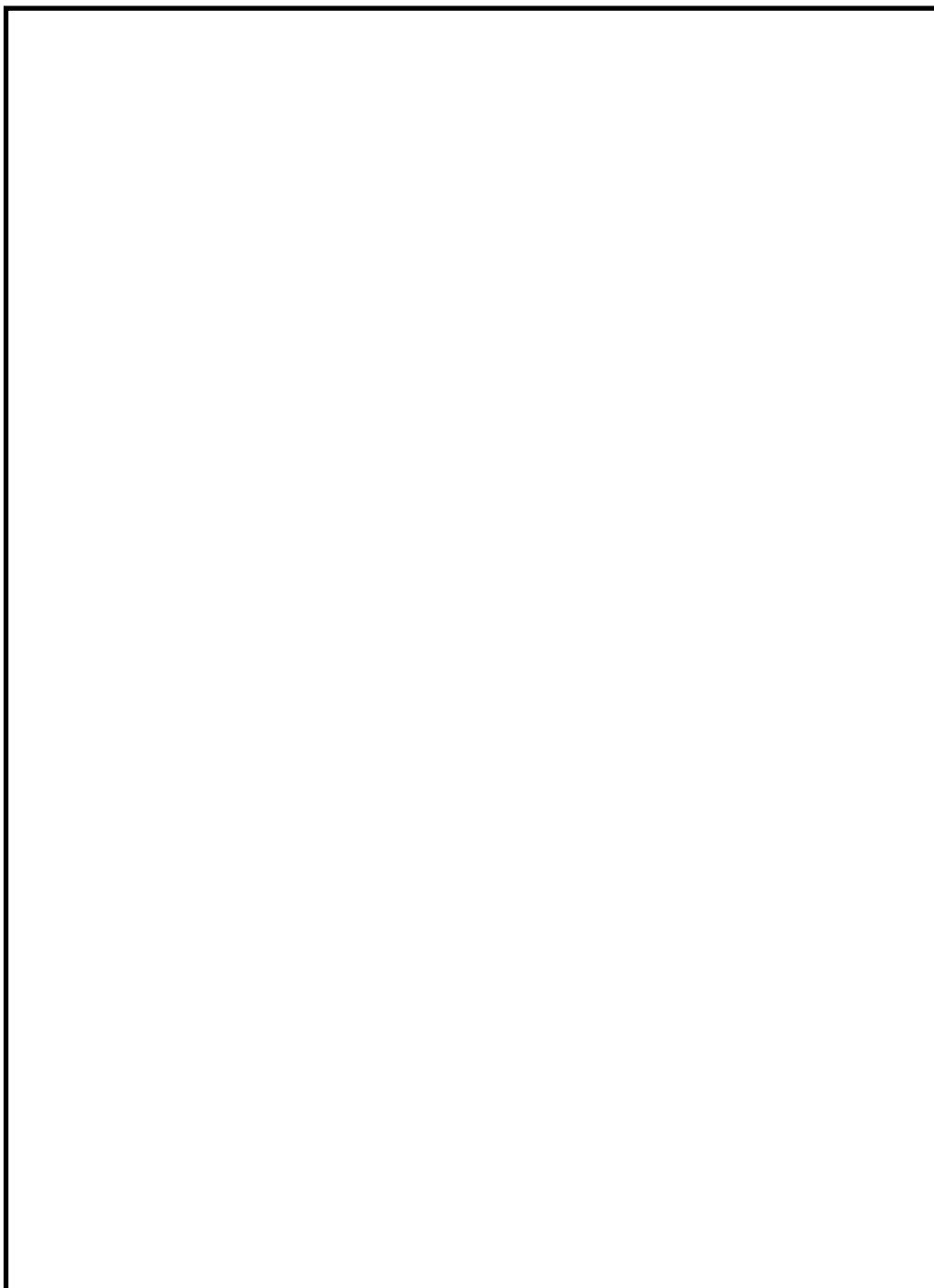
Tsaita kiã ñit̥	Laj̥ tsa tal̥' tã	komisariado
Pee Bolã Regu		Mii Tuu Lorë

Tsa l̥' tã Polici

Wir̥ Mota Rami

Jmo 'ni kö moyi jmó tsa iñi' eki' jejuñ jña jo eki' ñiti
mati te'a tsa jña kö esá 'nea liñi tsa.

'Ya' jña lokua

Kö' juı mangı. 'ya' ja' sajne eku', ejä akuo'a kö to ikua lokua, kö mati atıa ka' lokua ejä li lokua eatı iku' 'ya' ki'a, tö lı ajua lokua, i nı sä mıchi jni, mati ano 'ya' enı eatı lalıjä ka' lokua, anı alä lokua.

'Ni tö' jmo ela' kı tsi' alı ilä.

Samı' jña lokua

Lailt' jä ja' jña jo tsa.

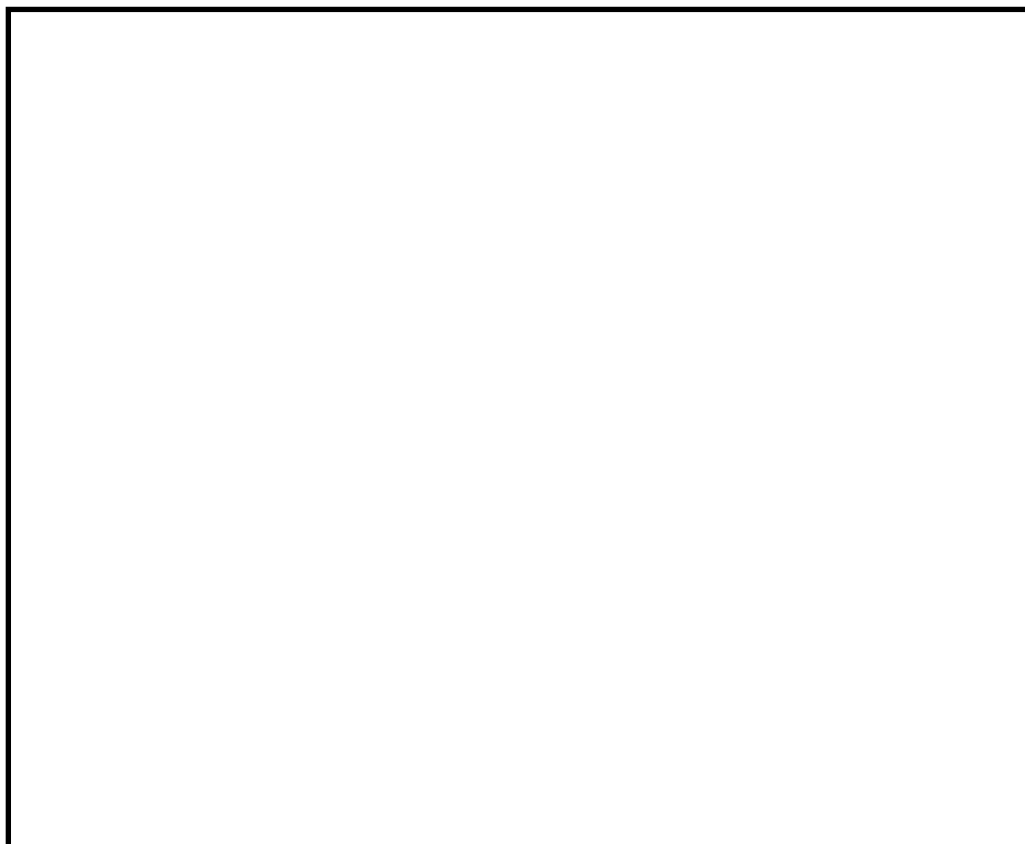
Ejuť ja' kuä lakö ite' jna tsa tš'a tsa kö wť, ejä eki' jä ja' kiä si'.

Jä kua juť kiä si', ja' lä' jña engja kuií, jť asako'a mati ñichii ka'a wi erø ngia juť ini, nijua' ajmoa tá latä kö jm# ng ekuť'a mati a'lo jä, ejä 'ng tsokua lä wťji tama' tša, kö eni 'ng ejmo jöa, kuane sawť sijöa lajä lailt' jä kua lä kiä.

Lajt ejä ejua'a etalía tsa, jña jo ja', echi jä lijmo lajä limo lailt' ja' jña tsa, lailt', aé lailt' kua: juť, lä', kuií, ko'a, ekuť'a, tša, eni tš'jna' lailt' ja'.

'Ni t_ö jmo jña s# ela' l' ja' jña ja tsa jja ilá ijø nt 'ni.

JÚ AJMO Ö TSA

Jä tsam̄t makua m̄t̄ kö jejūt, tsa li' yä nga' tsam̄t̄ lä, ejä jūt̄ tsama añit̄ä', tsa tsajmō jú s̄t̄ as̄a imá a' ȳi tsam̄t̄ i, w̄t̄ lajã jma' s̄t̄ a tsa ejã ñī n̄jua' etsó 'na jna, s̄t̄ lajã jmarø jú n̄jua' i ajȫ tijñá̄ j̄t̄ tsa tsā tsa ajñā jä, t̄t̄ sã jãa an̄t̄ jma' ma as̄t̄ a tsa, as̄e ema at̄a t̄s̄t̄ jmatia jú laí̄ jua' jä tsam̄t̄ i, ean̄jūt̄ jm̄t̄ kūa t̄ sam̄t̄ i kö mati achē jä tsa jmō jú, s̄t̄ tsa i tsa 'nē t̄t̄ tsam̄t̄ i jua' ew̄t̄ lö' ma al̄t̄, ma 'n̄t̄ jūt̄ tsoa mati ajua' tsam̄t̄ i, ejã sakuo jna jú kii, w̄t̄ as̄e tsañi' te' jmat̄i lajã lai 'no, ejã anḡt̄ tsañi' i, ela' jä 'noo, ya' lajã ma' noo ek̄t̄ t̄s̄t̄ la' manáá, matii al̄t̄ moo ejua' a eji' a kuo, tsa ñi' i 'n̄gā tsa jȫ jña jna, ejã jua' a lan̄t̄ w̄t̄ n̄jua' jna ajȫ tijñá̄ e'nō ǟ tsañi' kiã ko k̄i t̄t̄ sã jãa, jña n̄jua' tsañi' tij̄a ajȫ j̄t̄ tsa ñī ǟ jna ko ki' a t̄s̄ä, kö' 'mi ak̄t̄ t̄s̄t̄ tsañi' i, kö mati ajua' ejmat̄i n̄jua' etsȫ lajã 'noo jña j̄t̄ lajã 'ni n̄jua' jna ajȫ manḡ j̄t̄ tsa kua ǟ ni ko k̄i t̄s̄ä', s̄t̄ sa ajmat̄i' w̄t̄ lajã li' tsam̄t̄ tama'

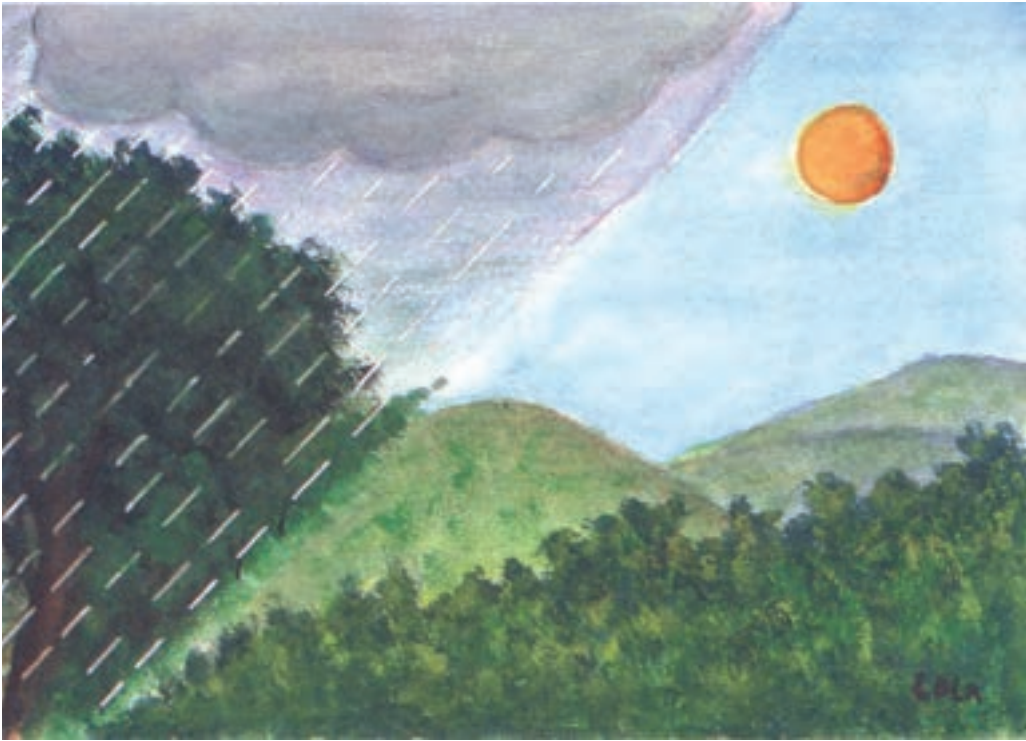
tō tijöa, ya' etsoo sä tsa mi tijö jua' tsami' i, si asa li' jna lajä tsa 'yee jú ki jna, ya' jo jua' tsañi' i echi. Timá alirø jä jú jöma' asi'a see jmi tsami jña tsañi' i lajä lai 'nea, erøli' ajua' see jmia nijua' lant alit 'no 'nä, asa la' lijua' jna', jm# si jä aji' a kuo tä', si kö mati atsa kö ñii lamati aji' kua, tsa alit tso' tsami' i, kö sumq akea tsa ajö, mati marijöö tsami' i, kö' tañi' 'yee tsi tsañi' i lia etso li' ñi ä jna tsä, lajä mali, jna tijia majö majä ma tsaä tsamf kiä ko kii, la' si' jä ajua' asa ejmo ejmatii wí jú kii ki, tsa la' ma ñi ä jna, ejä asi'a ti 'ma ejuo' sikuo jmo 'ni, majá rø i' jna ko ki' tsami' kiä, ealit sikuo juo', kö mati atit orø iä tsami' i, eat' tsañi' i jú ikä tsa kiäa malt', kö' tañi' ta 'lø tsa i, si'a tsa ewi li lant jmo'o kua asë ema ajmo lant, ya' asë ri' ema ajmo si jna' alt' jú jña tsami' kiä, jña e'yä tsi jna

jmo an̄t, jña así' a see chilee 'ni kömi' jái 'noo jña kö
 kua' jmi, majä lö' iate' jmi' n̄t jöma' ajö, eja ajmo sea
 lajä achilea jái ki'a, jomq' aqa, eanijui tō jmi# kuaa
 lajä jmakö' kuga ñi' s̄kuó, eati ki jmi# jña ema atsq̄ laji
 ema kiä jaa, eja kua ki tsja namq' joo, la' kuajø jaa
 mati aä' jä sano mi' chichí kö li oq̄, si wiji kuami' ts̄
 jaa, at̄ia sim̄t maí t̄ta apqa chi sano tsa ajö lali' jaa,
 at̄ia li mi' machi o sano ajmalea ko' ma ölø kuaa lajä
 mati ajmalea jñi li mi' jä o'yi sano, lajä makua jmoa, lö'
 'ni' juí ajmoa lajä, kua tsa al̄le ko' sano, kölø mi' j̄t ake
 sano tsa at̄i', eja ak̄ia ts̄i li mi' la li' ajmo at̄i' saño, eja
 achia jú tso ikä tsami kiä jaa mali' aja li jä o'yi tsami i,
 kuq̄ tsa at̄i' tsami i, kö mati akua jna'a así'a tsañi' kiä
 eli sa ate' jna ma ölø, w̄t lajä ak̄i ts̄ia tsa ma rik̄t eja
 ejua' tsañi' kiä kua tsama ajö' 'ni, ma ki jmi# riä, w̄t
 lajä al̄t jú eä jna ko kia' n̄tjua' ajö', eja ajmati, ya' echi
 ajua' tsami i, eajmalea juí sikuo jä lati iawia.

Jm̩t̩ i jm̩t̩

Esá jm̩t̩ jm̩ak̩ö' eɪ jm̩t̩ latä kö jm̩t̩, mati tam̩g' ɪ jm̩t̩ lajã ekã' jm̩t̩ j̩ña laj̩t̩ ju'kuã asã juɪ tsa jmo tá jm̩t̩ lala wɪ ili j̩t̩ tsa ejã sa jmoã tá, na ö' öö tsa jmo tá tsa tä' ja' kiã majã t̩t̩ ichiã si' mi jm̩t̩' xa'. Laj̩t̩ tsaɪ tsa sajmo tá je jm̩t̩ i jm̩t̩ e'noã tá jmo tájã tá sa ju', majã kö mati alɪ chi jm̩t̩, 'nejua' elichi 'yé majã m̩g' t̩t̩ ijmo tsarö' tá. Laj̩t̩ t̩öö elã chi wɪ ejmo tá ikã ej̩ni tsarö', ejã r̩ loo, nijua' chi 'yé j̩ña r̩ j̩a jm̩t̩, ejã m̩g' sar̩ jmo nijua' köni elã alɪ, ejmo 'lɪ' ikã laj̩t̩ ej̩ni tsarö' je.

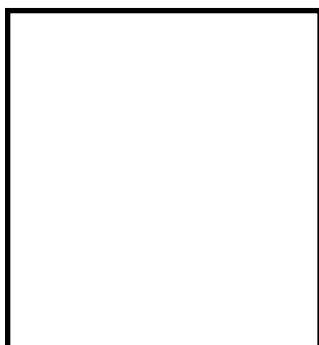
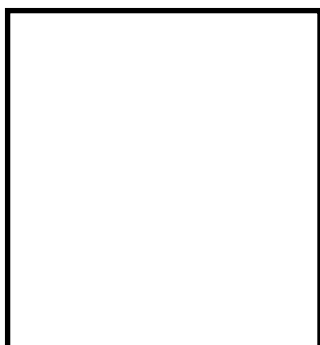
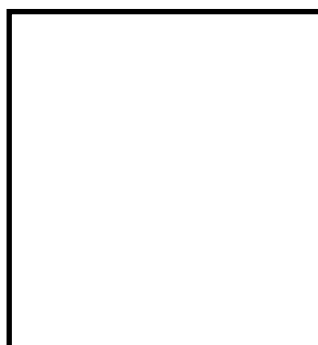
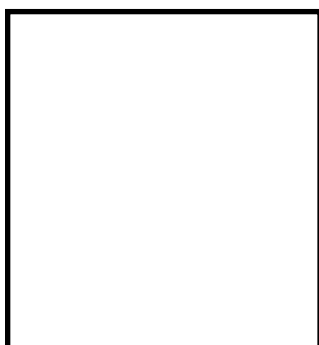
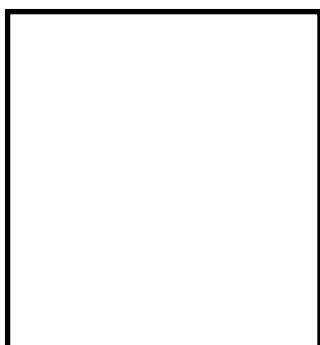
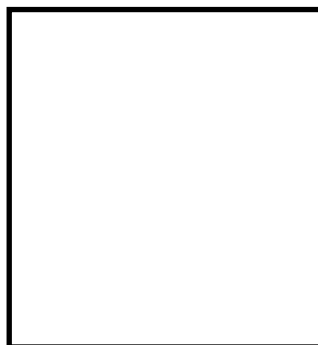
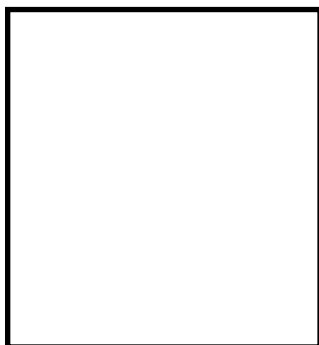
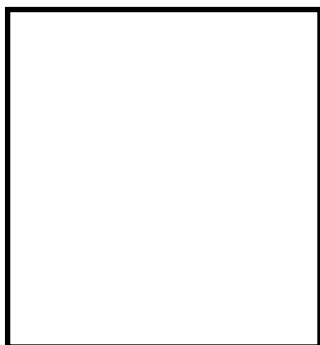
Majã r̩ ngɪ chi' j̩ña likuɪ' wo', nakö' t̩ö ejã nat̩e tiwo ni, lö' kiã í 'ni aji' natö

Jm̩t̩
Jm̩t̩
Jm̩ak̩ö'

j̩t̩'
tsarö'
j̩ña

jmo
ej̩ni
ijmó

Jmo 'ni laji esá etsoo sja jma tō wo', jña mati ali jä
chitē 'ni laisi.

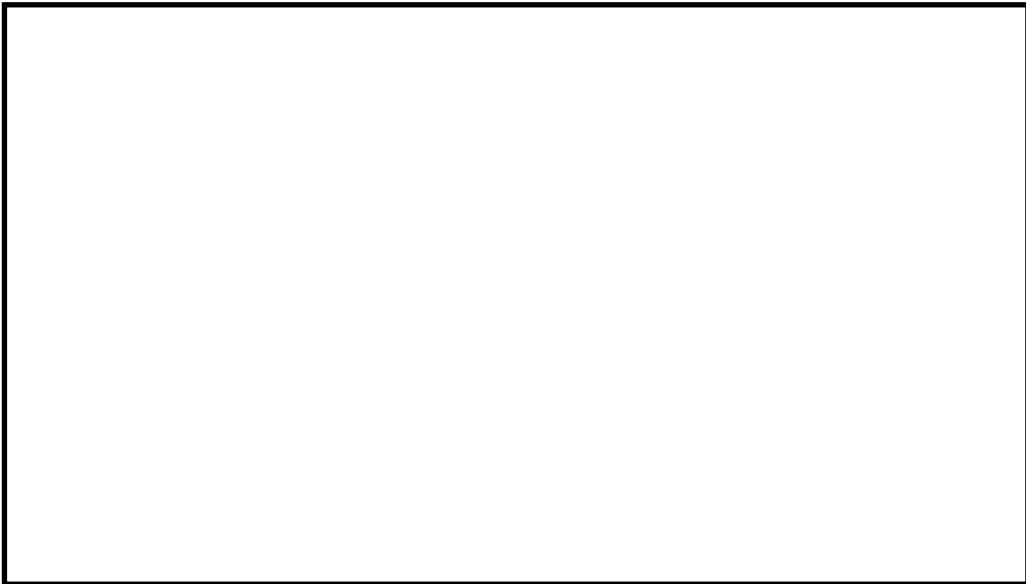

Tá jmo kö chä tsamí

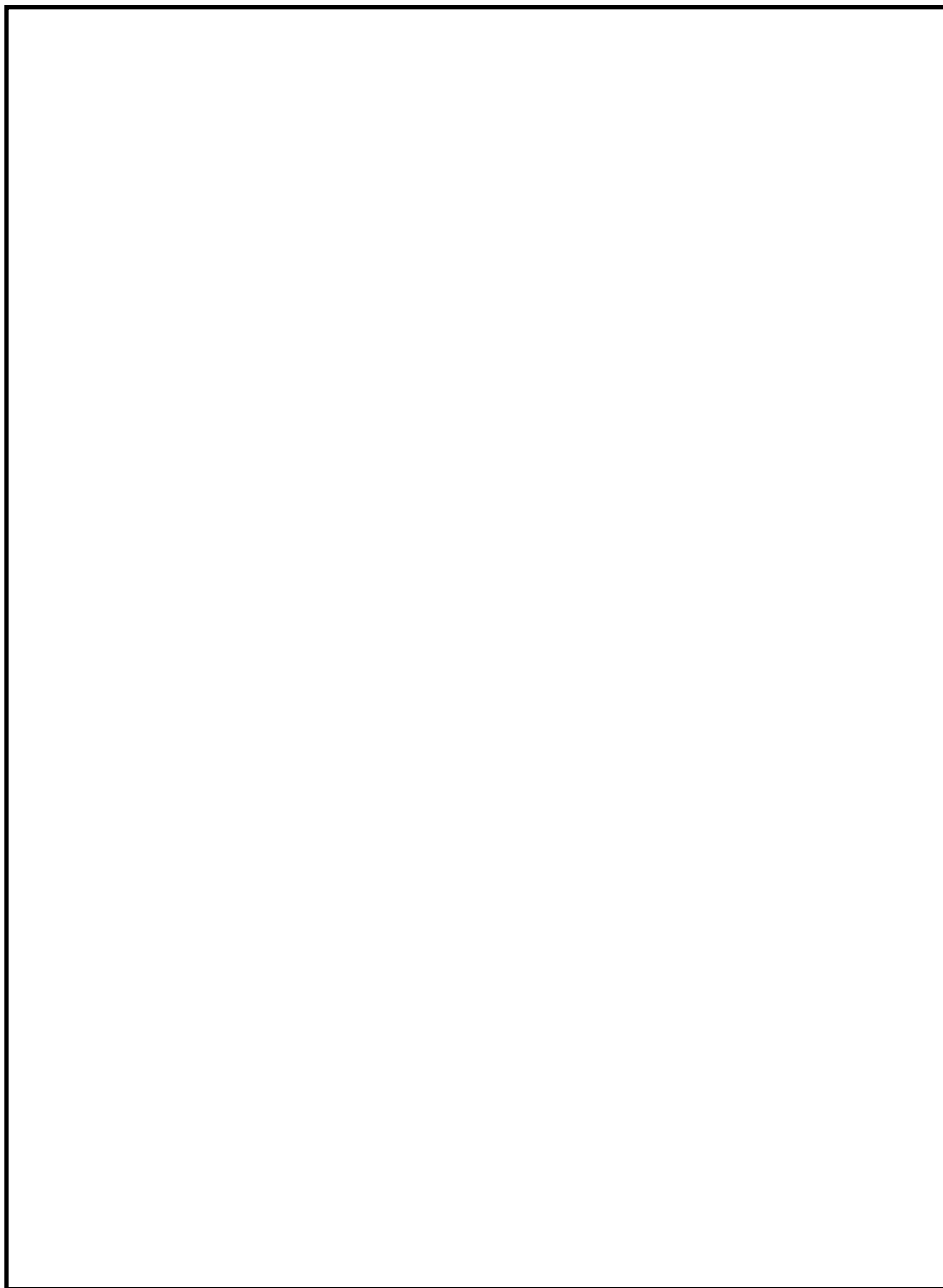
E'lä ñii ejñi tsarö' lö' tsa jmo tá je, ejä eku'a, sa ejñia e'lä, jña sa ejñia kö mi', sî lajî tsarö' jñi elo_{oo} je, wí ejä tsa'nia jejuí ikä tsamí tsai tsa tsa'ni elá tî Maloo, lailí' lajî eku' tsa: ringí, mojö', ochimo, ochimóni, mî'ni, mî'ni ñi', moó orégano, wíjli, wí', yijmi, mali, mijmí' mojö' juo, mî'ni si, kuo'jñi lá, kuo'jñi ti, jña esá í' esí tsa'ni' tsamí tsarö' Maloo.

Asq mawo jmí malí' mati alile 'ni tsarö' lajî elo je, lö' ma 'nia ñii lí' lamáti ag jmí, kuíne jä a'noa tá sî wíji ase wö ilijmoa tá je, wí lajî tsa tsa'ni elo atí Maloo, tsa majmo ta je manáa. jña ikö la' ejuí tsarö' atä' Maloo mati ag jmí imatä'a, lajî si jö tsai tá jmo tá, jña esí tsarö' tsamí jña tsai' tsa na takuä tá jmoa tá Maloo, tsa majmo tá je manáa. jña ikö la' ejuí tsarö' atä' Maloo mati ag jmí imatä'a, lajî si jö tsai tá jmo tá, jña esí tsarö' tsamí jña tsai' tsa na takuä tá jmoa tá Maloo, ejä tafá ku' lajî elo jejuí kiä itä' tsa tæ'a tsa kö wí

Nijua' angí chí' lajî jú ma ajmo' ni `ni, jmo 'ni ilña lailí' tsa 'ni.

Kö' 'na' 'nä jmo ilá, ela' tso jú ajmo' nt' 'nä ejä jmo
'nä lajt egea ñi mo ma antjut jä.

Kia nä í lai jmo' mati asq ema'

Lani jmo jna' jmq kö' mati si' jna' tsasí esa moo ejä esi' a
jna' jña jo ejä engia . Si ejä jmo jna' lalá nijua' sa 'løø
jna' asq moo, jña ema ngi chi tsa i tsa jø ite' e nijua'
ajmo lani.

'Ni tö' jmo tiwo ni, ela' i jmo tsarö' mati asq kö eña

--	--

JÚ KI' LI JĪ' TSA.

Tsa awĭ to imá taä jãa, akãa juĭ imasi' sĭ'ñia, kô mati atĭa kô kĭ kua isi' kô 'ma juo', ejã li'yee juo' ĭ' ki', ajñaa kômi', itajña jãa ja enakuĭ tsañi' ĭ asĭ'a tsami kiã jua'a tsakuĭ jna kômi' tama' tō' aso te, jo ajua' tsami kiãa, maölø rikuĭ tsañi' ĭ mati kuatã' 'le kiã Rø makua isa wĭ' jã, lĭwtĭ ajãa tsami majã añi si'a Rø jua'a ĭ jã tsami li'yã nga' kua ijna sĭ tsa jña tsañi', ejã ajua' Rø mang kua kiãa, tsa achatã' 'le ikuã tsami ĭ, asĭ'a tsa 'ni ja kiã jua' Rø, ejã jua' tsami'ĭ, asã liñi wĭ asa ma' 'nä eju' ma alĭ jña tsañi' kiã, tsa na'na 'lø añi si'a Rø asã 'yĭa jĭa wĭ sa jú nalĭ' jña tsañi' kiãa. Kô la' asĭa 'lø la' ma añi kiãa tsami ĭ, jĭ asã a'yĭa tso, jua'a asã liñii si' Rø wĭ tsa rikuĭ tsañi' kiã, kô la' na'na 'le ĭ añi si'a Rø, asã 'yĭa jĭa wĭ jua' tsañi' kiãa rikuĭ, kô la' asĭ Rø 'le kiã nama' kua kiãa e'ni nijua' sa'nea jú chĭ. Kô mati achã tä'a la' ikuã tsami, nama' jakiã 'ni jua' Rø e'ni, ejã jua' tsami ĭ ela' jmo kua tsa rikuĭ tsañi' kiã', kô miköo mi' natsĭ chia, wĭñi moki tsami ĭ ma rĭtsĭ mĭchĭ tsañi'ĭ, tsa ngo tsami ĭ jña 'le kiã lö mati achã tä'a ajã Rø tsami ĭ, etso tama' tō' li'yãa asĭ'a 'le kiã tsa jñã ilã, kô mati angĭ tsami ĭ ikã Rø, eli jna matø', ejã tø' 'ni tama' tō' asö 'ni, tsa jña' 'ni ilã, asa li jña jua' tsami ĭ wĭ esã jú nalĭ' jña tsañi' kiã, asã jua' Rø tsa jña' 'ni wĭ jna jmo ĭ'. Tsa akua tsami ĭ juo' o', wĭji sañi tsañi' kiãa,

lía ela' jmoa mati ajne, ñía, kö mati ajne ñi tsañi' i, 'naa
 tsami kiä wiji asë esä, lajä lía tsa nga' tñijujü lö' kuä jä
 tsañi' kiä ñikua', ase eche'e jmo titá ase jma ñi' ju' 'ñi,
 ase ejma ñijmo, oo ñi 'ne tá 'le ikua Rø, tsa ngo tñ ikua
 Rø aña mia tá, kö mati atñ tō 'ni jmiñ si'a ijä ajua' jä 'le
 rö'a, tsa kua jñá Rø tsami kiä', jña jñ ealiñii Rø ejmo
 tsañi' kiä tsami i tá ikuaa, ejä asi'a jä tsa kiä e'nee jna'
 lai jma'a majä tñ iñ'a, lali' jä ajma røa lai jma'a tsa'le
 i asi'a tsa kiä, lajä jmoo tsoo tñ kuo'a, kiä riló kij majä
 chate'e tu' ki'a mati akuña, majä 'ye 'noo juñ tsa enañ
 riló kij, majä tijuä lajñ tsa, eajmo tsa i lajä, taani mati
 marikuñ tso'le i añite'a riló jä tu', jña i Rø mati ajna
 ajoa jú jua'a enañ riló ki'a, eajmalea tijuä lajñ tsa oo
 atso'a tu' ki' tsañi' kiä tsami i. Kuñe jä tama' ajma kä
 Rø, asia 'le tsa jñ tsa i, wñ jua'a ajö tsa chi i tsa tñ li', lajä
 tijiä ajmoa iñi añitá'a tsa, ichi i iñi jäa, anijuñ jä cupa
 kiäa, tsa atø'a cupo i asi'a tsa, tsoo lisa akuo' Rø jna
 majä rø kuä jña tsami kiä, ejä ma 'noo má jmo' mati
 ajñ'a jna, ñate 'ni jna, lajä si'a tsa tø jna cupa kiä
 tsama ñi ää jna, matii atñ' jä 'ni jna majä ai li mi' la o'yi
 lati ikua jna' jna, wñ tsa tñ' jna, ejä aña tea 'li ikua Rø
 mati tñma ajñ'a tsa i, jöma' aña li jä o'yiä majä ajñ'a la',
 mati atñ' jäa asi'a cupa kiä, tsa tsató' jna', wñ lö' jä
 nijua' aliñii Rø tsa säa jna, kö' la' sia 'le ñajñ 'a jna.

Tsa natä' tššijä ikua Rø tsa kiä tá juo' wí la' wí Rø aī tsami kiä jaa, mati achea jejuī jā, ajmalea 'no tá angí'a tsa, asa tá sa ila, jú jā alī ñia Rø ajō jmī jā eja asq tá sa, kō mati alī ñia eajō Rø tī'ye jmī ache jā, eja así'a jā tsa ijä kuasi' tsami kiä Rø etee tī tsama ajō, eja añisi'a tsami kiä Rø, mati alī ñii tsami i tsa así lalí' jā 'le kiä majä añi kiäa tsa i, tsa juí nga' matä' irikiä' lī Rø, eja así'a tsami kiä Rø eja 'noo wí 'ni lajī tsatä' int' ñē jna jmo mī, kō mati awí' tsa i, ajmalea t li jā o'yi' lī Rø, maölø mi' jā tsa kuajna' Rø, tama' 'yaa ñi angí' a tsami i ela' alī, eajua' tsa i tsama ajō' 'ni malí' jna atí' 'ni, etsoo na jua' Rø, jī jua' tsa i, ya' 'ni jī lī' Rø lalí'ni, asq jua' tsa i, eja kō' la' ajua' Rø, ya' tsañii jna imatō' kia', wí ekia' 'ni eja sä jna, jōma' ajma 'yā tsa i tšī, ma tō jmī kua lī'a tá mati así'a tsa ma lī Rø i, oo 'noo ñijē jejuī la, ijä ea ima kuq Rø aī tsami kiäa, kō mati achea angí'a Rø i ela' ñi' i asq 'ni so, asq jua' a, kō la' angia asq ma aī' tsami kiä tsa, asq jua' Rø, etsó na eja atø'a tsami i, jua' a ni tsañi' kiä', eja ajua' tsami i ni tsañi' kiä, jōma' así'a Rø ela' jua' 'ni asa t' tsami kiä tsa, eja así' 'le ma jña, mang kua jī'a jña tsami ni wí eli sa jma tī' i jú kia', tsa ajī' a laju wäa, jña achäa tsa malí' cupa kiä ima kualī jā rø i tá, 'ñea na tsanga' tī ima kualí' a tá.

Lajj jú sa e'le~~ø~~ jna', esa e'nejua' jma' juo' la' jmgkö, lai natö two ni.

- Ajji' .- Mati ngi'a tsa kö isi' i'nea liñi,
bi .- Lai t~~ø~~' jä tsaa ala.
Chi .- Tikä laa jli'a, majä kö mati al~~t~~ jmi' ñii lö'r~~ø~~,
majä soo, jömg'ř' tsarö'.
Ero .- Lajj enakä' jña juiku~~i~~.
E .- Jm~~ñ~~ ima jñi ki' kö sumg.
Foo .- E~~i~~ yi ko' tsarö' mati ni.
Ila .- Nijua' kö el~~t~~' ko si'a.
Si .- Epä'a s~~i~~mi' mati isi'a.
Jú .- E'l~~ø~~ tsa, jña ja' kö t~~t~~'na.
Ki .- Ej~~ñ~~a ñi 'yee.
La .- Eko' tsarö' ejl~~t~~ ja'.
Moro .- Ejmo nayi'a, majä ti'a mati al~~t~~ jä.
Namo .- Ete' ~~ø~~ tsa jña ja'.
Nga .- Ja' tä' ñi'no kö' tsarö'.
Ñiö' .- Echi eku' tsarö'.
Oa .- Ju~~t~~ iku' tsa jña ja'.
Pa' .- M~~t~~ te' tii t~~ñ~~i' ku' tsa.
Rukuaa .- Ena t~~s~~i ki' ja' jña tsa, ila chió to ju~~t~~ inoa.
Si .- Jm~~t~~' 'ma j~~t~~ tsa kug' jña ijmoa r~~s~~a.
Tö .- M~~t~~ eku' tsa

Si 'ni jú ala ñi moyi kia', mati al~~t~~ jömg' ajmo' ikä s~~i~~mi'
röo

E'lä ñii

E'lä ñii lı' lakö juı jeno mati atı
jmı jı' 'yé.

E'lä ñii
e'lä ñii lı' lajı tä mı'
taı juı tıko' jna.

E'lä ñii lı' mı' köö
sı' iwı' jna
"ejä nıjua' e'lä ñii lı' lajı esa
esö jmı tä jna". (tö' juı øa)

E'lä ñii
e'lä ñii lı' laı jmı mati
ma'yä 'yé.

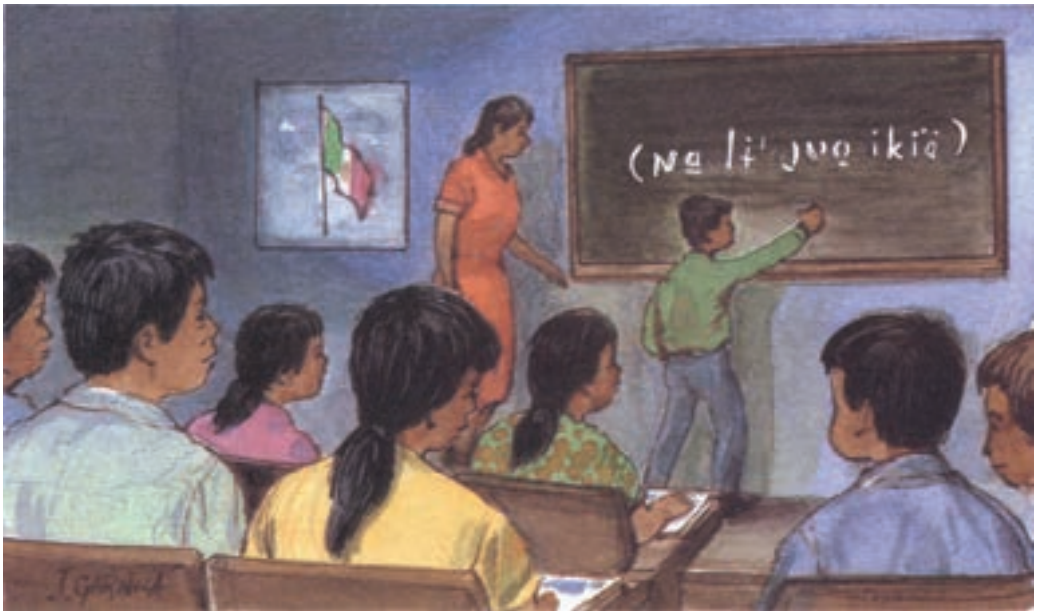
E'lä ñii
e'lä ñii lı' jna lajı
chiló 'yé

E'lä ñii
e'lä ñii lı' mı köö çi jna
jøø jna'a
"ejä nıjua' e'lä ñii lı' lajı esa
esö jmı tä jna". (tö' juı øa)

S# ni kö sö ilá t̄ jú jmi jña tsot̄ kia', jña kö jo jmo 'ni
ejä e' 'ni ñi sö jä.

Ekä' li' kö ñi li' jú ləə mati ee laji eli' jo ejmo tsa laliä

Simi' jmatä yi

Laji simi' tä' ñiti lali' ni jña tsa 'ñiä 'ləə jú jmi, e'lä ñii ejmatä ju' ñiti lali' esia jña jmo'a yi erə li' ñiäa 'lə ikä tsarö' lali' mati 'lää tsa makä', jña jti kã 'ləa mati 'läa simi' ró' jña tsa si lali' tsoiti kiäa, tsamti, jmi tsa, jña tsa tali' tá sji jeju ti kiä, jña echi jmatä simi' elä wti e'ng jui itsa täa tti jui itsonti.

Chité 'ni tiwo ni laji jú jua'a ejmó simi' lali' ni ju' ñiti, majä ngi chi' lai 'ləa

---

Ena tama' 'nä e'lä ñii jú 'lææ mati chga laili' esá, jña ejmo tsa. Na jmatí' 'nä lai sia jña jmo'a tì ju jmi lajì eng jmoa.

Jí' jmi

Jí' jmi tæ' jna' jmi# tama' t jmi, ló' tala' kí sí' lí' lalá, elijuo' jmi lajì ju'kua riso lakä ití jeju# kiä, jña echì jmo jmi ikä tsarö' wí nijua' rø aì jmi erø loo kui ki' tsa jmo tá je, eka' kui natsì jna jì etí i'ni tsa kömi' mikui, jña jì eloö iköche ejñi tsarö' esì ejä eki' jna', kuine lá relì nijua' jja jmi lajì jmi#ñi.

Tí'yi ima ajmo' ni 'ni kia' 'ni jú eng jmoa majä achitë' tìwo ni, nijua' sa 'lää atsä', sí 'ni jú sì lö' jú chä'a.

Ö TSA JÄ SEE

Ö tsañi', tsa jä see mali', kö mati alikä'a ajmalea jmoa tá, jäa masi séé, jña jäa Juä, ijäa masi kia, kö jut imá jmoa tá, si jmakë mariso je ki'a, körø mati loo kui ki'a si öa kö tñia ku ki', asq ja ñitsja 'mo kömi', ijä tsaï ng e'mo jma' juo' tsa ku ki', ejä elí juo' alile lisá ku ki'a, la' nijut jma' kö ñi, kuine jä ajmale iä sirö'a ajma 'ye'a ikä tsa masa ku i, ejä ö ia ajmoa jú lai jma'a tsorö' jä, angí'a rö' ela' jmo lí'tama' tö' masaa ku, jña kua körø tajmo tá, jña asq esa kiä, ejä ajua' ijä tsaï asq 'noo jmo ejt'jna'a, emanarø jú jä kö mati atj jmt tsa natä' je lai tsatä'a lajt jmt, si emali' tsa sa ku i, si lajä makj tsja asq majma'a tsa wí sirö'a, si kö mati achatä'a je ajua' jä tsa ö i, namä' ti ij' ni wí ela' lí' jä tama' masa ku kia' jña kua körø tajmo tá, kua asq esa kiä jna', ejä achi 'ñia tsa, mati makua 'ñi jäa ja ñi' tsj jä tsorö'a ast'a ijäa jua'a lka j' a lö' mñia wo'o, ejä ajua'a tsa ajma' jäa erøli' a nijua' ajmo' 'nä lwt sirö' jna, ajö tsa, eajmalea wo'o lajt tö

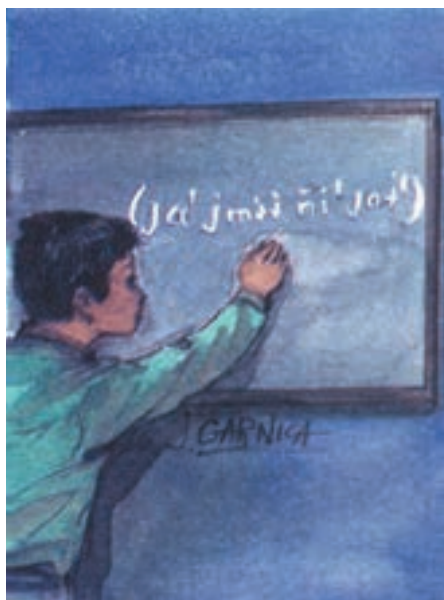

miñtia, mati matöa ajua'a aji täa, ejä aji rö'a jú, oo tsa
 chäa ñi' 'masöö jnáa, majä nijua' seë eatsä'a tsatí' si
 ase tá jmatia wí ase jma lijæa, ejä achäa tsa ñi' 'masöö
 jä, si 'ma juo' tama', esi' la ma alí jmiñkuí, enatsí kuo' kí'
 eka' tso atí wo najua, eani ikua tsa nawó' miñi jä, jña tsa
 ma'yä tsí ejöa wí asa jí illiche'a tsä', jña eli jña tä' ja' liku'
 kí'a. kö mati atí chani anoa ijá jä ja' juí' juí' 'yí 'masöö jä
 la' 'lá juo' 'ma mati akua tsia, maölø jä kuö' ijäa, jí tsa
 juí' lajä wí jí eta nga'a a'lä 'ma mati akua tsia la' 'yi
 'masöö jä, la' kuä' jäa ajmale ja' kuä' tí jñá jä jua' ela'
 alí iañi', jä aji' a jú jua'a tsa ritso' Rø ejä tama' tañi' lí'
 jejuí, jä jua' ja' la' makua, esajuí' mi' tí' Rø, kua jä je'
 kuai ñi' sji' irí kiä jää, jña asë ete' jmo mi, kö' la' kuä' ja'
 sítí eajmalea kã jú tsó kí'a mati kuä'a, ela' lí' iañi', lajä lí'
 iañi tama' tō' kuí asa 'ye ma ajna ení jmitä etajō simi',
 ejä ajua' tsala' makua jä, lajä lí' kí' ma te' ijä lají kí' kí'
 jeefí, lö' jä tsa 'na tölo kiä tsa majä tsaki' a 'ma majä jna
 'yé ijä, kö' la' kuä' ijä ja' la' jí ja' angí'a ela' lí' iañi', jä
 jua' ja' í, tsa ja jō tsa wí asa jmi sa, jí asa juí' ni, o naá
 jmi irö wo kí' Rø, kö naköö juo' rijmo ejä asa nijut jmi, jña
 kö jlu' no rø' chichi ñi' köö jä, lö' kí' kuajut 'na majä kuí a
 köö jä, kö' la' kuä' ijä ja' la' jí ja' juí', wí jí e'lä juo' 'ma
 mati akua tsia jí eakuoa jú tso kí' la', lajä lí' iañi tsa ritso'
 Rø, miñia wí, esa juí' mi' jlä jä nijua' ajñia moó kuo'
 'masöö lá, echí ma anō tsa tö í lají jú ajua' ja' í lai lirø la'
 jmakö esá, ejä tō lí' ajñi tsa tö í moó kí' jä ñi', eajna lali' jä
 ñia, tsa anó akäa juí' sítí ato'a kösä' moó jä tu' kí'.
 'etsoí' jú lá)

Ela' ngi'a tsa jú.

Ela' ngi'a tsa jú

Ela' si' : Piru Basi Rami

Eta' jmo'o: Tá je

Ja' jma' ñi' li': Kie kia ritsi kie.

Ela' si' ju' ñi': Sitiä Orti.

Ela' si' jeju' ñi': Jeju' itä tsa kö wř.

Eso' 'lœœ jú jmi kia': Jř esö jna.

Maja' ñii 'lœœ jú jmi: Lamá alisä jna.

E'ñiá si' jú jmi kia': Asa 'niaa.

E'ñiá ø' tı jú jmi: Ema 'ñia kö mi'
ema anö lœœ simi' kiä.

E'ñiá 'lœœ rø tı jú jmi: kö' kömi'
'lœœ lai lœœ lajı tsa.

Echi 'lœœ sijo' jú mi: Eri li'a 'lœa.

Echi jmatı simi' jmo'a jña sja tıjú
jmi jöma' jú ñi' mati alı jä:

Echi lajä majä rø ngi chia jú ñi' mati
alı jä.

Echi jma 'ñiá simi' ø tı jú jmi:
Erø li' jma 'niaa.

Ema ańi' øa tı jú jmi sñi:
Ema anö jna.

Ema ańi' øa tı jú jmi kiäa:
Jř ema anö jna.

Ema ajə' 'ni elə' jmoa mati ngi'a jä tsa kö esá e'no
lima', eja jmo 'ni ilá laí ma eja' ni 'ni, nijua' sa angí
chí' ngi' tsoṭi kiä'

Ela' jmoa kö simí'

Ela' sí': _____

Eta' jmo' o: _____

Ela' sí jejuí: _____

Ja' jmññi' lí': _____

Maja' ñii jmo' o simí': _____

Ejña jmoa simí': _____

Ja' jmñ líi kö simí': _____

Alö' kí kó simí' _____

Ají' 'ññ simí' _____

Ja' ñii simí' jmo' a: _____

Ají' kä' jña ejmo' simí': _____

Eta' jmo simí' jmo' o: _____

Laí jmoa kö st'ye'

ljmo tsarö' je che, köchä tsa etajä säa mi 'ye' majä jmoa st'ye' matia alä, j̄t etajä jmo ía ijná 'ye', w̄t ej̄t'a nó je, majä r̄ kuä, j̄nä ka' má' 'ȳg w̄t má' j̄ä k̄äa jmo st'ye'. St̄ lajã ki'a 'm̄t' 'ye' lati ima nee, jöma' sia mi ki' majä j̄nä lö' 'm̄t' mi' jma' j̄t j̄näa, kö mati al̄iki r̄ majä jöma' machi li chi' ñia, st̄ j̄t etajä 'noa kö na' ma ti mi' j̄nä etsó majä chichia 'ye', mati manati laj̄t etso ijmoa st'ye' jöma' jmalea chi' ñi, majä r̄ li st'ye' etajä j̄li'a t̄t má' 'ye' majä jöma' chi' ñia kö jūt t̄jia j̄nä 'm̄t' nañi mati a' ñi j̄ä, kö' la' 'nia ikö jūt majä li 'm̄t' st'ye', mati ma a' ñi lá jöma' 'm̄ia tu' st'ye' j̄nä m̄inã 'ñi, st̄ ajö kö e' m̄ia, na' ma t̄jia chiku'a majä r̄ liu st'ye', j̄nä t̄ö i' mia st'ye' majä lipi tu' ki' as̄a j̄ö' mati 'ya'a 'lé ju', n̄tjua' r̄li' st'ye' ewo jmīt te' 'ya'a ju' ki' tsarö', j̄nä j̄t etsa'n̄t st'ye' jmo tsarö' ikä tsa tã' jejut.

Kö' ealɿ náa

Lajä malɿ' lö' ma ñalo ñi asä tsa polisi matä' ma'yee tñi, lajɿ tsa si'yí ma kää ma tsa'yee lakä ilɿ' ojuo' lalɿ'ni matɿ ani tsaí matø'a mayí, tala' tō' juɿ malía mayí, enatɿ' majmoa ma'yea ojuo', ita 'yee jä ajøa kö' juɿ antjuɿ jä tsamɿ tsaí si'mi tee si ekuó, asq ijøa tila tini, tsa kö i' juɿ chajó juɿ, ejä atɿ iajø mayí ki' tsamɿ lä wɿji majna si', wɿ lajä malɿ' jmɿ jä asq yi masá, tsajuɿ mayí malɿ' ejä sako'a ata tsɿa ko ki' tsamɿ i' si kö mati alɿ wo kömi' tatsɿa ko jña alɿ li' tsamɿ i, kö la'lä' akiä' kö i' a, jña anga mñi' tsa mata tsɿ ko' jä tsa nakä' tsamɿ i, jña ejä jua'a tsamɿ i wɿji tama' kuo chia latɿ ñi' lø'a chiti jñichia.

Lajɿ eachá lá jna' ikä' 'nä, jmo' 'nä elá lajä laí tso jú, majä ø wi' ngɿ chi' 'nä lajä laí alɿ.

Jmo 'ni ilá ela't̚ ts_o jú achá n̄ jna' ikä' 'ni, lajã laill'
tsa aé jã jna'

KĪ EAJMO JÄ TSA.

Etsoo eki' tsa ajna ñi jña moó ja la. Tsa ache tsa i jeju' ija iri tso' Rø, eja angí'a tsatä' ija jua'a eli tañi' tä'nä, eja aji' tsai jú, eja te' laní wiji ritso' Rø, asè ema ate' jmo mi ki'a, tsaju' tsam# makuatä', si jna te jmo mi ki' Rø, etsoo tä' jmo' mi ki' Rø, eli satee, ya' na ñijuja; tsa ache tsa i iri tso' Rø, asi'a Rø, ja tsa makuä jeju', jua'a ete'a jmo mi kia', matia anö Rø jú la eja asia tsami kiä ajua'a mang kuakiäa kuajiaa, tsa ache tsa jmo mi jä, wi tsaju' tsam# matä', eja asi'a Rø wi 'ni tsani wi 'ñe jna jmo 'ni mi, kö mati ali öo jña Rø majä ajmalea 'yi ñi' sji ima rikia Rø, lati iat'a ikua' ja je' ju', ja' makuä t' jmiyi ki' Rø, ani atí' Rø, eja mati ajna ja jua' Rø si'a tsai alö' kä' e'lä ajmo' mi kii, eja aji' tsa i, 'nia ma' alö' 'ya tsí' kuo', eja akuo Rø kö tuche ku ki' tsa i, asi' mosi kiä, kuaköö kö tuche ku ki' tsam# lä, tsango mosi i, si kö mati achä 'naa tö chajo ju', ajua' tsam# i tsani' 'ñe ji jna kuä'a 'ni kia', jña eja ajmoa lajä majä sajé tsai ikuga wini na ta ku ki'a, eja añiköa 'ñe' ku ki' ju' 'ni. Tsango la' mati ajna ja t' jeju' ku' ja, eja angí'a tsa eli ani taku' li' 'nä, eja jua'a asg ma atí' 'yé jeju'

lá kiä manáa, kua kö ini' jmi# tã lí'. Ejä ajua' tsa i' etee
 jmoo jna 'yé, mati ang jä tsa i' jú lan# ngoa lat# jä añí sí'a
 Rø, jä tsa makuä, jeju# jua' a ete' a jmo jna 'yé jeju#, ejä
 ajua' Rø mang kua kiäa w# lí jú tijú n# 'læa, ya' na' te'e ilá
 jña satö jmi# ma ajna 'yé. Tsa añikiäda tsa i, kö mati
 achea tiñi Rø ang# a tsa, etsoó tã' jmo' ejna 'yé ilá, jä
 jua' a eli satee, s# ku# jna lokiäa tsa jña kuo' a jma kö
 ñichá la' jma jäa, ejä aku# lokiäa tsa natä' jña tsa i
 majä ajmoa jma kiä too jña jma kiä 'n# tsa la' jma kö
 'ma, kö mati aw# kö 'ma eal# jo' jeju# kö mi', kö la' aw#
 tã 'ma, mi' majo' w#, laj# tsa matä' ju' aw# tiko' tats# a
 w#ji mali jo' itä' a, kö mati at# 'n# 'ma w#, mi' jáw# majo'
 ema jja jna 'yé, kö mati aw# ' ma ima ki jöma' ajna 'yé
 jeju#, laj# mi' tsa i' ajmo jmi# jmi#jä, jña ajua' Rø asi' a tsa
 majña tsa añí ki' 'ma jä, alö' kä' a e'lä añí ki' i 'ma, ejä
 ajua' tsa 'i tã tuche ku 'no, ejä akuoa tã tuche ku, asi' a
 most kiä kua köö ku la ki' a, s# j# tã chajó ju# añi tsa i, tsa
 nga' 'ñe' tsa i' tiju' 'ñi. Lö' añí köa ku jä tsa ngo tiji asa
 jmi# jä, lajä ajmoa jmi# m#a mati achea sí'a tsa i' kuo' kö
 mi' jmi# kiä, ejä ajua' tsa ijä asa jmi# kiä osa jmi# likuo' 'ni,
 w# itañi' j n# te' e asa jmi# sa

ilájm̄ j̄i' 'yé, etsó, j̄m̄t̄, ejä aji' tsa i jú, emoo jna aji' á jmí,
 kuasi' R̄ e' nea lisá j̄m̄t̄ majä ñi' nee, kö mati aliñi R̄,
 majä at̄' a tsa i angí' a tsa etsó ma' a iné j̄m̄t̄, ejä ajua'
 tsa i etsó moo, ya' mang kua 'ne jua' R̄, sí k̄i kuajut̄ 'na
 jua' tsa i, ja' tsa jmā, jo jua' R̄ kiä 'ni k̄i kuajut̄ kia' wo,
 majña laj̄t̄ k̄i kuajut̄ mati achea irö kö köö juo' jña chichí
 no r̄' ñi köö, ejä asia jú ikä laj̄t̄ tsa tä' lakö juí imí kua
 w̄' a, köchä tsa sa ai asq aw̄' a, ejä kö mati akia köö jä
 ea' ya j̄m̄t̄ 'lä tama' at̄t̄ enak̄t̄ si' ñi k̄i' laj̄t̄ tsa matä' jut̄
 ingo jä j̄m̄t̄, jña j̄t̄ enak̄t̄ eki' laj̄t̄ tsa sa ajmo kö jä,
 eajmale s̄imi' lo' mat̄t̄ j̄a maá j̄m̄t̄ jejut̄ ki' a, jña añi kö
 tsa i jú ikä R̄ jua' a ema al̄t̄ tá kia' w̄t̄ emasá j̄m̄t̄ jejut̄, ejä
 ajua' R̄ alö' kä', asq ejmo ijua' aw̄t̄ lö' ajua' 'ni w̄t̄ e' lä
 ku k̄i sa jña j̄t̄ eyä ts̄t̄ tsa kiä tä', kö mati ajua' tsai lö' jä
 kä 'nt̄ tuche, ejä akuo R̄ 'nt̄ tuche ku jña as' a most̄ kiä
 kua köö ku nt̄ ki' a, ejä añi köa lö' t̄o chajo jut̄ la', kö' añi
 'mo tsa i ku k̄i' majä ngoa t̄t̄ irikiä R̄ tsa riw̄t̄ miñi i, kö
 mat̄t̄t̄i achea jejut̄, angí' a tsa eli tañí' tä' 'nä, jä aji' tsa i
 jú, ejä te' ant̄ w̄t̄ iritso' R̄, ela' l̄t̄ a jua' tsa i, ejä aji' a jú
 jua' a miñia w̄t̄, esa jut̄' mi' li', kö' lijmo m̄t̄, kö mati anq̄
 tsa i jú, jä añi si' a R̄, jä tsa ngí jejut̄ jua' a eli jmoa m̄t̄ ñi' i,
 jä jua' R̄ kuate' a lal' ni kua jiaa, ejä ache tsa i, as' a R̄
 kö' 'mi alá jmo m̄t̄ kia' ajmalea jñi moó jä ñi R̄ kö mati
 atsä jñi a moó jä ema jna r̄' ñi R̄, ijä a' yea k̄i tuche ku
 akuo R̄, jña asia jä tsa añikö ku k̄i' tsa i lö' t̄o chajo jut̄.
 Laj̄t̄ ku at̄t̄ jä tsa i ajmalea lä kuajut̄, kua, wo, jña mi' jáw̄t̄
 juo' je alejmoa, kö mati añij̄e sirö' a ikuada, er̄ majna
 miñia jña nga' w̄t̄ masa ku k̄i' a, ejä angí tsorö' a tsamá
 achi miñia jua' ela' ajmo' at̄t̄' jña nga' w̄t̄ masa ku kia',
 jna' nä tsama ajmo w̄t̄ kia' a lö' tañi jä jna' te' e, ejä j̄t̄
 ajua' tsama ajma' jäa, oo at̄t̄ ku ñi' 'masöo imá achä' jä
 'nä jna ijä kua j̄e kia', tsa natä' sirö' a ñi' 'masöo jä, j̄m̄t̄
 jä at̄t̄' añij̄e ja' i laj̄t̄ jejut̄ imá añi tä' jäa j̄m̄t̄ anq̄ tsa w̄t̄
 miñi i, j̄t̄ eajmalea ku jú tsó k̄i' la' jma jäa, jua' a tsama
 at̄t̄' R̄ tsama w̄t̄ miñi jä, jä jua' jut̄ ja' i, ela' ni' ali w̄t̄ as̄e
 ete' jmo, lö' jna' tee jmo, kö' la' achä' ijäa jua' a j̄t̄ ema
 jna 'yé imá ini' jä, mi' já w̄t̄ ajma kä jut̄ ja' i, esä eanq̄
 ejä tama' r̄' añi jmoa, niri' kuaj̄e tiwo as̄e esä, kö mati

achatä'a wii 'ma matä' ö tsa, tsa asä' la' lijäa tsa i
añijäa ikuä' juu, ajmalea kö'a tsa la' patra' moo juo'ani
ajö ö tsa wi tsj i tsamá ajma' yi rö'.

Lailí' 'masöö

Eküä 'masöö wö jejuí ite' jna' lajî tsa tɕ'a tsa kö wí, ijua' ewí la' lí' wö, wí e'lá ñii wö sa lakö ilí jejuí kiä.

Epá jña ekua kuä 'masöö ejä söö tsa wí lí' ye kuo í' ili jñg tsa mati jmoa tá je, jña jo mati awö'a tsa í juí nijua' ojuí sí', wí eka' kuo' 'ya jña chí natsí moö kí', kuine lá tama' sa í' isí'.

Nijua' alí juo' nga' 'ma asë ejma te' soö wí ase jma í' kua jña jî enatsí kö mi' tö tisi' 'ma, sí kö mati alí juo' ema sayí'í, kuine lá tsi' tá jmo sî wí asé elijuí sî ja' wí lajâ lí' kö chä simi' ejuía sî tá.

Ejä jmo simi' lajâ ejma'a tá wíjí saña ja' jmo echí tá wí ikö' lajî tiu'lu tá' kui jñí tsa jmo tá je, sí jî esä tá la' ja' jmo wí ikä tsarö' epag küí mati malí' kuíla, ejä ku' ja' küí jñí tsarö wí ekuí'a.

Esa í tá sí elijmo jña 'masöö lailí' ejmoa juí' jo 'ma te'a tíjú ñí' triplay, ejä aki'a lajî 'masöö mate' lakä juí iag jmt engo tíkiä ijmoa juí' jo'ma ae ní jna, wí e'lá 'masöö machí lakä juí imalí' wö tá', ima jmo tsa tá.

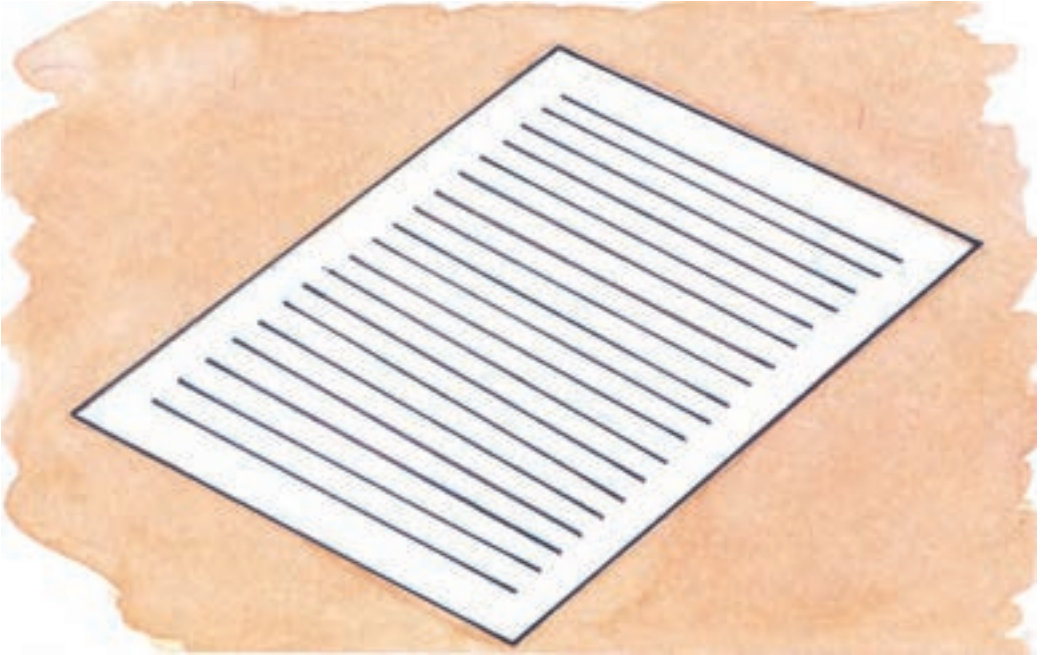
Lajî tsa mate' 'masöö kí' ea'ña ikä tsa tsokí kuatä' tsa kuakí' 'ma.

Nijua' sakuí' 'masöö ngí' 'ni tsa makä' majä e'a 'ni ela' jng, jña ela' kuä 'masöö majä likuí'.

Jú ema ngɨ chia

Eli 'no 'ni tḡ 'nɨ jú, ima ajmo' nɨ 'ni yi, sɨlḡ ' jú jä jua'a lö' jú kii.

Lö' jú ajmo' ja 'ni ki''masöö, chá 'ni ilá sɨ lö' jú ki jmg' juo' kiä 'ni, jña nijua lijua' 'ni lö' jú kia' sɨ engɨ chia.

Jmo' 'ni moyi asɨ' jä 'ni erḡ alɨ Si' jä tsomi' tä' 'ni jñg ñiti kua jmo'a jña kua jua'a eangɨ chia

Jḡ 'ni laili' tɨwḡ nɨ lai tsoo eki' 'masöö, sá jú ki elijmo' 'ñg 'ni.

Ekuä 'masöö jejuɨ ite' jna' lajɨ tsa tḡ'a tsa kö wɨ, ijua' ewi la' li' wḡ, wɨ e' lä ñii wḡ sa'lakö ilɨ ' jejuɨ kiä.

Lö' jä lijua' ilá

Lakö itɨ jejuɨ kuä 'masöö

Eli jmo jna' ejä echga tsa jú, nijua' t̥i ima ajmo'a ela' tsoo jú ñi yi, lajä laí jmo ni jna' lali'ni jña ema ajmo' jä jna' juí imojga, tsa jejuí jña tsa jmo mi.

Tsa jmo mi.- Eli tañi' tä' 'nä.

Tsa jejuí.- Ejä te' lani wiji ritso' Rø, asé ema ate' jme mi ki'a, tsajuí tsam̃̃ makuatä'.

Tsa jmo mi.- Si jna te jmo' mi ki' Rø.

Tsa jejuí .- Etsoo tä' jmo' mi ki' Rø

Tsa jmo mi.- Eli satee

Tsa jejuí .- Ya' na ñijuía.

Ani li' echga tsa jú, jña jú akuí ñi yi ima jato' jä jna' ni, 'ni tö' jmo jú ki' Rø jña tsam̃̃.

- Tsam̃̃ .- _____
- Rø .- _____
- Tsam̃̃ .- _____
- Rø .- _____
- Tsam̃̃ .- _____
- Rø .- _____
- Tsam̃̃ .- _____

Eli s̄t̄ tsa.

Ejä s̄t̄ jä tsa ñi moyi, n̄t̄ja' kö sa e'nejua'a majä liñi ikö chä tsa, lan̄t̄ l̄t̄' liñi tsajut̄ jú ma ajua' tsa jä, jña e'lä ñii yi sa echa jmakë ñii jú ki' esa jm̄t̄kut̄, lall̄ enatö t̄wo nt̄.

Esa yi cha jú ki' esa ñi'no

Esa yi cha jú ki' eal̄t̄ 'ni náa

Esa yi cha jú ki' echia jú

Esa yi cha kuëto

Esa yi ejmat̄a jmoa kuëta

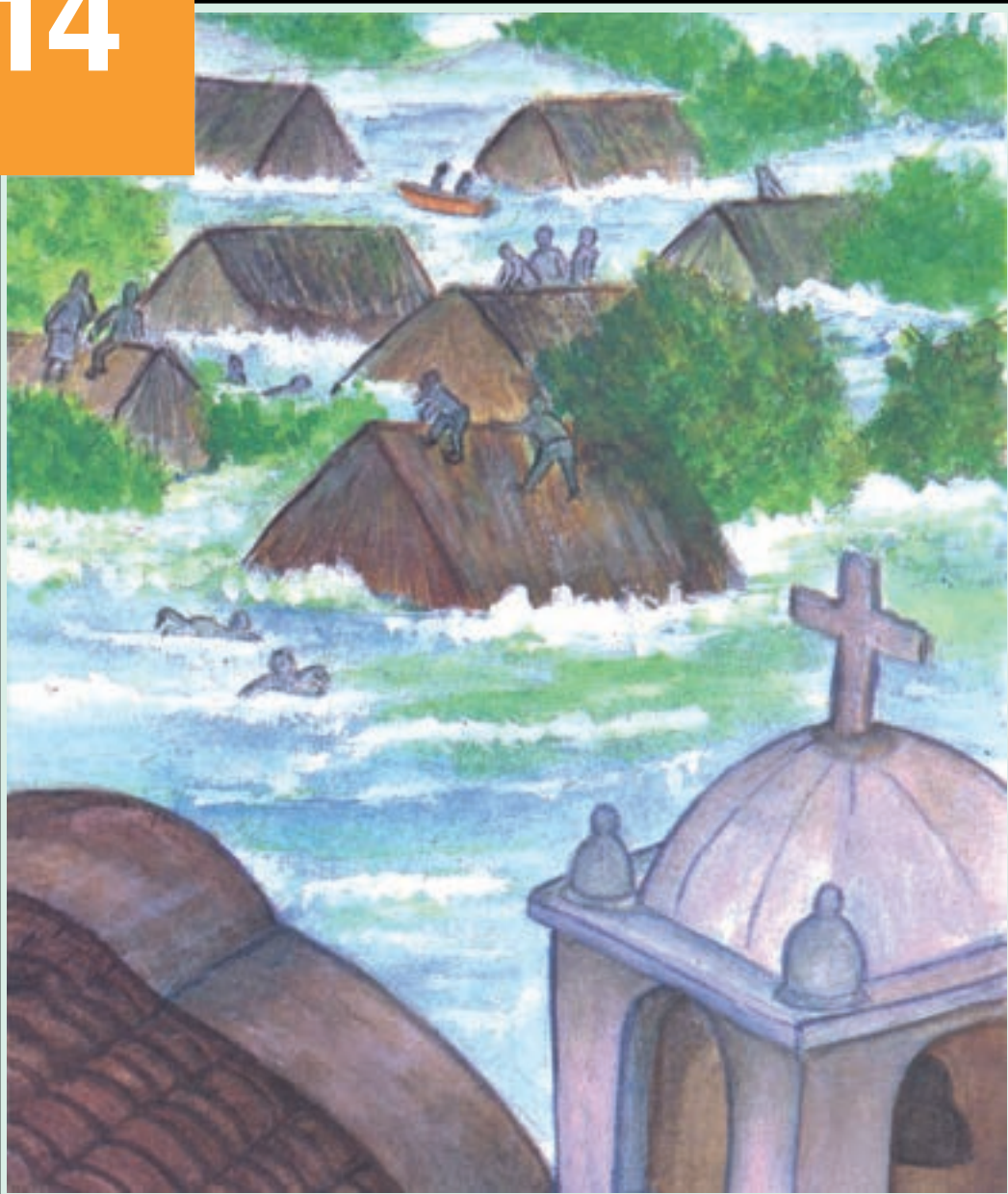

Chitë 'ni t̄wo lá, ei' es̄t̄ ekut̄' ejä ijia natö wo' echa jú ki' es̄t̄ esa jm̄t̄kut̄ ite' jna'.

ELI ATA'A JMÍ ITĪ JEJUĪ KIÄ

Lajä malĭ' manáa lajĭ juĭ tikiä juĭ imá tsoo jmi juo', tĭ juĭ wo
 itĭ Ojmi, lajĭ jmiñii mati lijuo' jmi ema a jmi je ki' tsa jmo tá
 je, jña jĭ samá a jmi jejuĭ itä' tsa, lajĭ jejuĭ nató' lakä wo mi,
 ejä ami lajĭ tsa tá' Ojmi a'noa laĭ ajmoa majä asó
 tsaĭ jejuĭ ki'a jña lajĭ ejñía ilĭ' wo mi.

Kö mati al̥two m̥t̥ tsatä' Ojmi j̥ña chima' kiäa ikä tsaitá M̥lijmi ejä akuoa jú ki' ejñia jmi j̥i' j̥ña jmi see, j̥ña j̥t̥ ejä la' wiji aso te' jmi riá itä' tsosi koo ijmoa yi wi e'lä jmi makō lalit' ni wi e'lä jeju̥t̥ imá í yi, kuene ni ajmalea jmoa tá jñia jmi jmiñii kömi natsi ñiná ñalo natsi tölokia rit̥si kie tō, ' jmi la ajmalea j̥t̥ lailit' wō, akōa i' ela' jmoa jñia jmi j̥ña akōa i' alō' ju̥t̥ iā jmi, majä ajmalia ajmoa ju̥t̥, lakō lö' it̥t̥ jmi, tsaju̥t̥ tsarö' tsa tä' jeju̥t̥ ajmo tá ilá, ejä kö mati al̥t̥ ju̥t̥ lö' it̥t̥ jmi, majä anaa ju̥t̥, ju̥t̥ iawō'a lé ki' tsa matä' ijä, j̥ña j̥t̥ etajä ḁt̥a 'ma ki' tsa lö' lat̥t̥ jmi jäa, majä ajma 'maa, j̥ña lajä ajmoa ikä jeju̥t̥ inó at̥t̥' machi wō ki' jmi eajma 'maa 'ma machii ijua' ewi isa at̥t̥' jmi, lailit' 'ma mate' yikuä', j̥ña j̥t̥ lajä ajma 'maa wō la', lakō ajma 'maa ijua' ewi sa at̥t̥' jmi. Lan̥t̥ ajmoa ikä tsa mata kiä yi wō ki' j̥ña tsa matä' ejido.

Ikō na, laj̥t̥ jeju̥t̥ iat̥t̥' jmi jma mi' lö' jä iajma 'maa lö' wō ji at̥t̥' jmi jä, j̥ña j̥t̥ lö' 'ma machi ju̥t̥ iat̥t̥' jmi jä ajma 'maa.

J̥ña j̥t̥ eal̥t̥ ikō la', köchä tsarö' akä 'ma' s̥t̥ñi ki', ase s̥t̥ñi jma ajmoa ki' tsa i lö' tsani at̥t̥' s̥t̥ñi tsa sa akä 'ma', s̥t̥ñi kuon̥i ajmoa ki' tsa, j̥ña echi jñi na'ya' itä' tsarö' lalit' ni.

Mati lı́ jña mati saltı́ kö ju

Jmo ı́nä ı́ng tsa jma ı́ñia majä tji cha ı́nä jú ki ı́ag jmi
erø li ı́ jña jo sarø lı́.

Jua ı́nä echı lı́ ata ı́g jmi jejui ite ı́e.
Echi etä ı́ juı sıjö tsa jña jo kö mi ı́ chı.

Ngı ı́nä tsa ñii jú la jña jua ı́nä lö ı́ ima ı́a.
Nijua ı́ kuı ı́ kö yi cha jú ala jmo ı́ni, majä machı wı ı́ lima ı́
jña jı eli sı ı́ni ñi moyi kia ı́ lajı jú ki cha ñi yi.

Lajä lı́ mati ı́lø jä tsa, ajö lö ı́ jú tso jma ı́ jä ı́løa, samá tsa
kä ı́a. Ejä rø kiä ı́ni ı́ mati ı́løø jña tsa, samá tsa ı́ ı́lø jú tso,
wı lajı jna ı́ tsa kä ı́ jmakö ı́.

Ejä relı ı́ mati ı́lø tsarö ı́:

Lajıa li ı́lø.

Elijua ı́a lö ı́ ema ajø

Eliñia jú ı́lø tsa sı

Eliıa lö ı́ etı tsa sı.

Jña e ı́lä wı ı́ eliñia

Sı ı́nä ñi moyi kia ı́ lajı jú alı rø ajmo ı́ná ilajı

È ı́nä jä tsa jmó ı́ lajı eası ı́jä ı́nä ikä ikö ı́na sımi ı́rö ı́nä

Elq' lř' moyi laisř yi

Majä che'a yi ijä ite' yi 'lä, ejä che'a mang njua' a'no ñi' kaja mi' inate' juř' moyi mi' inatö elq' sř yi.

Rø kiä 'nä í elä' tø'a yi la tijúñi': fichas Bibliográficas tø'a moyi mi' nř, jña lö' jä lř 12.5 centímetro tř la' kuo jña 7.5 centímetro tř la' uu, jña lajä nate' ñi' sř kaja mi' ki': laisř tsa ajmo yi, jömq' laisř yi, jña é ju'u tii echq ñi yi jä.

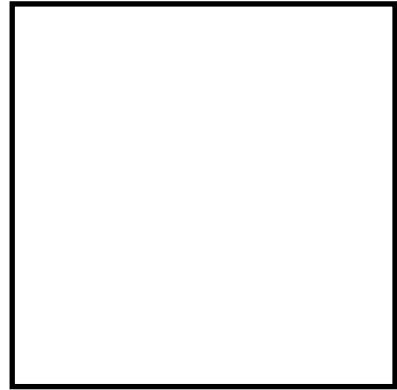
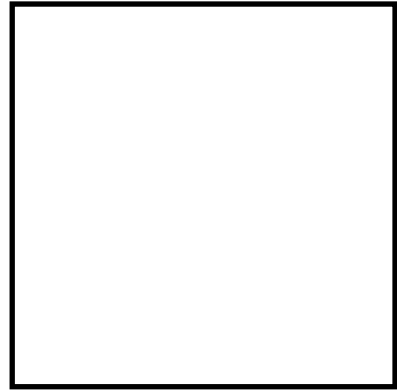
Ejä lima' 'nä laite' yi njua' alř'ñaa 'nä jmo' juř' moyi mi' ma ajua' jä jna'.

Ejä 'nee eli'ña 'nä jmo' juř' moyi mi' jä, lajä laima así' jna' 'nä, elq' sř tsa ajmo yi, elq' sř yi, jó é ju'u tii echq ñi yi jä, ja' yi ma akuř, elq' sř ia kuř, ajř alř, ejmř' alř jña ja' mq yi lř'.

Tijúñi' natö wi lant te' yi ilř' itø'a Biblioteca, rø kiä 'nä i majä lí'ñaa.

Sätini Niki
chistes para niños
Editorial Selector
4a. ed.
México, 1994
159 pp.

Nijua' sa yi kia' 'nä ju' ñiti, jmo 'nä moyi mi' ki' la' jmá kö.

Te' 'nä kö si kaja mi' laji moyi mi' jä, jña ijä 'ne 'nä mati sá esa chäa

Jø 'ni ela' jmoa kö etø 'a copla.

Ejmo kö copla ki' kö sö kuř' 'nä majä li'ña 'nä jmo' esj.

Laili' 'ñé sö.

Pirió'

Aji' t̄tso ja', eja kuři'ia juř
jä pirió', ja' akuři'ila.
lajua' chi' ajmo, eja nakä' ja'
eja 'noa ijña, si asq che'a

Sö marí s̄i

Ng w̄i simi', tsa te' yi ki' jmiñi la
tjã tsatä'a, t̄i ilit̄i esja
wi ema' 'nä, ejmo' t̄' eli 'ña
laj̄i e'ng ejmoa t̄ijuř itso

Laíma ajø' ni 'ni jmoo jmas̄i jú ki' kö sö eti tsi' 'ni t̄wo ni.

Lamá tä' atarö jm̄t̄ kui ma ajmoa kö ñiti ki' ja' jma' juo', ee tá la makua kiä jä tsi, w̄ ja' i mal̄i' la'lä tsot̄ kiä laj̄t̄ ñii ja', ekuo jm̄t̄ anḡt̄ tsi e'a ikö chä ja' jú majä tsa 'naa ñiti, jm̄t̄ mawo jä mati ane ñiti ki' laj̄t̄ ñii ja', si laj̄t̄ ma akäa jma jä ja' la' jma köñia, laj̄t̄ tsi' achä `na ñiti wiji li'naa j mo' yi jña s̄ta, kö mati aliwo né ñiti jä alä tsoloo sache' w̄ nijua' kö esa as̄'a ja' tiki' jma' jmoa, s̄ta jña 'l̄æa, lan̄t̄ an̄jui jm̄t̄, laj̄t̄ jma' jmo tsolo, nijua' as̄'a laj̄t̄ ja' nḡt̄ nä tsa aq̄' tsolo, nijua' as̄'a ja' té t̄ä' tsa ake tsoloo, nijua' aja'a e te, ela' jua' tsolo, ero, eji' jua'a, etso, ejli jua'a, mati s̄ta kuo titso siikuo tiki' si tsoloo, an̄t̄ an̄jui jm̄t̄, kö al̄i mi' tsi tsama chie yi, eja aku' a rukua tsoloo lö' ipia laj̄t̄ töö kuoa jmakö la' jma kö jó, itá j̄æ jä' ja' rö'a al̄i kuo rukua tsoloo, eja mati at̄i tsi rukua tsoloo ema napo' j̄t̄ ja' aku' ikö chä ja' matä' ñiti w̄ eko' a nijua' naku' rujuaa w̄ elikuóo, lan̄t̄ ats̄ä ñiti ki' ja' ma ajmo tsi.

Laji ju tiki' asi tsoloo, ju a'lea jna laji eajmoa, laja tø'a ju ja tijuni' antonimo, asa ejmoe esa ali'naa tsoloo jna eali kuo rukuaa si' 'na li'naa lai te'a ju la.

ja' si' te'   ja' rikiä

ti' na lä'   ti' na tä

'Na tö jmo, jna si laili' ju ala tiwoni.

ELA' MANATÄ' TSARÖ' UXPANAPA.

Mati alile jmoa tá, etá'a jmi ití jejuí ite'e, jì eajmalea 'no wo ijä itä' tsa i tsa wı jejuí kiä, ejä aea isi Uxpanapa tı ití Ojmi, wı ijä marı í kö wo juo' nga' iasë ema atä' lamá atarö jmıkuı, lajä ajmoa tijnä, etájä añi jña tsa tija majä añi jəa eti tsia wo, jña eajma 'maa ki' tsa añitá' jä tsa añijə wo ijä ita tä'a, lajı tsa matá' lajı jejuí inó ate' añijə, tımá kuá' na jäa jöma' ajmarəa jú etsa tä'a jña jo asa, köchäa tsa alı yä, tsı jña köchäa asa alı 'nea, ejä sa alı'nea wıjı ekuo juı imá tsa tä'a, wı lö' jä imá tsajña tsarö' lö' ilı kı jmi juo' ine jejuí Carranza, jöma' makäa simo nee yi, kölə chı má tsatä'a lajä, jöma' makäa juı jmi sš, ijä ma' má tsatä'a tıso jma' jmi latı iachea imá

jñga tsa imatø'a kápamëto, lö' ki orø má jmoa ojui,
jña eli'ye' majna jui kti jmi wi 'ma ka' mate' ijä ma'
tatsi ja' ju' ki' jmi juo', eja tamá' masä ijä, asq
mako'a wiji asë ema jma'a malit' lamá altsä ja', eja
samá ko' ja' wi köchä tsarö' jña jui ñiti tikí'a ji' mati
manitä' ja' ñinó, laji tsa mata kiä ti, etsi'a maö ja'
sä ñi'no' wiji sako' ja', jña e'lä ñii ja' masä lailit' latit
ja' che' asq' tsarö', lani malit' itä' köchä tsarö' lalit'ni
itø'a Uxpanapa.

Ela' 'no ejä engi'

Ejä relt' mati sa engia, etá jä a'noa jña jo angí'a simi' rö' ejä echi jmoa majä relt' lajt' ejä.

Jña jt' lajä mati ngi' lö' ejä e'no lima', etájä 'na 'ni tsa i tsa jø' reñi engi' jä 'ni.

Ema ma' 'ni kömi' jú ela' natä' tsarö' tikiä iatí'a wö, ejä ntjua' 'noi 'ni lima' machi, ngi' 'ni jä tsa makuä jejuí iawí jä tsa, jña tsa ajmo tá ijä jmí awí jä tsa. Ejä kuö jna jú la, majä rewí lima' ela' ma alí juí imaja.

Jú lala lingi' 'ni ikä tsa i tsa ma' 'ni ñi jä.

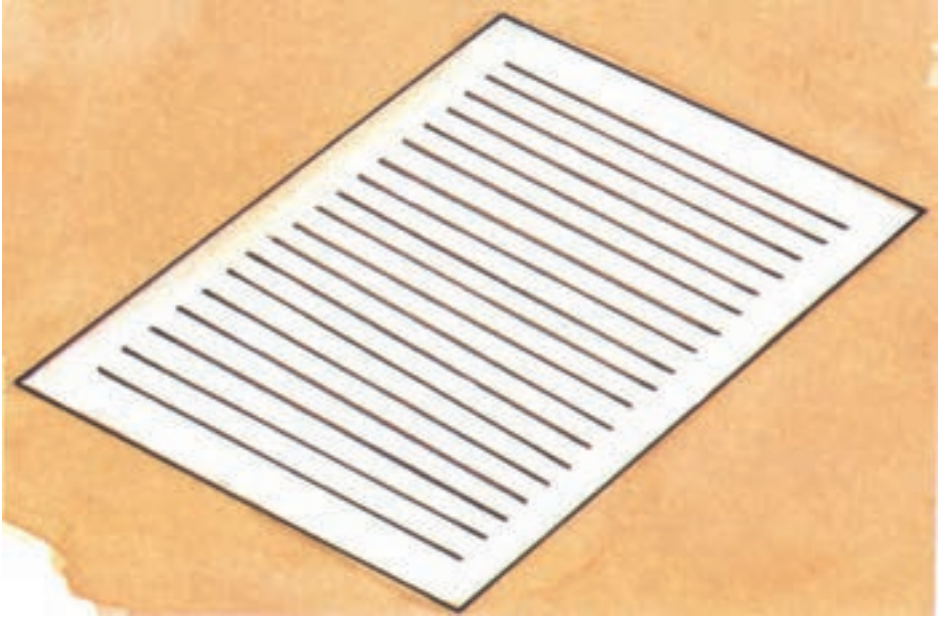
Ela' si jejuí iawí tsa.
Maja' ñii malí lama ti awí tsa
Jä' tsa awí jejuí ikuí'
Ela' lí' wö atí'a
Ekuí' jejuí itä'a lali'ni
Etá tajmoa
Ere wí' lí' itä'a lali'ni lai malí' ila.

Jt' elijmo' 'nä ilajtí', lajt' jú 'no 'nä ngi' ikä tsa, majä rewí li ntjua' kö 'naa 'nä lí.

Jña jt' elijmo' 'nä lajt' jú astí' jä ikä ikö 'naa simi', majä liñia lailí' tá ajmo' 'nä.

Ema ajɛ́ 'nä ela jmoa mati sa jú nea ngí' tsa, eja ilají' nɛ́ 'nä 'ne ejú ngí' jña chitë ñi lajɛ́ ju jä, majä sa tsakä' mati jmale' ngí' tsa la' jmakö.

Nijua' ajmo' 'nä jú la jma kö' 'naa, jmo' 'nä jú la ikö 'naa tsa majä liñia lajɛ́ jú así' jää 'nä, jña jɛ́ elikä' 'nä köche jú natö ñi moyi kí' rö' o majä rewɛ́ li lajɛ́ jú ngí' jä 'nä.

Jmo 'ni ilá eki', eja 'noo ngí' ikä tsa jña jmatí 'nä kuangí' 'nä tsa majä kí eka' 'lä tsa.

Simi' ta'li m̄t

Kö 'ma m̄t si' ko isaw̄t' ikuaa, e'lä nga' m̄t aḷ j̄m̄ñi na w̄ti sa aḷ mooñi jä, juḷ ko 'ma m̄t jä rö kö juḷ, juḷ itsa 'naa simi' ñit̄t̄ eḷä mayejä ajmalea kö m̄t, lamá j̄ña ma yē'a j̄ña na'ma m̄t jä s̄t̄ ema atsa m̄t má naḷ wo, eḷä ma ala simi' loñi tö' lal̄t̄'nt̄, ma lajā j̄t̄ t̄ia m̄t e'li j̄ta j̄ña etajä 'noa lö' m̄t manee, kö' juḷ má chij̄e mati ajmalea k̄i simi' 'lia m̄t jä tsomi' at̄t̄ 'ñia m̄t, j̄ña lakö tsapi' at̄t̄ 'nt̄ m̄t, ikö chäa laj̄t̄ tsa makä', e'lä w̄t' at̄t̄a, as̄a ka' 'masa' nats̄t̄ lañi lö' j̄m̄g kö 'mikuo s̄t̄ er̄eḷit̄' eḷä tama' j̄ma 'li simi' m̄t.

'Ne 'ni laj̄t̄ wo' nats̄t̄ j̄na 'l, 'm, 'n, 'ñ, majä as̄t̄ ajmo' jú kuo mati alj̄ä, lan̄t̄ j̄moo laí chil̄t̄' kö jú t̄wo

ta'li

k̄i simi' ta'li m̄t lisi

Jmo 'nä lalá laí natö ñí moyi la kia' 'nä. Wí ejä ne la' jma jä' 'nä jma' lajï tsa éo ila.

- 'Ye suma** .- Sijö, sijö, ñatä' 'nä tï ala 'ejñatä' lajï kē sijöa juí ko kí' sea).
- 'Ye suma** .- Etø'a 'nä kuatä' a itï kö jmi (ekuatä'a)
- Lajï sijöa** .- Jï, tsa tsato' jna'.
- 'Ye suma** .- 'Ni lö, ajö lí'yé chajmo'o, wí ajö tsatï 'ni.
- Lö** .- Jo ma asa lí'yé ñijmo.
- 'Ye suma** .- 'Ni marte, tïmi' chañi'i, wí tsakö 'løø 'ni.
- Marte** .- Tsa tïmi' ñini jna ma, ijua' ewï a'läa jna asq ngi'.
- 'Ye suma** .- Asq ajmo 'ni lajä, nïjua' a'läa 'ni mang angí'.
- Marte** .- Jo jä ma
- 'Ye suma** .- 'Ni mieru ajö kuí changí', wí lajua' si juo' ngí', kö icha ñi'.
- Mieru** .- Tita asq ñii juo' ma relí' koo jna kí ju' la juo'.
- 'Ye suma** .- Asq ni jö, kua 'ni wí nïjua' sache'e lajä kí tsia tsa ñikä' 'ni.
- Mieru** .- Ya' jo jä ma sañii jna, jña asq ñiko majä yä tsí' ñi'.
- 'Ye suma** .- 'Nijuo kuajmo í sïrö' no'o.
- Juo** .- Jo ma elima' 'ni ela ñijmo íq, ma ani' 'nä ejma kä' a ñi'.
- 'Ye suma** .- 'Ni ø ajö chí chaku' ne'e wí mati alï jä liwí tu'u.

- E.**   .- Asa 'lä ñiku' ma, majä sana' a omi.
'Ye sumä   .- Jo jä najø'ø nijua' 'lä chaku'u. 'Ni sa
                           .- Kö ala sa' mañi ku'u ma.
Sa   .- Asa sa ijua' kö.
'Ye sumä   .- Jo jä juo' ma.
Sa   .- Jña 'ni na tumi, ajö sau'u ajmale'e ku'
'Ye sumä   .- Jña ñijmo ma ajmo 'ni ko.
Tumi   .- Ya, rø kuatä' 'nä sikuñ' jä, majä kuatä'
'Ye sumä   .- 'nä.

(Lajja tsatä' tasä'a kuo rö', jña liwi chijø 'ye sūma).

Rø kiä 'nä í eli lajä si köche jejuí lai tø'a lali'ni.
Majo.- Nijua' sama kuí 'ni jejuí ite'a lala, si ema ma' 'ni
li esa kö jejuí tø'a lala, eja si jejuí lá lala, wiji tama'a
malö jo mali' na jmi majña jo, eja rø malö wi wo lá'
jma' juo' li' ila, eja laji tsaz alikuí' jejuí la tø'a Majo, si
laja ji tø' jna' lali'ni Majo.

Maloo.- Tsa juí jna' kuí Maloo, si lajä li'asa juí jna' móo
eli lajä si, eja tø'a lajä wiji juí lokua masä náa, kutne ja
matø' tsa wi Ma' lokua, si jna' na lali'ni kö Maloo jua' ji
jna'.

'Ni tö' jmo ilá kö ela' li' jú ki' kö kö jejuí chä', jña eli
laja 'ne jua'.

KÖCHÄ TSA ASA ATÄ'A UXPANAPA.

Lajä al̄t̄, la mati mata jú eta'a jmi wo it̄i jejūt̄ kiä, ejā ejūt̄ tsa tä' a matä'a jejūt̄ ite' jna' lali'ni, asq ma'nea tsaá jmi, majä samá tsaí wo jä w̄i s̄t̄i jma' mal̄t̄', ekó malo: kui j̄i, kui je che, mij̄ni, aro, moro j̄na m̄t̄ö.

Tsajūt̄ tsama ajua' asq ma'nea mata'a jmi, si tsa matä' tiñi ajma yäa ts̄i, ejā kó mati al̄t̄ moyi eyä tsia ajmalea 'lö' tsajūt̄ t̄ö', laj̄t̄ ejā et̄t̄a mati akūt̄ t̄a ikua ngoa t̄ikiä, lali' ejma 'maa 'ma ki'a, ejma 'maa wo, ekuo kö jūt̄ juo' wo ikuqa j̄na kuqa kie itaria wo ijmoa tá, ejmoa si'ni naya' ki'a, eto'a jmi, ejaa naya' je kaye, eto'a yi j̄na jmach̄ia jūt̄ in̄t̄ä' tsa majä chatä'a jejūt̄ ki', w̄iji r̄e a'l̄äa tsa ejā ajma yäa ts̄i, j̄öma' ajmalea tá, 'noa ijä ichi ili jmoa jejūt̄, köma ti atso'a ichi majä ajmalea j̄t̄ nó, kö mati r̄e mar̄t̄ yá', ajmalea jmo si'ni laj̄t̄ ijä ijmoa jejūt̄ 'm̄t̄, eal̄t̄ si'ni jä mang, ejā ajmale tsarö' tsatä' t̄i Uxpanapa, kó mati matä' tsarö' ijä eaj̄na tá, ela' jma jmoa, asq yi akuo' a tsa lalījä ean̄ijūt̄ jmi tä' tsarö' laj̄ä lö' tsama ak̄ajūt̄, t̄ij̄na, kuine lá aj̄n̄a tsatä' tsarö' t̄i Uxpanapa, at̄i jmi woo j̄öma' ajmalea jmo tá la' si t̄imi' j̄t̄ ase jma jmoa laima ajmoa lamá j̄naa, ejā laj̄t̄ tsa sama natä' mal̄t̄ ase jma kö natä'a, j̄na laj̄t̄ tsamá natä' 't̄ij̄naa jä, tsa ajmale j̄i n̄i, w̄iji sa ajmat̄ia laj̄t̄ jú ma ajua'a lamá j̄naa, ema jmach̄ia r̄e nga' jejūt̄ imá tsatä' tsarö', ijua' lali'ni sama al̄ichi jūt̄ kaye j̄na j̄t̄ asq ma ajma yäa jūt̄ its̄o t̄i inato' laj̄t̄jejūt̄ mi' itä' tsa natä' aw̄t̄ w̄iji aq jmi imatä'a, ejā kö mati kuq'naa tsama natä'

ejä kö mati kug'naa tsama natä' tijñaa jä, ejmalea jmo
tá wo imaki' jäa wí asa aq jmi manga, eanijut e'lä jmiññii
jöma' a'noa wo tışt iakuo'a tsa i, mati alı jä mğ' ata'a
jmi erıá ilalı' nı.

Tsaitá Nijmí Laa Cardena

Jmíñi kōmi natsi jñana ñalo natsi tolia ri tsi tōlo ritsi 'ñia alisāa, jña ajōa jmíñii kōmi natsi ñiná ñalo natsi tolia ritsi tōlo, isi Jikilpä jejuí ití Michoakā alisāa jña jejuí Nijmí ajōa. Lamati lí' kijañna ñi'a aia jē tsa matā' 'ni ajmō siku Madero jmíñi kōmi natsi ñiná ñalo ritsi kija'ntí. Mati malí' jñi ñii lamati aia ijā, atīa tá chima' jejuí kí'a támakua kiā tsaí, jñā ñii anijui jōmā' atīa tá Chima' 'ñe, asq ate' tá chima' kí'a kō' la' tasi tō' atīa, eakuō Tsaitá Nijmí kí'a, aní'í aso tá kí'a, kō mati atí jmíñi kōmi natsi ñiná ñalo natsi kiekia ritsi kí jōmā' alīa Tsaitá Nijmí, kō mati malí'a Tsaitá majā ache'a wō ikā lajī tsa jmo tá je, anqa juí karetera, jña ajmoa kō easē ema ate' jmō eakīa jmí jmíko ikā tsa tā' kua' ngo'. Lajī tsa matā' jmí jā lakō ití jejuí Nijmí ajmaā'a Tsaitá, majā ajmā 'maa kōmi' tññaa eki' nañíí mata ko' jāa.

Nĩĩ ñiti

Etijli' lakö ju' je kaye
 lajua' eka † jmi, eka † jmi
 laill' jmi' ñi jä yimi'
 jä yimi' tsa kao.

'Ñe ñiti si', asë ejma sä isi' ñiti
 etañi' mi' si', wɪ lajɔ sɪmi' ma na'naa
 lajɔ yi, lajɔ yi máko' sɪmi'
 ena'mo, ena'mo ju' sɪ'ñi ki'a.

Samo jna se jma cha tsɔa
 wɪ lajɔ majua' sɪmi'
 asɔ tö jmi tsako' tsɔ jna
 wɪ eñi jmo' jmiñtä jna yi ki

'Ñe ñiti si', asë ejma sä isi' ñiti
 etañi' mi' si', wɪ lajɔ sɪmi' ma na'naa
 lajɔ yi, lajɔ yi máko' sɪmi'
 ena'mo, ena'mo ju' sɪ'ñi ki'a.

E'lä ñii la' likö'a 'ma'

Manáa sä 'ma' jeju' ite'e, eja kuä 'ma' jeju', wiji kuä ja' iriá jmi, lajä tija masä'a 'ma' ju' moku jma', kö mati masä 'ma' ju' jöma' alesä'a ja' ju' nii, jña eju' ja' majä jmi jä, wí asë ema asä' ja' ju' níí malí', jña ja' kä' jma' juo' majä malí', isä' tsa jä ju' níí alí' ñaa tsrö' sã' 'ma', lamá jää alejää tsarö' 'ma' ju', eja alekö'a 'ma' jmi tä, jña a'noa la' ijma chja ja' lajä lailí' lalí'ni: ekö'a 'ma' elí' jmi', ekö'a 'ma' enaté ñi yita', 'ma' ki, esí' noo, jña elí' jmilee, ani kö'a 'ma' e'lä ñii.

Nijua' ma't 'ni' ela't jmachja ju't ki' 'ma', naté 'ni' ñi moyi kia'a, majä matia alí' jä ajmo'o ikä simi' rö' majä liña

Esa e'ne jua' jú

E'lä ñii jú sa e'løø jna' jmítä, si ajö elajä 'løø jna' jú, ejä 'løø nija' sa jú si'jna' rö', jña jmakö 'løø jú echi ikä tsarö', kiä 'ni í elä' lí' jú natö tivo ni.

Nijua' chikö' o' asä ja' tsaii.

Ijua' ewi lö' ai tsau' si'mi ñii chija' malö' jä lí'a tsau'.

Laji sijö 'ya' 'yee ja' reme mi'.

Nijua' ní no' o ejma ä jmiku t' ni.

Nijua' angɪ chi'i sɪ 'ni eju'u tɪ' ilá.

Ema ani' jú la' chitö ni ni moyi.

Ema asɪ't jú anɪ ñi moyi kia'.

Ejmo echɪ jú la lí' ikä tsarö'.

Ema angɪ chi' lajɪ tsoo anɪ.

Ekuɪ' tsa chɔ jú anɪ.

Sɪ 'ni tö jú anɪ ilá.

Ejmo jä yimi'

Siká si jä yimi' i kuarto, ñiti si' t̃t̃ kuä' mi', lajä l̃i' siká lail̃i'
 laj̃i' simi' tsang takuä esöa ko, kuine lá mati ki' sea tá ki'a
 lail̃i' erö'a jowt̃, samá jua'a ewi la' jma rö'o jowt̃, kua
 earö' che jä, jña samá si'a see na rö'o, si erö'a asa
 t̃ijöa, eja kö' juŋ ache jä yimi' ró'a t̃ea, makó no' Siká, i
 Siká ajji' jú asa liñi lal̃i' ni wi tsa chirö' jowt̃ lá jna' la' si' jä
 yimi' i ajmale siká ø, eja ang̃i yimi' rö' jäa, ajji' al̃i' ñaa ø'
 no' siká, lamati au ñiti jna al̃i' ñaa ø, yelö jä aø mati alile
 sum̃a, jña eø mati ja ts̃i añi, jña emajua' yeti e'nea øø
 yejm̃i ki' see simi', nijua' 'noo juŋa majä tsaøø.

Nijua' rø akiä' í ejmakë l̃i' jú 'lø a mati ea kö ema ant̃juŋ,
 ejmoa orø jä, jña es̃i mati ea eng jmoa.

Chitë 'ni ñi moyi kia' jú ema al̃i, el̃i' jña eng l̃i, jöma'
 ajmo' jú kuo mati ma atsä' laj̃i jú la.

ETA' TAJMO TSA TÄ UXPANAPA

Lö' jä jejuí lí itä' tsarö' tsa natä' lö' imatí jejuí kiä lajî iatî' jmi, e'lä í' jejuí nató' itø'a Uxpanapa si tsa í tã' tsa la' matä' isawí' jä malí', eja jî tsa atî' wö tsa í kie itaria jî lö' iatî' la' jmajä tsarö', wí jmq kie itaria juo' wö atî' a ijä ijmoa tá, asq atorö i' wö la ki' tsarö' la' achatä' jä eanijui jmi woo jömq' atî' a, wí lajä ma jmoa tá köñí lajî tsa, jömq' che' a kui latî ialóó, jña köñi matä' kui, si nq kö mati atî' a la' jmajä wö ki' jömq' ale jmoa tá jmakë, jña ase jmq ajmoa tá jñii kui jma', lajä lai malí' lamá jña, wí ealîsq tá si lailí' ejñia 'masa', ejuí tsarö' akä ku akuo tsa talí' tá, majä ajmlea jñi 'masa' lö' jä lö' ilite' a, eja sä tsa ajñi ejuo' jña köchäa ajñi kömi', eanijuí jmi ita jmo tsa tá, eja amia ku ejmq kuä kuajui tö', ea'yea ku la eja ajmalea lä kuajui, eja njua' tí iche' lajî jejuí mi' nato' itø'a Uxpanapa, ejuí kuajui jä'.

Kö jmi woo jä ajø tsarö e'lä wí' ð, wí emá takiä kö chäa 'ma wí' mi' eja kö mati ale ð, e'lä wí' ð la' wí imá tä' a, eja amia ku ejñi 'ma wí' tö' tsarö', ea'yea ku jä jöma' ajmalea jmo tá che 'ma wí' tö', jña elo nga' wí' ki' tsarö', eja matá 'ña lalí' ni.

Ema ma' a 'nä lalí' ni, lö' tá tajmo tsarö', etá jña kui, eriso che 'masa' kí' a etá jma kuäa kuajui, etá wo' a jmi' 'masa', jña riso che 'ma wí' kí' a, ijmo tá ni tsarö' taitä ku.

Mati 'lɛa tiñi tsa juŋ

Ema ma' 'nä, ase lajə jma li' laí malí' náa lö' tsotí maɛ yi, kuine já li' eko' simí' 'lɛɛ niɟua' aɕeə kö itä' tsa juŋ.

Majä rɛli asɟ tsakä' ejä chi tija natë' 'ni lajɛ ejä etí' 'lɛɛ, lajə lailí' jú kuɔ tiwo ni.

-Ela' si ejä ee'e.

-chi jmo' 'ni yi iija etí' e' já 'ni.

-chitë 'ni ñi moyi la' jma kö lö ee'e.

-si 'ni ñi moyi ka' majä e' simí' lö' ejä ekí tsí' ejuí' ngí chi simí' rö'o.

-Jña jma wí' 'ni ee'e já 'ni 'naɟ, jöma' e' simí'.

jmo 'nä laima aɟua' niɟna é 'nä yi, jña ngí' 'nä tsotí niɟua' sa isa ngí chi', majä jma ɛa.

Lala jmo sġmi' kō jŭ.

Mati atsä e' 'nä yi, lö' tsa atġi' ki', kua jua' ikö chä sġmi'
rö' 'nä nijua' sa inakä' tsa i tsa atġi' ki', kua jua'a aji', jña
mama' 'nä lö' ju jä ki lö' jŭ tso jma', wi lajä li' nijua' kō
a'læa asä ki jŭ jä.

Jña mati ti' 'lææ 'nä, lö' jŭ jä jma' 'lææ 'nä lö' eki' etsö jä.

Asä ejmo ijua' ewi la' nakä' jä tsa mati chi'læa, si malö'
jä nii 'nä ajo sē eangi.

Eñii tsoġi kiä', ela' jmoa mati cha sġmi' lö' jŭ ma ajmo' jña
jo lö eñia, eja majä ræ 'læ la' jma jä sġmi' è 'nä jä tsa jua'
mati ti' 'lææ la' jma jä' 'nä, jña jmoa lajġ enatö tiwo ni.

Ejma chea tsi' 'nä e kuine jä ta'lää,

Ejua'a i ti' 'læ.

Jña alö' li 'læa

Ekua 'læ sġmi' lö' iche'a.

Jña esġa lajġ jŭ ki a'læ sġmi', majä jmoa kō jŭ jġ.

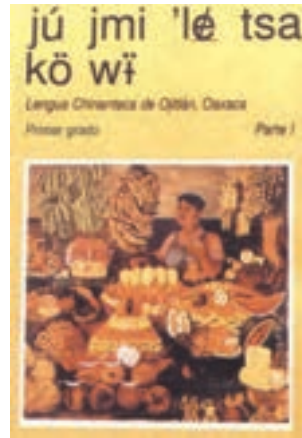
E'la ñii yi sa

Jmake ñii li' yi cha jma kõñii jú, eja li' 'lä ñii yi sa laí natö t'wo ni

Esá yi cha laji ema alí náa, si yi nasí t' juñi' jma' sá lali' ni echa ela' ma alí ju' imaja ni jeju' Ñijmi, lamá ti ane.

Esa yi jú jmi, echa ela' li' itä' tsarö', jña eja etä t'ia, laili' ela' jmoa, mi, eku'a, jm# jmoa, ejñia, jña esai' esi.

'Ni tō s# ilá, ela' li' yi s# ku' echa jú ki' es#, jña jmo 'ni elá' jna yi.

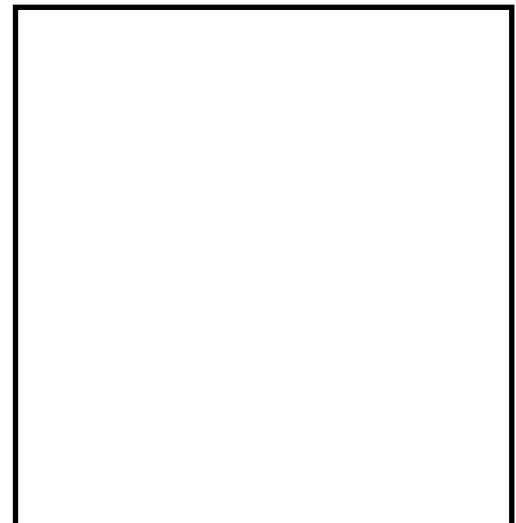
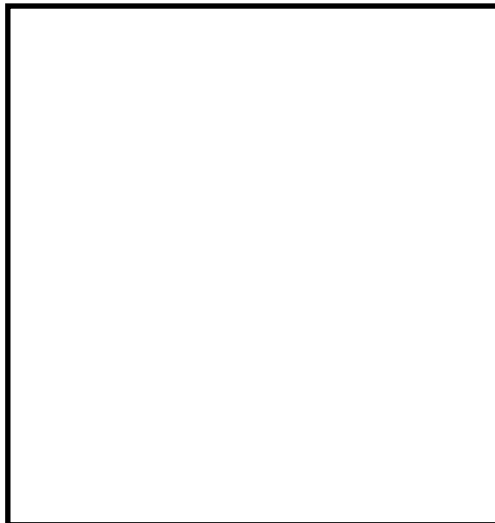

Jua' 'ni tō' ei 'yi sŋ kuŋ'.

Eajmoa wo iawĩ tsa

Lajĩ wo iawĩ tsarö', eajma 'ma Tsaitá Nijmi, imaki' tsa ejido, jña tsa mata kiä yi wo ki', eja kö mati alĩ 'ma mawĩ lajĩ tsa matä' ñi wo jä, si asa alĩ lajä asa iawĩta. Jña alĩ ikö lö' tsa matä' ejido ajĩ' Tsaita wo ki'a tšijñā esij aima 'maa imatä' jäa. Nana lajĩ tsa kä' mata kiä yi wo ki' ase ijma ajĩ'a wo ki' tsa i, eja köchä tsa asa atĩ ku ki'a laa wo sij, wĩ esa 'moo mi alĩ ma ki'a, jña asa ajma 'maa la' mati ake jäa 'ma wo, atĩ jmi# woo alĩ 'ma, eja asa iawĩta wĩ asa ili tsatä'a, tsa ejido tö' ijua' ewi ma wia asa atĩ tšä wo ima ajĩ' jä tsa eja kö' la' ajĩ'a ñi tsa kua 'naa, jña jĩ wiji sa aa jmi mana eja acha 'naa ijā imatä'a wĩ eli marö' wo, atĩ ema jia li'm# matĩ, kutne jä ase enatä'a mati ma akuo'a tsa wo tšij, ea'noa iajña wĩ aso 'nea kä jmowi la', kö mati aa jmi jöma' ajmalea 'no ili' yikuä' mati atĩ' jmi ikuaa ti ma alĩ si'ñi jöma' ajmalea

m̄j̄ jūt' w̄ō j̄ä ikä it̄i, sä tsa am̄i lö' it̄ä'a, ijmoa tá je j̄ña ikö
 ch̄äa ijma t̄äa kuajut̄ kiä, s̄á ial̄t̄ at̄t̄ ö', ö tsa am̄i kö jūt'
 w̄ō, ejä al̄t̄ sa 'ni j̄ña iköch̄ä tsarö'a, ejut̄ tsa ajmo lalá,
 eajmo tsa mat̄ä' ejido j̄ña tsa mat̄á kiä yi w̄ō ki', at̄t̄
 ilal̄i'ni sama alir̄ ma 'ñia ñii li' la mati aq̄ jmi, w̄i nijua'
 juo' w̄ō ma rik̄u' etaq̄ tsa jūt' yee ki' rö' Ejä li' lala wiji
 sanḡi chi tsarö', ejä w̄ō a'yēa ejmo tá j̄ña jo ikuaa ejö
 majä kä 'nia, w̄i laj̄ä li'nijua' t̄ia j̄ña tsa ejä' jmar̄ēa a'l̄a
 ma jmoa tá, ani al̄t̄ a'yē tsarö' jūt' w̄ō.

Majä rew̄i nḡi chí', nḡi' 'ni j̄ä tsa a'yē w̄ō imá al̄t̄
 'ma, kua ch̄a laj̄t̄ eajmoa majä at̄ia.

ETA' JMO TSARÖ' TÄ' KO ITI KUA' TE.

Eta ma' nä' li, t_o ili tä' tsarö' tsa awi iag jmi, kö' `naa tä' itø' Uxpanapa, jña ikö' `naa tä' w_o iti Ojmi ju_t tiko' Maloo, iti' jeju_t Tø'a kua' Te, 'N_t Wom_t, (Tres Valles) jña itø'a Cosamaloapan, lö' 'n_t iajmoa jeju_t tijñá ki' tsa imatö' 'n_g la, 'ñia jeju_t itä' tsarö' nato' ila 'n_t iti kua' Te jña jma kö, la' jma kö, la' jma kö jeju_t lá.

Echi wo atĩ' tsarö' ilá ejä ajĩ'a jma kia itaria la' jma jä tsa, jña jĩ emá jua'a mata `a jmi juĩ wo jmi jĩ' ye mati sata' jmi majä rø malö laji ejni tsa jmo tá je, ilali'ni asq ma aliti jú ni wĩ lö' jä nalö ejni tsarö' lö' ejia jmi, si echi wo atia ejä lö ejnia jña kuä ja' kiäa, wĩ jmakë tá tajmo tsa la' jmakö jejuĩ, tsa jejuĩ kö tajmoa ta jma kuä kuajuĩ jña tá je, jĩ tá jä tajmo tsa tä jejuĩ ki jña 'nia, nana jejuĩ tö jña 'ni, ejmoa tá je jña kuĩ, jña jña makuĩ, etia ku mati 'nta makuĩ ejä kä' jĩ matä'a mati atä'a ila, jña ejä sawa' tá ki'a wĩ ko mi' itä'a si' molĩ tsia makuĩ, kuine jä sa'mo tasi' mati jni'a makuĩ, ejä `lä ku jñaqä ki'a, jĩ elo nga' aro ijä, ejä köchä tsarö' jñi aro, jña ase jmoa tá ilá, lai majmoa jejuĩ imatä' tsa jña ñiti jma' majia jña paa no, na ilá jña maquina jma' jĩ jmoa la' mati ali le lati la ló, ejä ti ili jmoa lajä wiji wo mi jma' li', laji elá jmo ejä røwi' matä' tsarö'.

Elä' esa ki' tsa.

- Tsa cha jú.** _____ Pini ajua' í tamo' tañía.
- Pini** _____ Tsa sa ku tsa si, jña jna asa
esa kij,
- Pini.** _____ Ela' wí tee ngi anti.
- Tsa cha jú.** _____ Ì atä wirø ano jú ajua' jaa.
- Wirø.** _____ Etsó tañi' li'
- Wirø.** _____ Asa rø í tsi'.
- Pini.** _____ Ya' asa eli' kii, tsa pi jna
jña erø í tsi.
- Tsa cha jú .** _____ Ejä afia kuo Pini ajua'a
- Wirø.** _____ Ekuo' o 'nga kuo' kuine ki'
kömi ikú.
- Pini.** _____ Asa í' .
- Wirø.** _____ Kuo tiki' na.
- Pini.** _____ Jí asa í' la' .
- Wirø.** _____ Nijua' kiami ikú, ekuo'
wo'a miñi'
- Pini.** _____ Asa í' ijua' kö mi sakuo
chia, ijua' ewí lö' ku jua'a
kuo'a jna.
- Wirø.** _____ ka jø. ' na,
- Tsa cha jú.** _____ Jø. ' lö' isa kia' jña' jua' 'ni
tomq' tañi',
- Wirø.** _____ A'no' ni ku iwí', ekiä 'ni ku
wí echí i tsi' lijmo' tá.

Jmo 'nä jú ñiti lalá lai 'lø lá tsalä, majá re wí' ngi
chí'i.

Ela' sja m̄ mi'.

Jmali 'ni inatö m̄ mi' t̄iwö ni, jña eyi jmali 'ni n̄jua' etso t̄ n̄n̄a jña esi n̄jua' atsä kö ñii jú.

Tsa kö w̄

Lajä malí' náa juí t̄ja má tsatä' Maloo. Asa juí tsa matä' ja' k̄a lé, jña asē tā ma'ñaa 'l̄ē t̄ júñi', Laj̄ mi' tsarö' ma' l̄ē jú jmi 'l̄ē tsa kö w̄.

N̄n̄a, k̄a' malí', w̄ ema alisii j ú ki' tsarö'.
Ej̄ ma'l̄ē jú ñi', jña jú jmi la'.

Echi 'l̄ē jú jmj kiä jm̄ttäa, majá sa tsaii.
Jmo' 'nä jú la jña simi' rö'o, majä n̄a et̄a' jmo mi mi' ni mati chitö, eli jmo' 'nä la' jma jä'a, lat̄ ianḡi chi'i.

Majä rewí' tsai chi' 'nä, jma kö 'naa 'nä jmo majä así' ejä el̄o ki' tsarö' tsa jmo tá je, jña jmo' 'nä majä n̄o simi' rö'o.

Mach̄a tsí' 'nä, wo' juo' s̄ja n̄jua' ma chitö m̄ mi' jä

Mati s̄ja m̄ chajó jú kuo, ejä jmoa lajä n̄jua' atsä kö 'na ju, jña etso sij̄ jú rö' ejä. N̄n̄a n̄jua' as̄i i atsä ejä w̄ jú nast̄_kö mi' j̄ia, jña j̄i es̄ja m̄ nati atsä jú,

Eta' jmo mi chi chikö

Ejä sja m̄ mi' jä mati ea kö esa, jo ea tsa. Jña majä ngi chi tsa r̄ mati ea jmakö, jmakö eja n̄i kö jú kuo.

Majä ngi chi' i ejä jmalí' jña i s̄ laj̄ inatö t̄iwö n̄i, mati ajmo' 'ni, majä aj̄' aji' natö jña eta' jmo:

Jä ȳi tsami Sipé, e'lä ejmoa, ekóa, ea, e'lä, eo'a, t̄soa jä, jña esat' es̄ jmoa.

Tsajūi s̄imi' nalä' k̄io' ki' Sipé mati koa w̄i ets̄oo, Wiro, Ru, Misé, Mori, Fii, jña etsa t̄a' i s̄imi' s̄i.

Samá cha s̄ipe' jú jña see, ejä jua' a k̄i ts̄ia mati al̄ijūi' a 'ne likūi' Ojmi, Maloo, N̄ikūi' N̄ijmi, kua' Te, jña ets̄o' a t̄is̄i n̄ijua' at̄i ku ki'a.

Ema al̄iki' 'ni, ejmi' s̄ia m̄ chi chikö mi' jä, ejä s̄i 'ni t̄ö' n̄i moyi kia' lā esa ju' n̄it̄i kia', n̄ijua' sa ngi chi' i, ngi' 'ni t̄sōt̄i kiä', jña chit̄e' 'ni m̄ chi chikö mi' jä aji' t̄i'.

Ela' li' ju tɕ' a kuəto.

Ema kuɕ' 'nä ela' li' ju tɕ' a kuəto, wɪ e'lä ma acha'o juɪ imajɔ̄ ñi yi la.

Ejä nijua' 'noi 'nä lima'ti, jmo' 'nä kö jú ma acháa jä jna', tsaɪ tsa atɕ' ki' kua jmo'a ta majä nɔ̄ ikö chä rö'a, jña jɪ jmo 'nä kó inatö mɪ mi' jä.

Mati afsä jmo' 'nä, majä ajma tɕ' jú la.

Ī ja' jña jo tsa äa.

Ajɪ' li lajɪ eli.

Eɪ' nga' atɕ' tsɪ'.

Ela' atsä.

Kö' 'ni jú asɪ' jäa jña ikö chä sɪmi' rö'o.

Laíma ajɕ' nɪ 'nä, asɔ̄ juɪ' jmoa kö jú tɕ' a kuəto, lajɪ jna' lijmo' nijua' akiä' i jú natö tɪwɔ̄ nɪ, jña köö 'naa 'nä jmo mojä sajuɪ' li.

- Ne 'nä, é eki' cha' 'nä.

- Ē 'nä jä tsa sɪ lajɪ ejua' la' jma jä' 'nä, kö mati atɕ' majä ajmo' 'nä itɕ' ñi ikö chä sɪmi' tä' 'naa jä.

- Eli sɪ i jua' ewɪ sɪmi' sɪ, jña kö' la' tsa sɪ.

- Tsa atɕ' sɪ iatsä, jmoa lai chä

- Mati atɕ' majä ajmo' jä tsa itɕ' ñi lajɪ sɪmi' tä' kuarto, majä lijma chɪwɪ'a.

Kuëto t̥ə'a kö jú chqa eki' ema al̥i náa, samá l̥i' etso j̥ña samá l̥i' l̥ ö' ek̥i t̥sia. Lö' ejä l̥i' etó'a i eki' é jä chqa, i t̥sa' j̥ña jo ja', aii' li esa, el̥a' li j̥ña el̥a' li iatsä.

Jmo' 'nä kuëto chjtó ila.

Tsa sa a'yi jmo tá

Mati atoró j̥m̥iku̥t̥, alisä laj̥i̥ ñii ja' j̥ña tsa, si asq̥ ju̥t̥ ja' ma al̥isä' laj̥ä mal̥i' e'lä ñii ja', j̥ña j̥i̥ laj̥ä tsa e'lä ñi̥ja, laii' tsa lä', tsa tä tsa w̥i̥, tsa naa, j̥ña esä tsa j̥na la' s̥i̥. Kö mati al̥iwoo, jöma' al̥iju̥t̥ ja' j̥ña tsa, asë emá jmo tá mal̥i' lö' ejä ku'a lö' eajne'a enḁt̥ ñi'no. Si w̥iji al̥iju̥t̥a ejä aso̥ li̥ kuine la'no tsama kuachí laí jmoa, lia tá kuo'a majá li̥ eku'a, ejä acha lä'a ja' j̥ña tsa ang̥i' a la' j̥mḁ j̥äa eta' 'nea jmo, eang̥i' a tsoloo, eta' 'no jmo', jä jua' tsoloo tsa j̥ni̥ lee j̥na eki' tsa, j̥i̥ laj̥ä ajua' 'tsokua j̥ña lokä', kö mati at̥i' ki' señi ejä kö mati al̥i p̥e'e majä kö'a j̥na, an̥i an̥iju̥t̥ laj̥i̥ ja', köchäa al̥i 'ne jmo tá, j̥ña ikö chäa asq̥. T̥i̥ iatsä at̥i' ki' tsa tsaju̥t̥ tsa ajua' eta' 'nea jmo, ejä j̥mḁ k̥ë ñii tá tat̥i̥ tsa tsaju̥t̥ tsa ajua' eta' 'nea jmo, ejä j̥mḁ k̥ë ñii tá tat̥i̥ tsa lal̥i' ni, si ikö 'naa tsa aku̥i̥ ju̥t̥ ñi'no...

S̥i̥ 'nä ela' aj̥i' tsa i̥ inatä'a ju̥t̥ ñi'no.

Jø 'nä elg' li' wo' natö t'iwö ni, majä likuï' ejä røli' jú kuo
nijua' rø nati laili' ni.

Jä señi

chiku' mikuï kio' rikiä ñi' si' ñi si' kio'

Manó

chikö kuï je che rikuï ñi sijï risá tö juo'

Mi'

Kï ki' tsa kö' je' rä'rri jmi kï kua

Tsamï

Chiyï yijö ju'kua rö' si' mi chijmi ngo

ijmoa jmi

Jmo 'nä jú alá ñi moyi kia' majä røwi' li'ñaa 'nä laili'
ju ala, jña echï nijua' ajmo' 'nä ikä simi' rö majä noa
laí asi' jä 'nä.

EKUÄ ÑI'NO' JÑA ELI' MOÓ.

E'lä ñii ekuä lakö iti jejuí ite'e esa ñi'nó, ejä lí' lala wí echí wo' jña ejja jmí jmitä, jña lajná mi' lí' wó yí isa kuä rø kuí, si asa elí' kí' na'ma emalö' já kuä la'lí' 'ma tía jña 'ma í mi ekí' jna'.

E'läñii 'ma tí sa ewo'a jo'ma, reilo ejmoa si'ñi, esa 'mañi', 'matö', 'matoo', 'makí', 'maneli', 'mayimoo', 'manelí wa' jña esat' 'ma ši.

Jí e'lä ñii 'ma í mi ku'a laillí', 'mawí', 'machá' 'matöö', 'mamike', 'mamí', 'matajä', mocha', 'matanee', 'makuí' yé, 'majmí' yé, jña esat' jma ši la'. 'Ma í mi ku' laa köche 'ña tikiä, jña lö' ei kömi' eku'a jä.

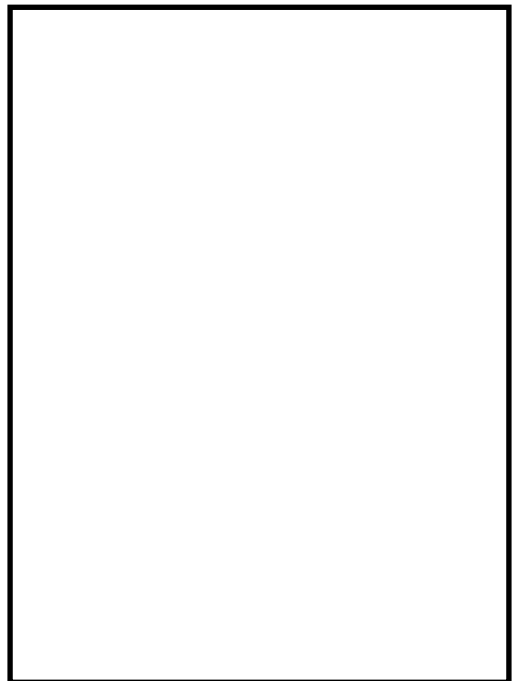
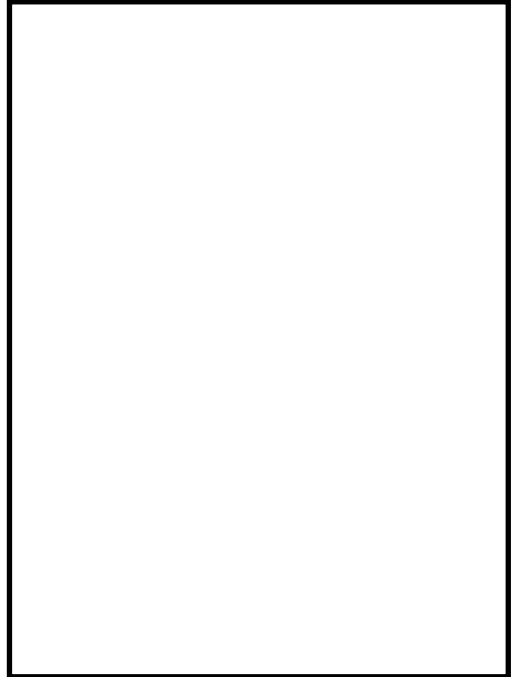
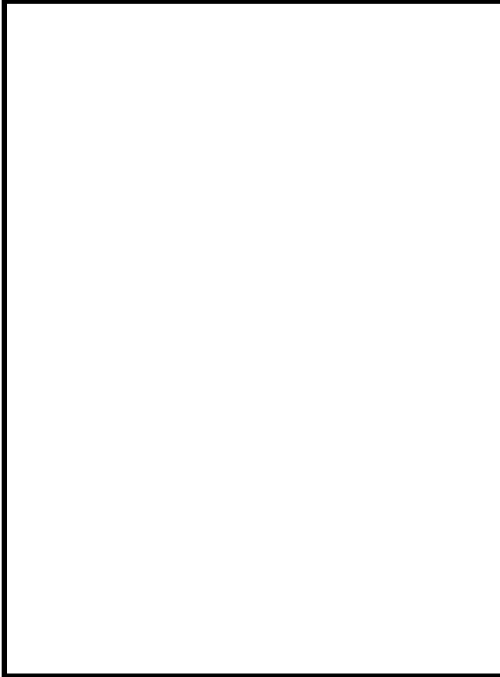
Esa 'ma mi' lajä te'e esöa laí' 'ma tø'a 'ma lí, laillí moó lí sítá, líyí, lísi, líjmojuí, lípä lí 'mayikí, jí esat' ñi lí ši la'.

Esa moó ku'a jña jo to'a eku' laillí ochimoñi, miní, yijmi, ochimo, momijö, mi'nisi, mi'nñiñí', jña sä i' tsa ko' moó ši.

Ajö lö' ela lo illí' ñi'nó, esa e'lä ñii moó ejmo tsa amí kí' rö' kö tö ñii mi' e tsarö' ikä tsa, ejä jmoa lala wí ekä 'maa mati jmoa omí ejä asa tá ea ela' si moó jo 'ma ejmoa amí, jña e'lä ñii sa illí jejuí. Nana nñua' asa ko jejuí atí ma' tsa'ne' tsarö', jña köchäa tajñi moó ñi wó itä'a, si asa ea laisi jña eta' jmo majä sali kuí' tsa, wí lajä jmoa mati kuó' a tsa moó, emalí' tii, jña jo emá nakuñ, aní lí' esa wó jejuí kiä,

Jmo" 'ni ilá la' jma kö ñii elo ñi wo ñi' , majä jöma'
ae' sïmi' rö'.

Eki' saja'

Kö jmi ajø saja'
ñi mesi ki' ja tsami
aki' kö mi si á jmi'to'
kö sajø tsa.

Eli lee i ja
juiñi ja
lö' kiatö saja' mali'
ma 'nea si' jmi'to' .

Si ja' anatä ija
ase ijma aläa
mati ja jo ja chi
ma aki tsja jömg' ajua'a.

Asa chi kui'
jmi chi kiä'
kuine ki' kö eku'
kö' ju' ni.

Tsa jña sami'

Laji tsa jmaä'
tsa wi tsj
echee jmi ichga tsja
kuaya' sa ajmoa

Jä tsa atøø
jä sami' ja'
mari kui li
kömi' sama ajöa.

Ja' ajma 'maa
wi echj tsja
kö mati at' a
akia ki' tsa 'i.

Eli aki' kj ajua'a
mati ja jöa
majä satö jmi jmaä'
jä tsa wi tsj.

Sii 'ni tiwo ni elä' kti tsi' 'nejua' ju natö tiwo ni.

Asq chi kuř jmi chi kiä', kuine ki' kö eku' kö' ju' 'ni.

Majä satö jmi jmaä' jä tsa wi tsi. _____

Chä 'ni ikä tsoř jña simi' rö'o lö' east' jä 'ni.

Chä 'ni ikä simi' ela' li' ju kuř'

Sii' ni kö ju kti tsi', lai tso ju la majä' li'ñaa.

Kjä 'ni i ela' li' ema ajmo' jä 'ni

Jø 'ni 'i tsa' jña jo ja' äa, jña é jmoa

Lö' jmasř ja' jña jo tsa i 'ni, majä asř ñi moyi kia' eatř
tsi' jä 'ni.

Jmo' ni ikä simi' rö'o

Eli sř 'ni esř wi', majä rø liř' jña jmo' 'ni ikä simi' rö'o.

Ji eli ngř. 'nj lařř tsa makä' majä chq a esř ikä'

Sii' ni lö' enga' ti tsi'.

Eli jmo' 'nä kö yi mi' eki' lařř tsa tä' kuarto.

Jña wo' natö t̩wo n̩ s̩a jú jmi 'l̩ tsarö'

A B CHEEF IIJKLMN NG Ñ O PRSTTS UWX Y

Lai tso notö ni wo', noté
'ni jú n̩, lajã lai machi
l̩' kö mi' n̩.

To' jña kuajut

Kö'jut mangi jä to'
mati ajia jä tsa eja angia:
eki tsí' sä jä ja'
jmaä 'ni la' w̩ jna.

Ela' ajua' tsa
kuajut chi tsí
ekuo' jna jmitj'
ki' majó u'u.

S̩ jna kuo' 'ni
jmi' to' ajua'a
s̩ ei esöa
jmi to' jä.

Jña juo' kä' 'ni kuo'
jmi' to' ajua' tsa i
w̩ ei' 'ni ki' tsa
as̩ lajã jmo kuajut

Esä ja' jmaä
tsa ech̩ ts̩a
jña esä ja' majuo'
manaj'i' 'nea

A ajia, angia, ajua', ajua'a,
asa.

- _____
- B** _____
- CH** _____
- E** _____
- E** _____
- F** _____
- I** _____
- I** _____
- J** _____
- K** _____
- L** _____
- M** _____
- N** _____
- NG** _____
- Ñ** _____
- O** _____
- P** _____
- R** _____
- S** _____
- T** _____
- TS** _____
- U** _____
- w** _____
- X** _____
- Y** _____

Echijmo i lajġ na'ma

Lö' lä tsa'naa
 Juä rö'
 Tuu tsañi' kiä
 Ya

Luwi
 Pee (sijöa)
 Tañe

Kö ju' ne kömi' esa.

Tuu (Tsoa ko ikua ya, tsa kua' mi si'mi ko mesi) Ema ajuġ jna'ni ejġa juä rö'o, sġ esa ikö esama ajuġ'ni.

Ya (Ejġ ya ñi tsañi' kiä. Jú chġ, ajö asi' jna ema a'ni na'ma wġ ajö jú chġ ni, asġ chġ niġua' ajmo' lanġ.

Tuu Eki' eni ri' juġ'ni, wġ elijmo lö' e'no jna eki.

Ya Asġ kia', ejä asġ kö lijmo'. Ejä sakia', wġ eakuo 'li ñi'ni ni ni ni la kö ichi'ma, majä li ki' sijö jna', wġ la kö jejuġ tsaġ i niġua' a'ni'ma, asġ chġ niġua' jmoa lajġa.

- Tuu.-** Ema alimij' tsj ju' jna jú nt jma', ejuj jna sijöo majua
ñi kiä ku.
- Ya.-** Jui'a ri' 'ni asq kuqa, jña jna asatö jmi# kuoo.
- Tuu.-** (Tsa ajma mi' tsj).- Na nee, ñg ri' ilá Luwt (tsa kö tj
akua Ya) nijua' sa'noo ejmo 'ñe jna: Luwt, Luwt, (Tsa
ache Luwt tsa i si'mi tañi' mi' si erø nak#)
- Luwi.-** Ema tø'e jna pa.
- Tuu.-** Kua eja ju' 'ni wt 'ma tø'e wo kiä ma'ni.
- Luwi.-** Etsa 'ni na'ma jua' 'ni. Asq tö jmi#, erøli' tá ki' tsa
ñijmo majä sq tsq'ni 'ma, wt echj akä jmi'yi jmowi
mati ajña 'ma jna, echj kiä jna', asq tsa'ni.
- Tuu.-** Asq 'noo, asq jma kä' jna, ma'ri' ju' 'ni li.
- Luwi.-** Eli an' løø pa.
- Ya.-** Ajma 'läa tuu; i sijö' kuanee ela' jua'a (Tsa achatä'
Pe jña Tañe)
- Pee.-** Li'ya 'ni ma, li'ya 'ni ma (si'a see jña jmi) 'nä jø, esa
jú mal' ma' 'nä ki', wt lajä jua'a e'ni laj' juä 'ma ki',
ijø eli lajä k' tsja.
- Tañe.-** Ela' li' ma, ela' li' no' pa, etañi' tä' 'nä jø, esa jú
mal' ma' 'nä ki', wt lajä jua'a e'ni laj' juä 'ma ki', ijø
eli lajä k' tsja.
- Tuu.-** Erøli', wt jña ku jä tsatä'a t' jeju' juo' ijä itsa jmat'
sijöa, majä rew' tä'a.
- Pee.-** (Jøa ñi jmi mati ajua'a) Ela' li' jna' wji tajmo tá je
asq chj, jø 'ni kuo laili' (eja ea kuo) jø 'ni kuo Tañe
(e'a tsa kuo tsorö'a) ésa ema asi' 'ni ijmo tá je.
- Luwi.-** Etsóo lai jua' nja pa. Laj' jna' 'ne wo kiä, jña laj' 'ma
chi ñi wo akuo jmi'yi jna'. Kua ilá alisä see jña tsa
jmo tá je jmia.
- Ya.-** Etsóa' jö, nijua' tji, aku# ilá tsa j ö jna li'.
- Tuu.-** Lajä li' esa ngi chi' 'nä, eja ta'løø lan'.
- Tañe.-** No' pa eli jú ni ta'løø, jña kua asë 'nee ku# ilá, kua
tsarø te'e jna' tajmo tá.

- Tuu.-** Jna makĭ tsi (orø jä apaa o' i ya anā). Lalĭ' jä aĭ juä rö' tuu kiäa silé mi' ki', ko' chi' tsami' kiäa jĭ tsa kiä silé ki' jña ö simi' ta tsĭ ko', te'e jmi' ka' ñia.
- Tuu.-** (i Tuu achi rĭa tsorö') Elā' alĭ no' juä, elā' alĭ Ru (lajĭ tsa matä' ijä jmarĭa tsa achatä' jä).
- Juä.-** Tama' sachĭ ealĭ (i Ru jña simi' o')
- Tuu.-** Ejä na si' jna, tä' 'nä, (eakĭa silé mata kiä jäa) jä jna 'ni, majä jña ku jä ma a'ni, lai ma ajuĭ ma jmo, jña ma 'noo má ñiñi kö jejuĭ juo'. Etañi' li' li mati awĭ 'ma, si kö' li jña ku jä rø mañĭ
- Ru.-** Na li kuaya' sa ajmo jna' ani.
- Ya.-** Elā' alĭ chó 'nä.
- Juä.-** Tĭma awĭ 'ma jä, kö chĭta, eatö' si'ñi kiä, ejä ajĭ ja' matä' kiä, látĭ kú jä nachĭ ase ljma atĭ' ijua' kömi'.
- Luwĭ.-** Asā ejmo jä erö wö kiä ila tä' 'nä
- Ya.-** Etsö juä tsali ñi' 'ni ila.
- Tuu.-** Etsā chĭ tä' 'nä, wĭ asā tö jmi' 'ni wokiä.
- Pee.-** Ajma cha jú tañi', liĭkua ki' juĭ' keso makē laa (ejä achĭa ñi' mora ki', majä ajia tsia ñi' mesi)
- Tañe.-** Jna makē kuĭla (jĭ eachĭa majä anatsĭa ñi' mesi)
- Luwĭ.-** Eso lali'ni' jna. (aköa kuĭla)
- Juä.-** Ijua' 'ñe jna samo eli lajā ajmo, ejä ajö ajmo' 'ni lajā, a'ni' 'ma kia' jña jo wö.
- Tuu.-** Asā tö jmi' 'ni, ni jø'.
- Ya.-** Ila alĭsä siĭjö jña see jmiĭ, jmiyi' jna' jĭ ekia' 'nä lá.
- Juä.-** Li'maa 'nä, lajĭ elo ejñiĭ eki' lajĭ jna'
- Ya.-** Asē kaa juĭ' la'ĭ kö kua' wö jöla' (lajĭ ajua') etsoa'.

TSAJUŦ SEE MALI' NÁA

Lajä mali' matä' tsarö' náa, asä see sä lali' ni masä tŧ sama kuatä' tsa kua' ngo', wì lamáti kuatä' tsa i jöma' alile jmasŧa see jmami', jña tsa kuatä' jä ajmale e esa sē jña risa wì ela majmaa ki' see.

Lamá sama kuatä' tsa kua' ngo lö' esa jmi_{ku}i ma_{li}' see
 kiä tsarö', la_{li}' jmi, wo 'yé jña chi, eja majmoa laja, wi lö'
 eni 'na jua' a nijua' sa ejni tsa. Jña ej_ø' 'na, eja loo laj_i

ejnia je nijua' jia jmi, majä liku_i' wo, jña jna 'yé jma_{ko}'.
 Eki' chi na, eja sä jna' ñikua' wiji köö chia, ku_i ne la
 majmo tsarö' majmajui' 'a ema aé ni jna', wi eni jmo,
 eja rø tasä jna', wi ijua' awiji' iti jmi_{ku}i najmo' ela. Eja
 ijua' la_{li}' ni sama nako' ela ikä tsarö' lakö jejui kjä ë ela
 jmi_{ttä}. Nijua' ma akiä' i laijmo tsa tal_i' tsami, eni tija_i mi' a
 majä jlä ki' tsa tso', 'yé, chi, jmi jña wo, wi eni k_ä' jkä
 tsarö', la' i laj_i ikö chee esa.

Mati alĭ jmo' 'ni lajĭ jú ma achá jä jna' ki' esa , jmatĭ'
ni lajĭ ju engĭa natö tĭwo ni.

Eta' jmo chi. _____

_____

Eta' jmo 'yé: _____

_____

Eta' jmo jmi: _____

_____

Eta' jmo 'yé: _____

_____

Ela' lĭ' nijua' tama' tso' yé: _____

_____

Eta' lĭ' nijua' nga' i jmi: _____

_____

Ela' lĭ' nijua' jĭa chita: _____

_____

Eta' jmo jmi: _____

_____

Éjni ñi'i _____

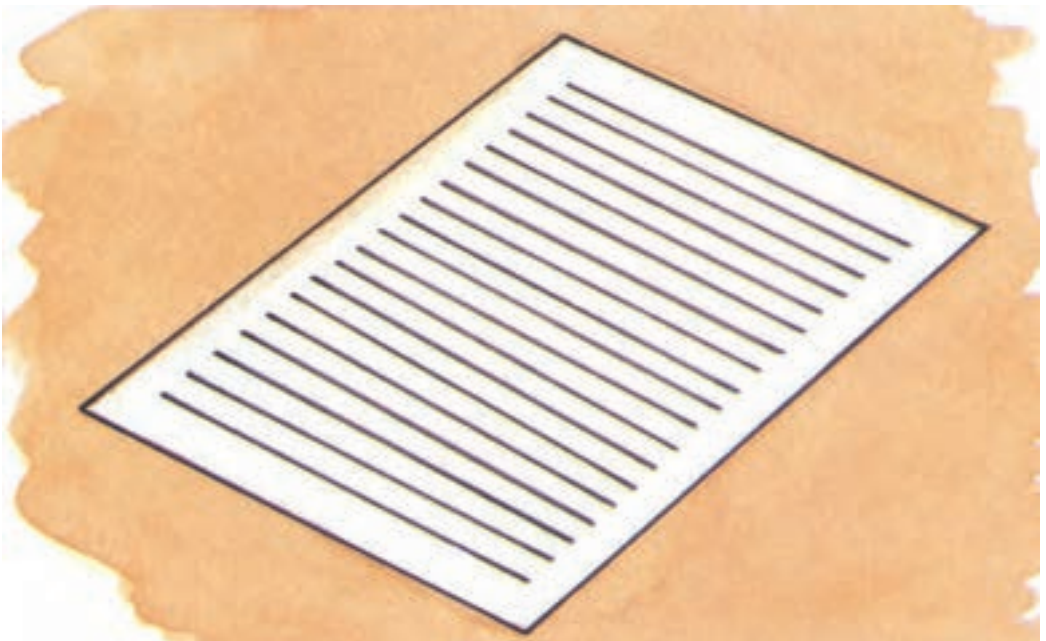
_____

Ela' e'e lai jmoa jm#

Jma kö 'ng 'nä jmo, majä' anotë' kö ñi moyi lajä lai
ea ela' jmoa kö jm# jeju# kia', s# kjä 'nj i jú notö
t#wo nt

Ela' s# jm#.
Maja' ñii jmoa.
Ja' jm# rö jmalea tá.
Esä tsa tso tá.
Jä tsa tsatä' tá.
Ja' jm# t# jm#.
Ejmoa tala' jm#.
Aji' jmoa laj# ejmoa tala' jm#.
E'nt# tsarö'.
Elá tsarö'.
Eju# tsa jñatä' jm#.

Laj# enatö t#' yi nt jmat# 'nä kö ñi moyi majä ajmo'
'nä ikä s#mi' rö'o, majä jma r# w#'a nijua' sa t'
enajmo' majä mati al# jä ma' aë' 'nä jä tsa tsat#'
tsae yi ikä s#mi' rö'.

Chiki jña m̄t'

Kö jm̄t' aḷ ekuḷ
jä m̄t' aḷma jñaá
a'moḷa eku', w̄t̄ji al̄t̄ kuḷ
eḷä achaa 'yé.

Iné 'yé jä
aḷchiki tsa man̄tkuḷ
eḷä am̄t' a m̄t'
kö mi' eliki'

Eajmo' jm̄t' masa eliki'
jä sa a'moo lai a'moḷo,
jú la aḷua' m̄t'
ikä ja' ma m̄t' eliki'

Ajö li' tsa li' ma kua jna
aḷi' chiki jú ikäa,
jm̄t' jä mangi
maḷe laḷt̄ jm̄t'.

Kö la' aḷi' m̄t' jú
ala' ikä chiki,
laḷä li' tsa eḷ jm̄t' sa eliki'
jm̄t' kuḷt̄i' tsatä' jä tö'a.

Lajä 'neḷ jua' ila
niḷua' kö esa at̄t̄,
e'mo jna' mati sa
majä sa kiä mati asē
ejma 'ni ki'.

Rø kiä 'ni i elä' 'læa mati sja emi' la' chitö la (') t̥j̥ jal̥
le, chajo j̥na jo t̥j̥ iatsä, ejä kiä 'nä jú natö ñi ima
ajmo' jä 'ni majä as̥i' t̥iwo n̥i, laj̥i ena kiä m̥i mi'
la'ma aj̥ø' n̥i 'ni.

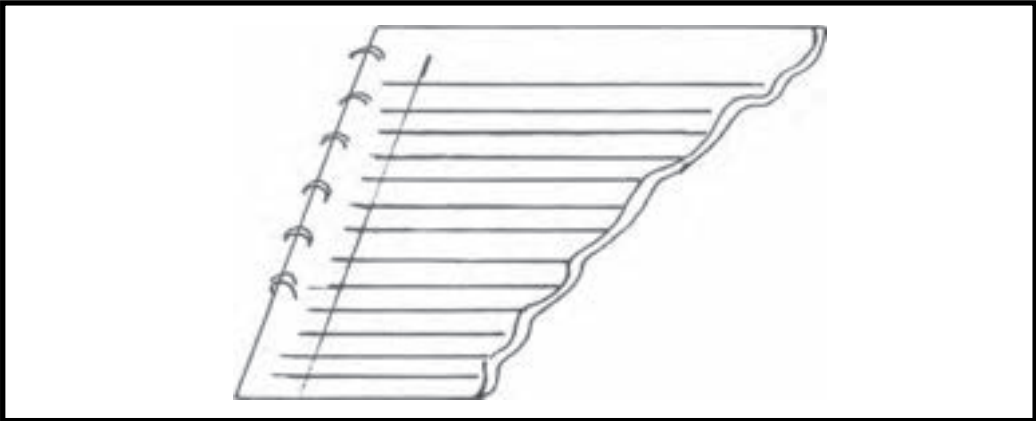

'Ñaa t̥ö 'ni s̥i lö' jú ku̥i', enakiä m̥i mi' ma al̥iku̥i' 'ni.

Elq' jmoa kö 'ya

Tsa juŋ nga' tsarö' tsa tä' lakö iti jejuŋ ejmo jma'a jái ku', asa tŋtsia jái jmoa molí, wí lajã lí' jua'a, sarø jmoa jái molí, jo jmo sŋloo jja jái, samá sarø rö'a mŋkuŋ, ejã rø lí' ejmoa kí'.

Sí majã rø likuŋ jái ejã tajã jmoa 'ya ijma kuŋa jáj, majã jmg mati alŋ, asa ejmo jua' tsarö' ijua' ewí' wa' tá li 'ya sí nijua' jmg aki' jna'. Ejã jua'a wa' tá li 'ya, wí etsa 'néa sikuá' ijã isá, jña jŋ lajã mŋkö 'ya la' etajã tsa' nea aji' jã isá, mati mane lajŋ töö ñii elá, majã kí'a mŋ köö latŋ ialŋ chijuŋ' mí', majã tŋ itsia latŋ ialŋwí' mí' jöma' jma jlŋ' a jña nakã'a tŋ itsia latŋ ialŋ köñi, jña ejøa alö' sikuá' jña juŋ mŋköö to'a, jömg' mati alŋ chí tiji' jmalea jmo 'ya, jŋ lajã ñia' laí jmoa jái, kö mati alŋ jã jömg' kea 'yé, mati makí' lö' rø 'ya majã jña, mŋköö tsoo jña jo mŋjŋ' majã kí' e'mo ñí 'ya, nana kö mati alŋ kí' jömg' tóa 'ya lajã latŋ ianijuŋ yí jmoa ejã natsia chí 'nŋ ñi 'ya, majã kö mati aiá yí chí 'nŋ jã ema alŋ kuŋ 'ya, anŋ lí' jmo kö 'ya ijma kuŋa jái.

E JÑA JEJUŦ 'YÄ JEJUŦ KIÄ

Lakö it'i jejuŦ kiä ite' jna' tsa t̥ə'a tsa kö w̥t̥, tsa 'l̥ə. jú lá jma' jú-jmi kiä jna', kö ala jejuŦ inó nakä tsa jña tsa ki 'l̥ə jú ki' tsa jmi 'ya. Wí lajä íkō che jejuŦ notó' t̥s̥t̥ et'i jejuŦ ta'yä jna' jú s̥t̥ ma'l̥əa.

E'lä jejuŦ kiä notó' ko il'i' juŦ 'yee jña jejuŦ s̥t̥, juŦ i'yä jña Maloo, neé k̥iima' kuné jña Masí Juo', jömq' neé Ideal, Raya Soyaltepec, jña Loma de Pidra, eyä jña Makee, jömq' nee Chi Ä Te, Mirador jña Loma 'Mañi' ta'yä jña Jm̥s̥t̥, kö 'l̥ə' notó' Cacahuatal, Mikéé (t̥t̥ júñi' te'a Nanche) jña Säta Roo ta'yä jña Ji' jöma' nato' jejuŦ si laisi' tsa al'i Chima' NíkuŦ Laa Rami Lope, Ma' R̥ə', jña juŦ 'M̥t̥ ta' yä jña jm̥t̥ 'Ya, íatsä neé kö jejuŦ inó it'i jejuŦ kiä it̥ə'a Jm̥ñi Na'maq (Laguna Escondida) kö loa jejuŦ mal'i' lamá sama aq jmi it'i jejuŦ, jña ejuŦ nga' tsa matä' ilá mal'i', s̥t̥ w̥ji ḁi w̥o ki'a ejä áw̥t̥ köchäa, jña eja 'ni ofia jña rö', ejä ajñaa köchä jña j̥t̥ sa jatä' íkō 'nao tsa la', tsa sanatä' t̥ikiä katä' jé tsa la' matä' jä ejä al'i juŦa lö' r̥ə, ila jä nakä' tsa 'l̥ə jú kiä jña juu tsa k̥t̥, jña jejuŦ naku'u la jmi riá laku lal'i'.

Laj̥t̥ jejuŦ ḁé n̥t̥ jna', lö' jejuŦ ka' jma' juo' n̥t̥, ejä lö' jú jä éé lö' jú il̥ə jejuŦ ka' jäa laili' Maloo, il̥əa jú ñi', Makee 'l̥əa juu tsosi Makee, Jm̥s̥t̥ 'l̥əa juu tsosi jm̥s̥t̥, ji' 'l̥əa juu tsaji', jña t̥t̥ jmi ya 'l̥əa juu tsak'i' laj̥t̥ t̥ö jú íatsä la jú rö' jú jmi kiä jna' la, na juu tsosi l̥i' jú s̥t̥ juo'

Jejut kíä jña jejut ina'yä wq ite' jna'

Eta' jmo jú ngia

- Kö 'naa 'nä jmo jña sîmi' kö ju_t itä' jñá'.

- Kua ngi' 'nä tsa ki' tië jña jo mosi tsa ta'n_t, alö' ki esa etsa 'n_# ela laj_t tsa laili', mijñi, ju_tku_t, noo, mijl_t, siñi jña mijm_t', jø 'nä ajma lö' ki majä chä' itá' 'ma'.

-Natë 'ni ajma lö' ki la' jma kööñii t_wo ni.

Tië Etsa 'n _#					
mijñi					
ju _t ku _t					
noo					
mijl _t					
siñi					
mijm _t '					

- Mati al_t ma'a alö' ki laj_t esa, majä ajñi' i 'i rø' ichitö eta' 'ma' w_t', jña i' y_i i'moo w_t'.

-Jmo' 'nä ikä sîmi' rö' o majä liñia.

-Mati al_tjä si' 'nä tsa tä' jñi' i jña tsa ku_t' aji' li tsalao esa eta' 'ma'.

An_t lijmo' ngi' es_t w_t' majä li'ñä w_t' ni.

Lai 'l̥ tsarö'

Jmo' 'ni laj̥ j̥ú natö tiwö ni majä lima'a lai l̥ jna'.

At̥i' kuo' yimi'
tsañii tiñ̥ jna
ekua jmo'

t̥sa ñila miö jna
aji' kua la'a

kö ñilaa jna
alö' kua la'a
t̥ö ikö' ñilaa
e miö kua la'a
miö chiju' ñilaa
ejmo' miö jä
ejñ̥ jmi' see.

Pini ñakó
e'noo kó
ñakó etsä mal̥
ejä koo nijua et̥
ajma lö' 'noo
ech̥i jma kí ku
alö' kiä'
t̥ö ikú kiä
ecñ̥i kua koo
si jna ti' tijña
as̥a iat̥i ise' kö ku jna'
ech̥i jä
j̥' t̥sa at̥i jna kia'i
ti'wa jä
ya' likua kee ku

R̥ö kiä 'nä i ela' 'l̥ tsomi' jña jä tsatä, jña ela' l̥
s̥imi' mati 'läa 'm̥a.

Jua' 'nä nijua' jmakë 'l̥a mati chaá jú jña t̥sa jmakë
etá ti, jña jo t̥sa s̥i

Chá 'nä jú ela' l̥ 'nä, mati ch̥a á jú jña tsatä, see,
jña jo s̥imi' rö'.

S̥i 'ni ñi moyi kia', ela' li' jú 'l̥ jña t̥sa jmakë jmi
ñi'i, mati ch̥a á jú.

Ela' l̄' jú ch̄a tsa

Ema ma' 'ni e'l̄ä ñi jú sa ch̄a tsarö' lakä jejut, si as̄a ma anée ja' ñii ch̄a, w̄i laima ajø' jña jo ma ajmo', e'l̄ä ñii l̄', sa jú ch̄a eki' ja', sa ju ch̄a eki' tsa jña samá ch̄a eki' na'ma sa ñi' nó, t̄ö ñi la nee ilá eki' tsa jña eki' ja' natë jma k̄e

Ech̄a ki' ja'

Echa ki' tsa

Notë 'ni ilá e jú' ma' ch̄a ki' tsa jña e jú' ma' ch̄a ki' ja'

Ech̄a ki' ja'   Echa ki' tsa

Lai maku' tsa náa

E'lä ñi yi richg lajä lai matä' tsa náa lama tä' atarö jmi_{ku}t, asë ema jmo tá wi asg maku'a ela' jñia jña ejä lijñia, ejä lö' ejä maku'a lö' esa ñi' nó, laili' mi 'ma, wi ela' mate' 'ma mali' ejä ti 'noa ejä ejma eli ki'. Jña ikö ñii ema ku' mali' ja' masä'a, ja' nitä' ñi' nó jña jä' tä' jmi, jña lajä mali' asg mako' ja' wi asë tää ma asä'a, ejä sa wa' tá majäa.

Asg si' ñi tsa lä mali' lai tä'a lali'ni, wi lai ma aju_g' ni jna asg tá ma tá jmoa, lö' e'no jma'a eku' ma nitä'. Ejä mali' nijua' atsg eku'a, laili' mi 'ma jña jo ja' matä' ijä tsa a'no t_{is}ñi la' itsa tä'a, jmi_ñ wo tama' anitä' tsa ani jña ajö lö' tsarö' jna' mali', laji_ñ ñii tsa. Lai anitä' ni tsa ali kuä laji ñii ja', laili' ja' sä lali'ni, ja' kö'a, ja' jmo tá ikäa jña ja' jma kuä, wi laji_ñ ja' masa ñi' nó si köchä ja' ali t_ñ, 'i ja' sa alit_ñ i ja' tä'a ñi'ná lali'ni.

Ja' sä ñi'no

Kö' jui jmi ngo najmo tá t̄ juitä' tsa 'yee, ekuo jui ingo jui t̄ ejä ajä ej̄ ja' tä' ñi'no, majä sa tsa ko' t̄ ejä anatée laisi ja' nitä' jui wo jña aja' t̄ jui 'yi.

Ja' nitä' jui wo

Ja' t̄ jui 'yi.

Yeju'u

Jmi

Nga

Jumo

S̄i

Kuano

Sami'

Ji'

Situ'

Ti'

Tä kua'

Ju

Chipe

Yekia'

Täsö

Lokua

Ki

Jú

Jumo

K̄t̄

Ñinó

Ja'che'

Pila'

Tä lóo

Yetä

Sikua'

Tiu 'lu

Milí

Maj'

Mió

Wä' sii

Tä kuinee

Tä moo

Tä jni

Tä tu

Kē' chija

Pirio'

Ji ja' i notä 'ni ilá, ja' natä moyi anijutni, si kä' natä'
'ni ja' kö'a, jña ja' sakö'a si ja' nitä' ju' wo jma'.

Ja' kö'a

Ja' sakö'a

Ila tö' natä' 'ni ja' nitä' ju' 'yi, ja' kö'a jña ja' sakö'a

Ja' sakö'a

Ja' kö'a

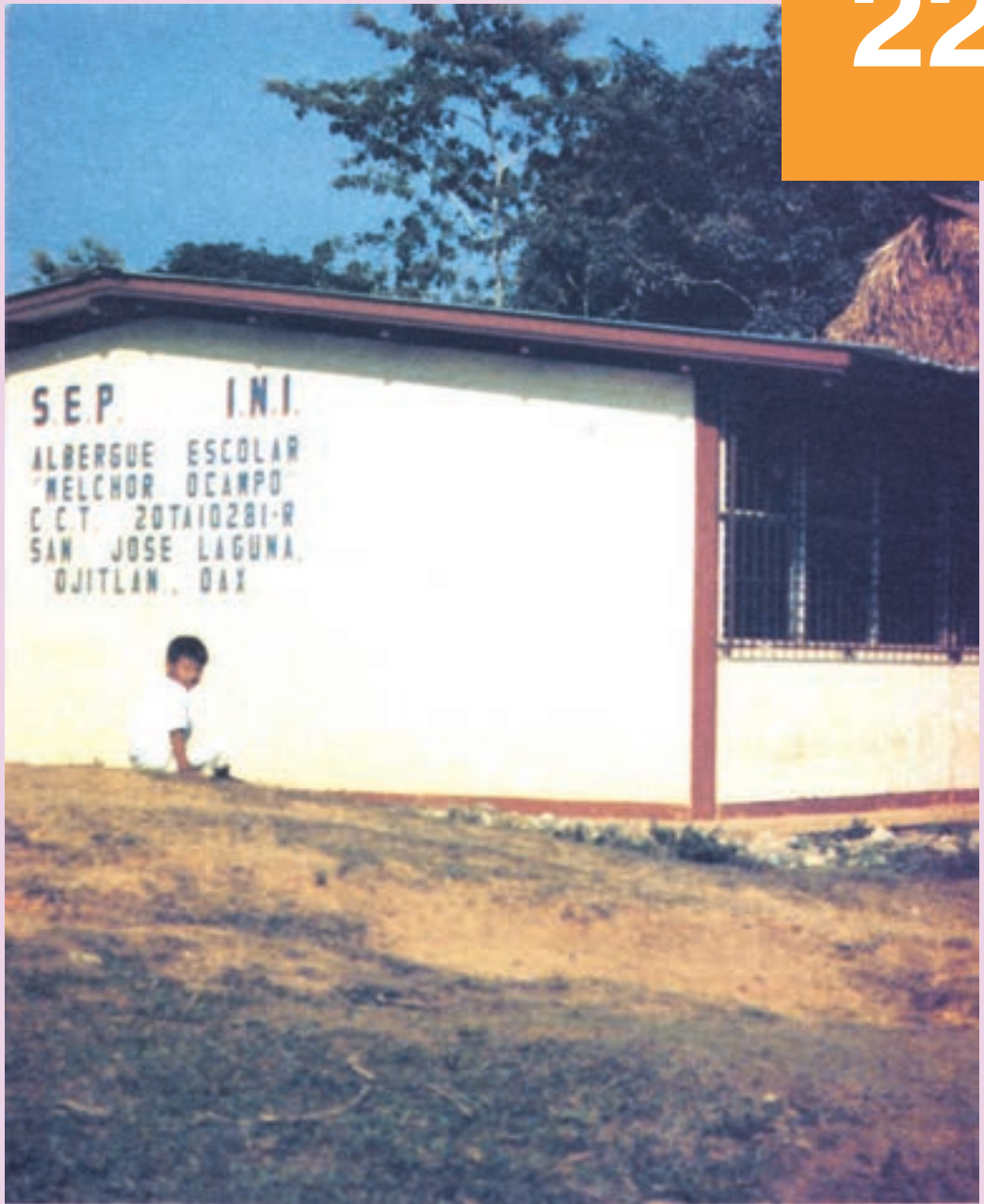

ELA' NATÓ' JEJU MI' ITĪ JEJUŦ KIÄ

'Ni ñii jejuinató' lakö itĭ jejuŦ kiä, enató' ejido, pequeño jña kuä' ijä inachi jejuŦ kjä.

Lajĭ jejuŦ te'a ejido enató' jnó jma' juo', jña lajä takiä tsa wo tĭla' ino', sä tsa takiä wo ka' jña k öchäa takiä wo chijuŦ', wĭ la' manáa lö' jä iatĭa lö' iate' jĭa, lamá lĭ marö wo, ejä satá kiäa kōñii wĭ asé eake i' jmĭ jä.

Tsatä' tsa talí' tá la' jmg kö ejido, esä tsa jmo í ki' wö esä tsa jmo í majä jmg tiq tá lá, jña esä tsa jmo i majä satí tsa.

Tsa tæ'a pequeño kä' tä'a, witsa tä' ñi wö ki' i itakiä yia, lö' jä wö takiä tsa lä lö' ilí' yi ki'a, jña lö' jä lí' kö yi wö jñi itaria natsi kö kuaa, tsa juí nga'í tsarö' tsa takiä jmg kö yi wö, kö mi' tsa takiä eli jmg kö yi, jña kä' talí' tsa tá, wí

tsan̩ sã tsa tʰa tsaitá kiã pequeño, jña tsa jmo i majã rʰ
tã' tsa.

Laj̩ t̩õ ñii jejuɪ la tã' tsa jmo tá je jma' wɪ kö nɪ tá
ta'ña.

Itʰa kuã' na, enató' inachi jejuɪ la 'ña kuã' lɪ: kuã' mi',
kuã' juo', kuã' sã lu, Juɪ Majo jña juɪ Jm̩s̩t̩, e'lã ñii tsa tã'
ila, etã' tsa ejido, tsa pequeño tsa lajã tã' wɔ ki' tsa,

'nejuá' asá wó sa ki'a imja jmo tá, etä' tsa ta'nit, jña
etä'tsa jmo tá siñ laili' tsa jmo tá na'ya', ti 'ma, ti e yi jña
esa í tá siñ, jña jä ji tsa li' tá kiä tsatä' ila tsa tæ'a
Delegado tsa lä jmo í maja rø tá' tsa.
Lajj jejuí mi' maé ni tá' tsa tali' tsajtá kiä ñiti, aní nee
jejuí kiä.

Alö' i lií jna jña ju jmi

Ema' 'nä tsa matä' náa lakö wö ití ine Ñijmí atso' lajã lai jña mikui, jña tsa matä' náa atso' lajã lai ku'a mikui, eja lö' kui makäa alñã ð, wí lö' kui jma' ma tako'a, jña lö' jä te' jä tsarö' kä, lö' wí sa tama'a yi, rø kiä 'nä í majä ngí chi' ajma lö' ð tsarö' jña emá, jmo'a jú ma a'leä lamá jña.

Kö maa

Tuche chite' kialo kui

Loo kiä' kö le kui.

Ejä jua' jú kiä jna' wí lö' 'la irø lií tsarö' lajã laii' jú 'leø jna' jmí tä.

Jmat'ni lajġ ena jmo' t'wo nġ, chitë laisi jña jo numero ki'.

Kie. _____
50.- _____

Kiġ sati ñalo _____
100.- _____

Ñalo natsi tolokia _____
190.- _____

tōna' ñalo ritši kie _____
240.- _____

'Niná ñalo _____
380.- _____

'Ñianá ñalo _____
650 . - _____

jñaná ñalo _____
820.- _____

Niná nalo natsi kie kia ritši 'nia. _____

Simi' ta~~ø~~

E'lä elit~~t~~ simi' itsa 'naa ñiti, si laj~~ä~~ limo jna' emat~~t~~ simi lat~~i~~ ian~~é~~ jna' jmoa e'ña~~a~~ j~~ä~~a, lait~~i~~' e~~ä~~a. Eju~~t~~ simi' tsa ~~øø~~ ma lö t~~i~~ jú jmi 'l~~øø~~ jna' tsa t~~ø~~'a tsa kö w~~i~~ e'lä ñii sö. ~~ø~~ simi' jña ma ~~ø~~ jma' juo' nat~~ä~~a yi laj~~t~~ e~~ä~~a ma lö, eja jmoa lala maj~~ä~~ ase tá wa' jma~~s~~a lö, ema tañii simi' 'i tsa' tsa ~~øø~~, w~~i~~ köcha simi' ~~øø~~, ikö ch~~ä~~a tsa laj~~ä~~ ta j~~øø~~ ita ~~øø~~ simi' rö', jña laj~~ä~~ jmo simi' tsa ~~øø~~ jä ni~~j~~ua' li' kö 'naa etaj~~ä~~ 'naa ja tsa † maj~~ä~~ kö r~~ø~~ jma~~le~~ simi' ~~øø~~, as~~ë~~ elijñao jña as~~ë~~ ek~~t~~ la', an~~t~~ li' eju~~a~~' e'ña~~a~~ simi'

nat~~ë~~ 'ni t~~i~~ w~~o~~ n~~i~~ jú s~~t~~a jña wo' la (~~ø~~,†).

~~ø~~ _____

_____

† _____

_____

Wo' sja jú

Jä tsa ng:

Ñijmĩ, jña jña s̄imi' tsamĩ jña jo tsañi' (laili' ni jmoa wo' chitë yichia, n̄jua' tsamĩ. Nanḡ ñitsia n̄jua' s̄imi' tsañi'.

(Kö juĩ tä' s̄imi' lajã laitso wo'i, jña ko kua Ñijmĩ kuatsia masĩ. Mati alile, i Ñijmĩ n̄o té majá ajua'a)

Ñijmĩ.- Jna lĩ' Ñijmĩ, jua' 'nä s̄imi' ejmo' 'na i wo' kia' majã asë ejma' jna, ejmo' 'nä i lajã esa; laili' 'ma, jmĩ, elã' 'nä jna ikã tsa 'ne jma' jna.

(sa akua Ñijmĩ)

Nama' 'l̄ la' jmajã wo'. Mati a'l̄ jãa kö' la' ijãa

A.- Jna lĩ' A jña elile wo' tsatã' Ñijmĩ, jmañaa 'nä jmo' yi wi ela' k̄ tsi' jmaã' Ñijmĩ n̄jua' asã yi tĩ'

L.- Jna lĩ' L e'ne jua' eli'ye jña ekuo jo' n̄jua' sa ini jña k̄ echi jli ñia.

F.- Jna lĩ' F ijä iliña lä tsa wĩ
e'yä tsja jmatĩ lajĩ esa.

A.- Jna lĩ' A echi tsi ejä kuoa
lajĩ eche' wĩ ejä 'ne
Nijmi kiä majä jng wĩ ñi
sijöa

B.- Jna lĩ' B e'ne jua' ekuo'a
tsa lajĩ e'ña echi jmo
ikäa majä lie'a ikö chä
tsa la'.

E.- Jna' li' E ki' ñitĩ ijä ijmatĩ
a esa ñikua' ejä ee tsotĩ
iö'e ñaa ikä simi'

(enoo Ñijmĩ te majä asi a
tsatä' ijä.)

Ñijmĩ.- Ejä 'nee ki' Ñijmĩ
kuanee rø jm# tä ejajuġ' lá
jna, jua' 'nä.

Lajta Ejma 'ñaa jna' s# jña
jmo' yi.

T.- Jna lř' T ki' laj# eki ta'ñaa
tsa tä' ñikua' w# esä at#
tsa jne'e ejä 'lä e'ñaa.

O.- Jna lř' O ech# ki' Ñijmĩ, w#
echee jmi, ljkut'a laj# wo'
ki' ejä jma tsi' jeju# w# laj#
sijöa ljña s# jña jmo'a
majä w# chatä' tsatä'
Ñijmĩ

Tsa alí'ng jmi

Isi' kō ma' juo'
wí jã tsa jñaa
lají tsali tsatã tá'
jejuí manato' ijã majã jöa 'ñe
wí ase tá jmatia

Ní jua' kuo ine jejuí
eja majñaa ojuí
lají tsatã mawo'
tsama tsajñaa juika'a
wí lajã chéa kí ma'
majã achãa tsa ijã.

Kö' ju í jã tsa majña jmi
wí ase tá jma li jmoa
kö mati awo'a ajñaa
ejã ajua' atã í
Jí ila ajña
jmí majña jmi 'yii.

Ejä akí tsi tsojöö
atæa jmi majã
achitãa tsa ka'
atí iachã'a jejuí.

Ejä ajua' tsojöö nijua' sa'no
jma'a jna laní asã jmoa.

Lai ma ajæ' ní 'ni
emang li tsatãa.
lají ejmoa ejma 'maa
nijua' angí chí'.
Ejä nijua' sa'noo jma'a 'ni
asa tö jmí jmo'.

Nijua' atsã' jú natö
ila ejua'a ereli' jña jo
esa relí' notë 'ni ñi
moyi kia', jña natë
lö' jú ma'a

E'LÄ NĪI EKO LAJĪ TSA

Jĭ lajĭ li' jejuĭ kiä laill' jejuĭ si esö tsa ko, lö' ejä eli kó, jña ejä koa majä juo' achä jú jña tsarö'a majä yä tsĭa tä', wi jma kö' anĭ jia rö', lö' mati ko anĭa, jña jo mati jmoa kö jmĭ.

E'lä nĭi ekoa sa lakö itĭ jejuĭ kiä, laill' eko mĭ á chi eto' misia, ekoa mĭ á chi epġa majä nijujĭ juĭ nĭi si' mĭ sitó', ekoa mĭ mi' pġ 'ma, ekoa mĭ pġ tĭ jña jĭ eko kua enitä' kuĭa.

Ejuĭ tsa ko ala, si ajö eko lajĭ tsa ela, wi köche ko tsakä' jma', nġ köche ko simi' laill' mĭ á chi, jña jĭ lajĭ mĭ á chi pġa jña kua jĭ eko simi' la', ela mġ' ko lajĭ töö nĭi simi', eko tsañi' jña tsamĭ. Nġa ikö che jä eko lö' tsakä' jma', lö' ejä mati ko kua jömg' tatsĭ simi ka'a, ejä jmoa lajĭ majä kuĭi wi' lingĭ kua wiji sa'yĭ tsa kuatsi ka' ja'.

Lajĭ eko laa ajö ekö jmoa la, etajä wo'a moyi kuo'a tsatä' jña tajä jma jġa jmĭ jä jña e'moa ku nijua' tĭji kġa ku laill' iko kua etsatäa. Nġa mati koa mĭ á chi jĭ etsatäa jä si jma mi' jña lajĭa jma 'mġ.

Esa t' kö juĭ isĭa jú la', laill' juĭ nĭi' jiu' e'lġ si' jejuĭ ite' jna' tsa tġ'a tsa kö wĭ, ila sĭa moyi majä e tsa ta jmo tá wĭ jlu' jä ejmĭ' jmoa jña alö' kġa itsġ koa jña ekuo'a tsai tsa atĭ ki' lajĭ tsa tsatä' jä, jĭ lajĭ ea jú ki' ikö chee ejmoa lakä jejuĭ, jña eli' ikö ejä tsatä'tsa kö jejuĭ nijua' tĭ itsatä' tsa ĭ mati jmo tsarö'a jmĭ ki', nġa nijua' asġ itsatä' tsa ijmo jä jmĭ asa lijuĭ tsa kiä , anĭ li' itä' tsarö'.

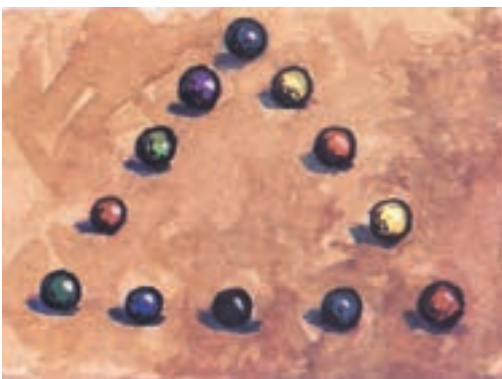

E'lä e'ña sîmi' kô

Ejä nee lö' ñii e'ña sîmi' kô, mati sa'na ñitî, ejä mati wïa jû ñitî mati atî tō chajo jmitî tä'a ñitî wïa tîkô' ore jä tsa kôa, ejut sîmi' li'ña kô wî e'ä rö' majä sä ejña ljkôa, ela lö' eko 'mâ sîmi' la wî estî ekoä e'ä sîmi'.

Enee jna' ejä e'ña sîmi' kô la' jma kôñii.

Eko sîmi' mî kanika, kô la mî mi' e'lä ñii eli koa lailit' etsa ia to, ej'ä rö', et'ä ri, jña esi' chitee. Lajä koa etsa ia to, tsatä' iw'î tijja tōa mî ko ichi ó to mi' wô, nijua' sa aî mî ijä iata' jä, ine jä lîa tsoa tî ine to latî i aîa, tsa aî to jä mî li 'li mî ki' rö' nijua' ang 'li tsa ajö jua'a, Lajä koa ejî' a rö', kô mîstî jmoa majä ijä chaa jma kô mî ki' la' jma jää, nijua' na 'li mî jä tsa ajö jua'a, ete' ri tō'a, lajâ lî' kô e'ni kî' jmoa kea jî majä chaa e'lä mî ju'mi' jä, jî etä jä kea ju' lö' i'liä tîjña, st lö' jä i'li lö' ine jä mî majä wô'a mî ne ju' mî latî ia tsa, tsa i tî tsa achi mî 'lä, ikö tō chaa na'yii mî, 'ni ne tîwô jña kô natsî ñi e'lia mî jä atî iatō' jî tsa i tî tsa atō' mî 'lä.

Pirí'ó'

Ají' tso ja'
 eja ngoa kuií
 ja pirí'ó'
 ja' akuti ñ ila.

Kö' tañi' jø
 'yi jmi'kut ingia
 asa ili jña ja'
 wi asë ekuia.

Ko isi' si'ñi
 eche'a ijmo sñ
 tala' nñjuí
 ili jmiñ kuñ.

Wiji lajä ngi
 samá tsakä'a
 lö' jmi'kut jø
 jña asq liñ jna.

Ko isi' si'ñi
 eche'a ijmo sñ
 tala' nñjuí
 ili jmiñ kuñ.

Wiji lajä ngi
 samá tsakä'a
 lö' jmi'kut jø
 jña asq liñ jna.

Eli ë jna' rö'

Samá mati 'lœ jú eĩ, engi chji ijua' ewi la' sa ajua' jna' lai sĩa, wi esa jú s̄i li 'lœ jna', jú la' natö tiwo ni

	Lö' 'la jú li 'lœ
Mati ë tsa jä.	eki, , ekia', eki'a
Mati ë tsa juĩ	ekiä

	Eli ë jna' tsa ala la'.
Tsa tijnã	jna, jna'.
Tsa imatö'	'ni, 'nä.
Tsa ima'ni	ĩa jná.

Ji eko simi' mali la', lajja jmoa ekoa mali ko misi juo' jmoa, majá achaa ku jña jo kuo ñi chajo, majä tsa si' tiko' si ja tsä mali, nijua' ata' ñi ku ja kö jmale ti'a ki'a ñi ku ja lati la kuñ.

Laji töö ema aé ni jna' asa lé risi rö' ki' eja 'ma simi' jmo lé ki' lai koa, jña ejmo ko laji ijuu' ewi sa risi.

Esa ekoa ee tsoñi mati alile tsa 'naa ñiti laili' ekoa mi a chi eto'a ñi' misi, jña jtekoa mi epaa. Mati alij 'naa ko ala etá ja tsatá'a tsakoa jña simi' tá' ñiti siñ. Esa i' e'lä ñii eko simi', etá 'ña 'maa jña ee tsoñi la'.

Siñ 'ni ñi moyi kia' et la' 'naa ko', majä ajmo' ikä simi' rö mati alij majá likui' a.

Ela' sja jú 'löö

Nijua' ma ajmo' yi ema ajö' 'ni ela' nast, sa jú nast latä kö juṭ ñi moyi jña sa enast jmq kö 'na juṭ mi', samá li' etá jä nai ju nast, ejä sja lajä wi e'nea kö' jú ti iatsä, jña jt asa tö jmṭ sja jú kuo jú ala. Wt ju aé tijnä jä jna' eli sṭ ekuo jä atṭ ialṭ 'lä moyi, anṭ li' tö ñii jú sja ejja ñi yi.

Lö' jú ialṭ ma' ni sṭ jú nalṭ jmq kö 'na mi'

Sṭ 'ni ila jú jua' jna' jú kuo

Eajmo sġmi' jmġ ki' see.

Jna sġ sġe. Ejuo' jmġ na kii kġ tsġ. Wġ na jmalee jmo' ju' nġiti, eja tii lajġ ii lakö nġiti wġ jmġ ki' see jna' tġ. I yetġ ma sġ kuilla tsa ma' nġaa kö mi' majä jġa lai tajmo sġmi' tġ, sġ asġ ialġ 'nea. Mike aġa wġ jua' tsa jnä 'nġa la' tġ jna, tsa lġ'ne yetġ wġ etso 'nġa tsami mi' jnä.

Rike jġa kuillaa atġ' to' 'ma ita tsġa, wġ lġnä atġ' ki' jmġ nġi atsa jġ.

Maöl~~ö~~ tajmo tġ mati ajua' asġ chi nġjua' kua ~~ö~~ 'nä mati alġ tġ jü jmi eja asi'a tsa tsatö' jna' nġjua' 'noo sġ lajġ töö nġi jü tsa ~~ö~~, jo ajua'a.

Jä Pili ma jmo' tsa 'nġa tġ yi nga' eja angġ'a 'ni na Pili etġ' jmo'o, jä ajġ'a jü, asġ lġ' i jna ma nġi yi, anġ jmoo lajġ jna' jmati jmġ ki' see jna' wġ jmg kö' kö nġi tġ jmġ ala, eja juo' tsġ' jna' jmoo jmġ kiä nġiti yġ ~~ö~~.

Jmo' 'ni jü la ikö' juġ majä a'nee jü aġ jġ jna', ajġi' i yġ tġwö inatö jü.

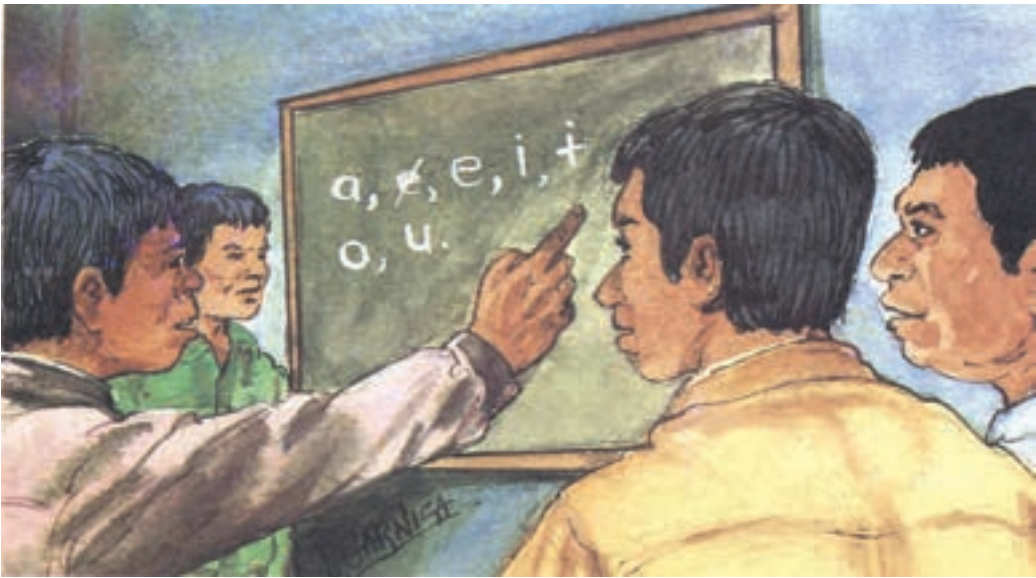
ELA' MALI' JÚ KIÄ NÁA.

Lajä mali' ná, asë mali s̄j jú jmi kiä r̄, laili' laili' lali' ni, w̄ lajä ma jmo tsarö', lö' jki ts̄ja, jña kä' ma s̄j la' jma jä tsa, j̄ lajä la' jmakö jeju kä' mas̄ja, jña mali' ikö asë emá ngi chi jú mas̄ja, lö' 'ñea ma'ñaa jmo', jña w̄ lö' wo' s̄j jú ñi' makäa. Kuine la a'no tsa tá' ju' si' Sä Ose Laguna, isi tsa kö w̄, ita jmo tsarö' tá, tsa 'l̄ jú jmi kiä, tsa 'i at̄'a tsa laj̄ tsa, tsoti matá 'ñaa s̄j kömi', tsa tá' lakä J̄', Jmi' ya, 'Yee jña tsa kö w̄, ejä ajmoa elá majá jma r̄a jú ejñá wo' s̄ja jú jmi, majá ase li wa' tá jmo'a jña s̄ja laj̄ jú jmi 'l̄. tsarö', ech̄i ki' tsarö' jña simi' ajmoa ala, w̄ sä simi' asa li'ñaa jmo' yi mang w̄ t̄ jú s̄j e'a tsa yi, w̄ lajä l̄' jú ñi' kä' 'l̄a laili' ju jmj kiä, ejä jmo tsa i ló' etá t̄ tsarö'.

Jm̄i atä' jã ajma r̄ea jú ease jma s̄ia lajã laijua' tsa
jñatä', jña jo laijua' tsatä' kö ju', w̄i ejã r̄e l̄i' nijua'
tsa i as̄i tsa 'l̄e jã, ajö tsa jatã' t̄is̄i, w̄i lajã mal̄i'
manáa, tsa jñatä' t̄is̄i jua' lajã laisi' t̄i jú jmi kja', jña
samá na liw̄i kuangi' a 'ni lö' jú jã, jú 'nea, w̄i kö mati
ma as̄ia jú kia', ase jma jña j̄ea, ejã nijua' sã tá 'ne
tsa s̄i ñajmo ite'e eki' jú lai'l̄e, as̄a kuo w̄i elimo jna'
'moo jña jú tsoo jma' s̄i, w̄i lajã l̄i' sã tsa jñatä' kö
s̄ia ijua' jú t̄i júu, jña laj̄i ejã es̄i ekuo' jna' tsarö'
jmo' a, majã list̄i' a jna' aji' sar̄e chili'.

Ala lĩ' jú ajmarəa

Tala' tō jm# atä' a ajmareə, elä' şta jú imi isi' ñitĩ ikuo' a simi' tsa jú jmi eku' Maloo.

Təa'lo jm# ima tō jä ajua' a jña wo' natō tıwo nı şta ju jmi, jña etájä antəa la' jma kōñli wo', esja jú ki' 'ntı jejuı itä. Tsa kö wı, tsa ki' jña tsa jı'.

vocal

a, ə, e, i, ı, o, u.

Consonante

b, ch, d, ds, f, g, j, k, l, m, n, ng, ñ, p, r, s, t, ts, w, x, y.

E'lä wo' natō ila şta jú ki' 'ntı jejuı, ki ala wo' lı'kä' eki' la' jma kö jejuı, ejä natō tıwo nı majä sa tsakä'.

Jm# ' ya: **d, ds, g.**

Jejuı kiä: **x.**

Jı: **d, g.**

Cösonäte nakä' jña naşı

jm, jn, jñ, jt, ; m, 'n, 'ñ, 'l, ; ty.

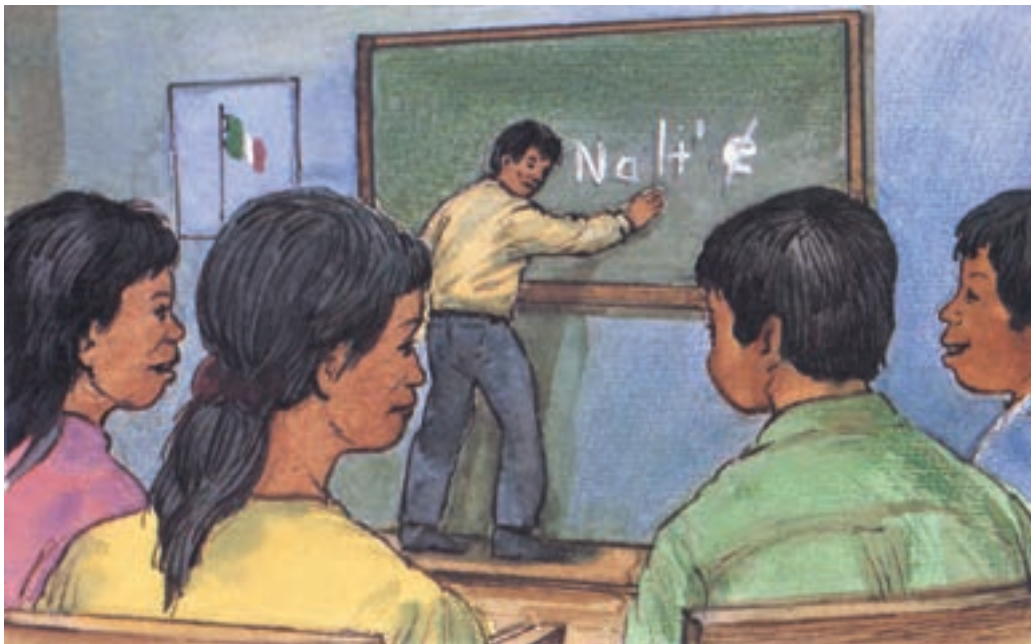
Vocal nasti

a',	ə',	e',	i,	t',	o',	u'
ä,	ë, ø,	ë,	ï,	t̃,	ö,	ü
ä',	ë'	ë,	ï',	t̃',	ö',	ü'
aa,	ëë,	ee,	ii,	t̃t̃,	oo,	uu.
a'a,	ë'ë',	e'e,	t̃'t̃,	t̃'t̃,	o'o,	u'u.
ä'ä,	ë'ë',	ë'ë,	t̃'t̃	t̃'t̃,	ö'ö,	ü'ü.

Laí j̃ə' ni 'nä, e'lä enakia' la' jma kö wo', ejmakë 'l̃əa
 mati chitö kö ela la ('), lajä li' mati chitö ela lajua' e'naa
 jú li' /ja' / jña samá tso t̃jña laill' mati 'l̃əa ('ni).

Esá ikö la', lajua' juto'yia wo ch̃i ejä s̃jo lajli'ni (..) /tä/,
 kä' j̃i' l̃əa jú nijua' natö mi' mi' ni

Jña 'ni ñii mi' juu jna', mi' t̃'i'yi, mi' chajo jña mi' tiwo;
 mi' t̃'i'yi s̃ja ala (') mi' chajo as̃a chitëa wi ema ngi chi,
 mi' tiwo ma' chitëa tiwo vocal ela (-).

Ejmi' sja mi mi'.

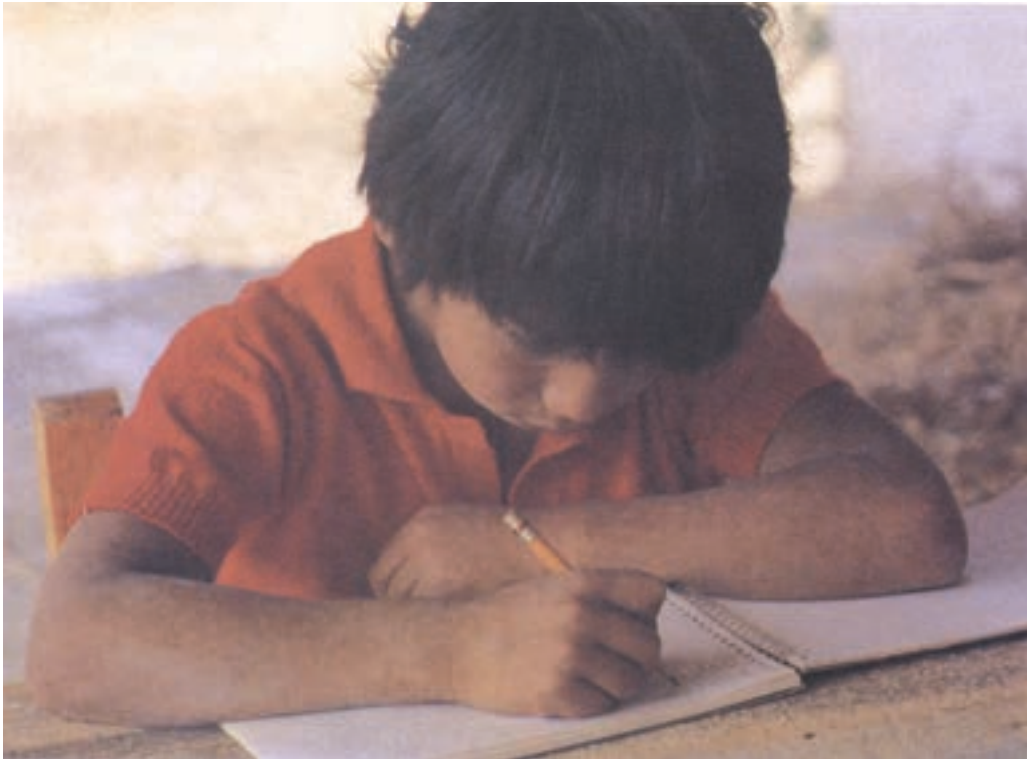
Mati ajə' 'nä natö mi mi', ajö li' 'nä elajä natö jä, ejä natö wi esa e'nejua', jña e'lä ñii li' jña jmakë tá jmo jma la' jma köñii.

Mati sja kö mi la' mi' (.), ejä 'nejua' ejña' 'ni kö ləə mi' tala' kö' chi njua' chisi ela chajo jú kuo, jña samá chisi iatsä, njua' chilit' ala iajña' jt. 'ni jä.

Samá jja sja kö mi mi' jña kö mi chii chiköö (;) ejä 'nejua' ela ejña tsa i tsajmo', si kö mi' wi' la' wi' mila', jña etso jmjtä chajo kö jú kuo.

Ji esa tō mi mi' lailit' la (:) mati ea kö esa eköö ñii, jña jo njua' chitö ñii jú kuo, jú ajua' jä tsasi si eachitë tsa ñi yi sñ.

Esá ikö mati sja kö ju' 'ni mi mi' laí li' la (...) ejä tsoo elá njua' asq iajma chäa kö jú, e'ne jua' esaí' esi elajä.

Ejä alı̄ yi lá wiji ajmo' jna kö mi' yi s̄ī, icha jú lö' emalı̄
jejuı̄. Majá likuı̄' ' nj yi ejä natëë laisī tiwo_ nı̄.

BARTOLOME, Miguel Alberto y Alicia Mabel Barrabas.
La Presa Cerro de Oro y el Ingeniero el
Gran Dios. Tomo 19 y 20, por CNCA-INI,
México D. F. 1990.

BARRABAS, Alicia Mabel y Miguel Alberto
Bartolome. Historia Chinanteca. Centro
Regional de Oaxaca, INAH, Casa de
la Cultura Oaxaqueña, Oaxaca, Oax.,
México, 1990.

Lengua chinanteca de Ojtlán, Oaxaca

Cuarto grado

Se imprimió por encargo de la
Comisión Nacional de Libros de Texto Gratuitos,
en los talleres de
con domicilio en

el mes de   de   ,
El tiraje fue de   ejemplares.

